

Dxyi'dxyi ra' nin baca'h San Jwahn Xcweenta Jesucristu

Xchi'dxyi Dxiohs naa ndxi'hw

1 Desde galoh nin nagahdxi cwixchih guihdxyiyuh la'h dxyi'dxyi nuu la; ya nuunee dxyi'dxyi chi la'h Dxiohs, nee dxyi'dxyi chi naa Dxiohs. ²Ya desde chin gurihxchih guihdxyiyuh la'h Ñi'h nuunee la la'h Dxiohs.

³Ya pur la'h Ñi'h bwi'hnn Dxiohs garaatii' ra' cohsa; ya nin tuhbi nin gurihxchih ayi guhcan sin la'h Ñi'h sino que bwe'zii pur la'h Ñi'h guhca ra'n. ⁴Pur la'h Ñi'h nuu guelnabahan, ya guelnabahan chi naa bia'ñih para la'h ra' bwiinn.

⁵Bia'ñih rii' rzia'ñih loh nacahyi, ya loh nacahyi ayi guunnan gahn gusu'yin la'h bia'ñih chi.

⁶Guyuu' tuhbi bwiinn nin guxe'hla Dxiohs, lah ba guhca Jwahn. Bwiinn rii' bi' ba ⁷tin guluu'yi ba dxyi'dxyi xcweenta bia'ñih xteenn Dxiohs, nee tin garaa za bwiinn chechiisto' ra' ba xcweenta dxyi'dxyi ra' nin guluu'yi ba. ⁸Per ayi Jwahn dxi'h naa bia'ñih, sino que bi' Jwahn tin guñi' ba xcweenta nin naa bia'ñih loh ra' bwiinn. ⁹Bia'ñih nin naa guchii pa'h nin ruzia'ñih hasta rii

ra' garaatii' ra' bwiinn, bia'ñih chi bi' loh guihdxyiyuh.

¹⁰Ya nin naa dxyi'dxyi naa la'h Ñi'h nin bi' loh guihdxyiyuh, ya pur la'h Ñi'h guhca guihdxyiyuh; per la'h ra' bwiinn guihdxyiyuh ayi bwi'hnn cweenta ra' ba la'h Ñi'h. ¹¹Bi' Ñi'h hasta rii ra' nin naa ra' xpwiinn Ñi'h, per la'h ra' ba ayi bwi'hnn cweenta ra' ba la'h Ñi'h. ¹²Ya garaa ra' bwiinn ra' nin gwachiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi Ñi'h, badi'hi Ñi'h guelnabwa' la'h bwiinn ra' chi tin gaca ra' ba llii'n Dxiohs, ¹³ayi pur nin naa ra' dxi'h ba llii'n bwiinn guidxyiyuh, nee ayiza pur xigaaba ra' dxi'h xcuzahn ra' ba o pur chyulla stuhbi bwiinn, sino que guhcan pur xigaaba Dxiohs.

¹⁴Pwihsi la'h nin naa dxyi'dxyi guhca Ñi'h tuhbi bwiinn guidxyiyuh nee guyuu'nee za Ñi'h la'hnu; nee nadzii'hi pa'caa Ñi'h la'h nu, cun rñii' za Ñi'h dxyi'dxyi nanchii loh nu, nee bidia'haloh za nu lla'ñih xteenn Ñi'h, nin naa lla'ñih yu'pi Llii'n Xtaada Dxiohs nu'h.

¹⁵Jwahn bwii'yidxyi'dxyi pur xcweenta Jesuhs, ya guñi' Jwahn squii', jweersi roo' rahbi ba:

—Bwiinn rii' naa nin ruze'ta'hn loh tu, chin guñi'n loh tu: “Bwiinn nin dxi' nehz di'tsihn bwiinn chi mahzi lasahca que na'h nee laasii za nuu ba galohtii' que na'h.”

¹⁶Ya garaa ra' nu, bachica'ha ra' nu xquelnaza'caduxa Ñi'h, nee cun neezaa guelnadzii'hi dihtsi lasaa' guelnadzii'hi. ¹⁷Lehyi xteenn Dxiohs bi' pur xcweenta Moisehs; per ya ziga guelnadzii'hi xteenn Dxiohs cun dxyi'dxyi nin ruluu'yi xa pa'caa naa Dxiohs, bie'nee Jesucristun. ¹⁸Nin tuhbi bwiinn nagahdxi gwa'ha yu'pi la'h Dxiohs; sohla tuhbi dxi'h yu'pi Llii'n Ñi'h nin nuu sto' Daada Dxiohs; la'chi'hzi Ñi'h baluu'yi Ñi'h dxyi'dxyi xcweenta Dxiohs la'hnu'h.

Jwahn nin ruo'bañihsa ruluu'yi xcweenta Daada Jesucristu

(Mt. 3.11-12; Mr. 1.7-8; Lc. 3.15-17)

¹⁹Bwiinn Israel ra' nin naa ra' bwiinn guihdxyi Jerusalehn guxe'hla ra' ba paaladaa bixohza ra' cun levita ra' loh Jwahn, tin gwah ganabadxyi'dxyi ra' ba chyuu naa Jwahn. ²⁰Chi'chi nayaa-nayaa gudxixtee' Jwahn, rahbi ba:

—Ayi na'h dxi'hn naan Crixtu nin dxi'.

²¹Ya chi'chi rahbi ra' ba loh Jwahn:

—¿Chyuulla naa chi'h lu'h, pwihsi? ¿Ta yi'h naa lu'h profeta Elías?

Chi'chi rahbi Jwahn loh ra' ba:

—Ayi na'h dxi'hn.

Ya chi'chi rahbi ra' ba:

—¿Pwihsi yi'h chi'h ni'chi nin naa lu'h Daada nin rñi' xchi'dxyi Dxiohs dxi'?

Chi'chi rahbi Jwahn:

—Ayi na'h dxi'hn.

²²Chi'chi rahbi ra' ba loh Jwahn:

—¿Chyu naa chi'h lu'h, pwihsi?

Laasii la'hnu nahpa dxio'ganee nu rsohn loh ra' bwiinn nin guxe'hla la'hnu, ni'chin yi'h gahca guñi' ziga naa xcweenta lu'h loh nu.

²³Chi'chi rahbi Jwahn loh ra' ba:

—Na'h naan tuhbi bwiinn nin rñi' jweersi nez loh dahan desiertu squii': “Gulgasanchii xneziuh Dxiohs lasto' tu”, ziga guñi' guehtu profeta Isaías.

²⁴Ya bwiinn ra' nin bagañi' loh Jwahn naa ra' xpwiinn ra' bwiinn fariseu ra'. ²⁵Chi'chi rahbi ra' ba loh Jwahn:

—Pwihsi sidela yi'h ayi naa lu'h Crixtu nin dxi', nin ayi za naa lu'h la'h Elías, nin ayi za naa lu'h Daada nin rñi' xchi'dxyi Dxiohs dxi', ¿xixnaa chi'h ruo'bañihsa lu'h?

²⁶Ya chi'chi rahbi Jwahn loh ra' ba:

—Na'h ruo'bañi'sahn cun ñihsa zi, per nez loh tu dxa'ga tuhbi nin ayi nu'nbwa' tu, ²⁷ya bwiinn chi naa nin gue'du dxi' nez di'tsihn, ya na'h nin ayi xi lasahca'hn para la'h bwiinn chi; nin para cwe'hehn tahba ba ñaa' ba ayi lasahca'hn.

²⁸Garaa ra' dee' guhca loh guihdxyi nin laa Betania, hasta naa rwaal' gui'w Jordahn nez lahdu nin rtahn gubihdxyi, hasta baro'bañihsa Jwahn.

Jesuhs, ziga Xi'hyi Dxiohs

²⁹Ya chin barah gue'la, bwa'ha Jwahn loh Jesuhs zeegadzihn Ñi'h hasta zuu Jwahn, chi'chi rahbi Jwahn:

—iGulguia'ha! Rii' la'h Xi'hyi
Dxiohs nin rusia'pitii xtuhlda ra'
bwiinn guihdxyiyuh badzihn. ³⁰La'h
ba nin guñi'n loh tu: “Nez di'tsihn zi'
stuhbi nin mahzi lasahca que na'h,
laasii la'h ba nuu ba desde galohyi
que ziga na'h.” ³¹Neezaa na'h ayi
biu'nbwa'n cuun nin naa la'h ba; per
na'h ze'ldahn tin cagaro'bañi'sahn
la'h ra' bwiinn Israel ra' tin
dxiu'nbwa' ra' ba la'h ba.

³²Neezaa rahbi Jwahn:

—Na'h bwa'han biehta Spíritu
Saantu nez llaa'ndxibaa' yihca
Jesuhs zigazi tuhbi palohmwi'hn ya
guzuhdxyii palomwi'hn chi yihca
ba. ³³Na'h ayi za biu'nbwa'n la'h
ba, per Daada nin gulu'nehza na'h
ze'ldagaro'bañihsahn cun ñihsa
nnaah Ñi'h loon: “Chin gwa'ha lu'h
la'h Spíritu Saantu nin dxiehta
nez llaa'ndxibaa' guleezaa yihca
tuhbi bwiinn, bwiinn chi naa nin
guro'bañihsa la'h ra' bwiinn cun
Spíritu Saantu”, ³⁴yannah la'h ba
bwa'haloon ni'chin nin rulu'yi'hn
naa ba Llii'n Dxiohs.

**Bwiinn ra' rii' naa ra' mwerdo'tii'
bwiinn ra' nin gulii Jesuhs**

³⁵Ya barah stuhbi gue'la zuunee
Jwahn la'h chiohpa xpwiinn ba,
³⁶ya nez chi bwa'hala'ga'h ba la'h
Jesuhs zuuzah Ñi'h nez chi, chi'chi
rahbi Jwahn:

—iGulguia'ha! La'h Xi'hyi Dxiohs
dee chi.

³⁷Ya chin bihn ra' garoopa
xpwiinn Jwahn, guñi' ba zi'chi,
lwehgu zeena'hla ra' ba la'h Jesuhs.
³⁸Ya chin bwa'ha Jesuhs zeena'hla
ra' ba la'h Ñi'h, chi'chi rahbi Ñi'h
loh ra' ba:

—¿Xi radxi'hyi tu?

Chi'chi rahbi ra' ba loh Jesuhs:

—Mwehsu, ¿callaa nuu lu'h?

³⁹Chi'chi rahbi Jesuhs:

—Gulta'guia'ha.

Ya chi'chi gwah guia'ha ra' ba
hasta nuu Ñi'h, ya ri'chi bia'hannee
ra' ba la'h Ñi'h, laasii hohra chi naa
zigachi'h rcatahpa gudxyih.

⁴⁰Andrehs bwiitsi Simohn
Pehdru naa tuhbi ra' ba loh
garoopa ra' ba nin bihn xchi'dxyi
Jwahn ya gwana'hla ra' ba la'h
Jesuhs, ⁴¹ya seguighdu nin bwi'hnn
Andrehs, lwehgu bagadxi'hyi ba
bwiitsi ba nin laa Simohn, ya rahbi
ba loh ba:

—La'hnu badxeela la'h Crixtu.

⁴²Ya chi'chi gwahnee Andrehs
la'h Simohn hasta zuu Jesuhs; ya
chin bwa'ha Jesuhs loh Simohn,
chi'chi rahbi Ñi'h loh ba:

—¿Ta yi'h nin naa lu'h Simohn,
llii'n Jonahs?; per nnaah laa lu'h
gaca Cefas (nin laa za Pehdru).

**Jesuhs gudihdxyi la'h
Felipe cun Natanael**

⁴³Ya chin barah gue'la, bwi'hnn
Jesuhs lligaaba chee Ñi'h para
guihdxyi Galilea; dxyih chi
badxi'loh Ñi'h la'h Felipe ya rahbi
Ñi'h loh ba:

—Guda'na'hla na'h.

⁴⁴Ya Felipe rii naa ba tuhbi
bwiinn guihdxyi Betsaida, hasta
naa za lahdxyi Andrehs cun Pehdru.

⁴⁵Ya chin badxi'lohga'h Felipe la'h
Natanael, rahbi ba loh Natanael:

—La'hnu bidia'ha loh bwiinn nin
rñi' xcweenta Ñi'h loh dxihsi ra'
xteenn lehyi nin baca'h guehtu
Moisehs, la'hgahcaza Ñi'h naa nin

ruze'ta ra' guehtu daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs; laa Ñi'h naa Jesuhs, llii'n Joseh nin naa bwiinn guihdxyi Nazaret.

⁴⁶Chi'chi rahbi Natanael:

—¿Ta nez Nazaret chi zahca dxi' tuhbi bwiinn za'ca?

Chi'chi rahbi Felipe:

—Gudaa' tin gwa'ha lu'h.

⁴⁷Ya chin bwa'ha Jesuhs loh

Natanael, chi'chi rahbi Ñi'h loh ba:

—Rii' la'h tuhbi bwiinn Israel pa'h badzihn, nin ayi tuhbi dxyi'dxyi rusagui'hi rwaal' ñi'h.

⁴⁸Chi'chi rahbi Natanael loh Jesuhs:

—¿Xaloh nu'nbwa' lu'h na'h?

Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:

—Bwa'hahn loh lu'h desde galohyi galoh nin guñi' Felipe loh lu'h, chin guñi' ba loh lu'h llaa'n tuhbi yahga ñiigu.

⁴⁹Chi'chi rahbi Natanael loh Ñi'h:

—Mwehsu, iyi'h naa lu'h Llii'n

Dxiohs, nee naa za lu'h Rehyi loh ra' bwiinn Israel ra'!

⁵⁰Chi'chi rahbi Jesuhs:

—¿Ta pur nin guñi'n loh lu'h bwa'hahn yi'h llaa'n yahga ñiigu, ni'chin nin riachiisto' lu'h na'h? Pwihsi desde nnah par delaanta zwa'ha lu'h mahziru cohsa roo' ra' ziga cohsa ra' rii'.

⁵¹Neezaa rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Guchiin dxyi'dxyi nin rñi'n loh tu, zwa'ha tu llaa'ndxibaa' soobaallaalan ya gwa'ha tu la'h ra' xaanjla Dxiohs dxiehta, gacah ra' ba yihca Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw.

Tuhbi saa' xteenn guihdxyi

Canah xteenn Galilea

2 Ya chin guhca chohnna dxyih, guyuu' tuhbi saa' loh guihdxyi

Canah, xteenn guihdxyi nin laa Galilea. Neezaa xmah Jesuhs zuu ri'chi, ²ya Jesuhs cun xpwiinn Ñi'h bidu'hun Ñi'h tin gwah Ñi'h saa' ri'chi. ³Ya chin gubihdxi vihnnu nin cayuhnn saa', chi'chi rahbi xmah Jesuhs loh Ñi'h:

—Ayiru nahpa ra' bwiinn ra' rii' vihnnu, la'n gubihdxi.

⁴Chi'chi rahbi Jesuhs:

—Gunna'h, ¿xixnaa rñi' lu'h loon zi'ca? Nagahdxi guiga'ha xohra'hn.

⁵Chi'chi rahbi xmah Jesuhs loh ra' bwiinn ra' nin guzuh guti'dxi nin guichi'hn ra' bwiinn ra' nin rii' ra' loh mweella:

—Gulgui'hnn garaa nin nnaa Jesuhs loh tu.

⁶Ri'chi zuu xo'pa rii'dxiah, nin riiuu' ñihsa nin rdxi'binaa ra' bwiinn Israel ra' tin rahca nayaa ra' ba tin zi'chi rzohba dxyi'dxyi ruza'loh ra' ba xlehyi guehtu Moisehs. Ya la'n tuhbi ra' rii'dxiah ra' chi rda'h ziga chywa'h o chwa'hbitsi'h lihtru ñihsa. ⁷Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' mooza ra' chi:

—Gulgachah ñihsa la'n ra' rii'dxiah ra' ca.

Ya bachah ra' ba ñihsa la'n ra' rii'dxiah chi hasta que no gwadxah ra'n, ⁸chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Yannah gulcwe'he nuhnan gulchenee guica'ha bwiinn nin cayuhnn saa' rii'.

Ya bwi'hnn mooza ra' chi ziga guhdzi Jesuhs guunn ra' ba. ⁹Chi'chi gwaa' bwiinn nin cayuhnn saa' chi nuhn ñihsa nin biahca vihnnu (ya nin ayi gaann ba canehza guzah vihnnu chi, sola la'h ra' mooza ra' chi naann ra' ba

canehza guzah vihnnu chi). Chi'chi gudihdxyi bwiinn nin cayuhnn saa' la'h nu'bi nbahyi, ¹⁰chi'chi rahbi ba:

—Garaatii' ra' bwiinn guee ra' mwehrgaloh vihnnu za'ca, ya chin la'h ra' ba gwaal' zi'yi vihnnu za'ca, chi'chi guee ra' ga'h ba nuhn vihnnu corrienta, per yi'h nuu gu'cha'yi lu'h vihnnu za'ca chi hasta nnah.

¹¹Mwer dzi'n roo' rii' naa nin bwi'hnn Jesuhs loh guihdxyi Canah xteenn Galilea, tin baluu'yi Ñi'h xa naa guelnabwa' xteenn Ñi'h; pwihsi neezaa ra' xpwiinn Ñi'h gwachiisto' ra' ba la'h Ñi'h.

¹²Ya chin guya'loh bwi'hnn Jesuhs dee', chi'chi guna'zunehza Ñi'h zee Ñi'h para guihdxyi Capernaum, cun xmah Ñi'h, cun bwiinn ra' nin naa bwihtsi Ñi'h, cun xpwiinn za Ñi'h; ya loh guihdxyi ra' chi bia'hannee Ñi'h la'h ra' ba paaldaa dxyih ra'.

Jesuhs basiaa la'n guido' roo'

(Mt. 21.12-13; Mr. 11.15-18; Lc. 19.45-46)

¹³Ya ziga la'h xlañih paascu ra' bwiinn Israel ra' ze'gadzihn chin riagannasto' ra' ba gue'la nin gudii'dxi aanjla guelguhchi loh guihdxyi Egiptu, ni'chin guna'zunehza Jesuhs, zee Ñi'h para loh guihdxyi Jerusalehn. ¹⁴Ya chin badzihn Ñi'h ri'chi, bwa'ha Ñi'h rii ra' bwiinn ra' nin ruhnn ra' guri'xi la'n guido' roo'; bwiinn ra' nin rutoo' ra' guidxa'h cun palohmma ra', bwiinn ra' nin zohba ra' hasta zuu ra' mwehlla ra' hasta rucha'h ra' bwiinn mweeyi. ¹⁵Chin bwa'ha Ñi'h garaa ra' cohsa ra' rii', chi'chi bwi'hnncha'yi Jesuhs tuhbi

cwaarta du'h ya babwe'hedxia'hla Ñi'h la'h ra' ba hasta nez dihtsi guido'roo', cun xi'hyi ra' ba cun ziahan ru ra' guidxa'h ra'. Ya bwiinn ra' nin rucha'h mweeyi, baza'h Ñi'h xmweeyi ra' ba loh yuh, ya xmweella ra' ba nezii-nezichi bala'ha Ñi'h. ¹⁶Ya rahbi Ñi'h loh ra' bwiinn ra' nin rutoo' palohmma:

—iGulgabwe'he ni'ca ra' rii'! iAyi guunn tu yihdzi Xtaa'dahn ziga tuhbi loh dxiaa'!

¹⁷Ya chi'chi bagannaasto' ra' xpwiinn Ñi'h nin caa loh Xchihtsi Dxiohs squii': "Rdi'hillahn sto'n xcweenta nin ruhnee ra' ba yihdzi lu'h." ¹⁸Ya chi'chi gunaabadxyi'dxyi ra' bwiinn Israel loh Jesuhs, rahbi ra' ba: —¿Xi sehn guluu'yi lu'h la'hnu tin guidia'ha nu nahpa lu'h guelnabwa' cayuhnn lu'h dzi'n ra' ca?

¹⁹Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba: —Gulgacwih guido' rii', ya chin dxiohna dxyih ziu'n nacuubiñin stuhbi.

²⁰Chi'chi rahbi ra' bwiinn Israel ra' chi loh Ñi'h:

—Chwa'habi xo'pa yihza guhcacha'yi guido' rii', ¿nee yi'h nnaa lu'h chohnna si dxyih dxu'n za'ca lu'h?

²¹Per xcweenta guido' nin guñi' Jesuhs loh ra' bwiinn ra' chi naa bwe'ltihxi Ñi'h. ²²Pwihsi ni'chin chin babahn Ñi'h loh guelguhchi, bagannasto' ra' xpwiinn Ñi'h xcweenta dxyi'dxyi ra' rii', ya zi'chi gwachiisto' ra' ba ziga caa loh Xchihtsi Dxiohs cun ziga guñi' Jesuhs xchi'dxyi Ñi'h.

Nu'nbwa' Jesuhs lasto' garaa ra' bwiinn

²³Ya gaduhbi nin zuu Jesuhs loh lañih nin cayahca loh guihdxyi

Jerusalehn nin naa xlañih paascu ra' bwiinn Israel, ziahan ra' bwiinn ra' gwachiisto' ra' ba xchi'dxyi Ñi'h laasii bwa'ha ra' ba sehn ra' cun dzi'n roo ra' nin bwi'hnn Jesuhs ri'chi. ²⁴Per ayi xi guerzaa' guyuu' Ñi'h pur la'h ra' bwiinn, laasii ya nu'nbwa' Ñi'h lasto' garaatii' ra' bwiinn. ²⁵Ayi xchi'hn Ñi'h bwe'zi chyū ñahbi xcweenta ra' bwiinn loh Ñi'h, laasii la'h gahca Ñi'h nu'nbwa' Ñi'h xa naa lasto' cada tuhbigah ra' bwiinn.

Jesuhs cun Nicodemu

3 Guyuu' tuhbi bwiinn fariseu nin biria'lah Nicodemu, guhca ba tuhbi bwiinn nin rnabwa' loh ra' bwiinn Israel, ²ndxi'hw rii' gwah ba gue'la hasta guyuu' Jesuhs paaldae dxyih ra' ya rahbi ba loh Ñi'h:

—Mwehsu, naann nu Dxiohs gulu'nehza yi'h tin guluu'yi lu'h la'h nu, laasii ayi nin tuhbi bwiinn nin guunn milahgru ra' nin ruhnn yu'bilu'h, sidela ayi nabahannee Dxiohs la'h ba.

³Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:

—Guchiin nin rñi'n loh lu'h, bwiinn nin ayi gaalaa nacuubi (nin ze' loh dee' naa chechiisto' lu'h xchi'dxyi Dxiohs) ayi nuu gwa'ha ba loh guelrnabwa' xteenn Dxiohs llaa'ndxibaa'.

⁴Chi'chi rahbi Nicodemu loh Ñi'h:

—Per, ¿xa gaca gaalaa nacuubi tuhbi ndxi'hw nin ba guyu'xa? ¿Ta zahca gabia'garii dxiiu' ba sto' xmaah ba stuhbi tin gaalaa nacuubi ba?

⁵Chi'chi rahbi Jesuhs:

—Guchiin nin rñi'n loh lu'h, bwiinn nin ayi gaalaa cun ñihsa

cun Spíritu Saantu ayi gaca chu'tii ba loh guelrnabwa' xteenn Dxiohs. ⁶Bwiinn ra' nin raalaa ra' pur guzahn ra' naa ra' ba bwiinn guidxyiyuh, per nin raalaa ra' pur Spíritu Saantu, cabwa' ra' ba pur xcweenta Spíritu. ⁷Ayi guzu'hyi yihca lu'h cun lligaaba pur dxyi'dxyi ra' nin guñi'n loh lu'h: “Garaa tu nahpa gaalaa nacuubi tu stuhbi.” ⁸Bwih rzuhun cachi'zi nehza rihn lu'hn, per nin ayi gaann lu'h canehzan ze'en, nee nin ayi za gaann lu'h canehza guzee'hehn; pwihsi zi'chi naa ra' bwiinn ra' nin rahlaa cun Spíritu Santu.

⁹Chi'chi rahbi Nicodemu:

—Per, ¿xa gaca dee ra'?

¹⁰Chi'chi rahbi Jesuhs loh Nicodemu:

—Per ziga yi'h, mwehsu dxi'h naa lu'h loh ra' bwiinn Israel ra', nee ayi rahcabwa' lu'h dxyi'dxyi ra' rii'. ¹¹Pwihsi na'h guchiin nin rñi'n loh lu'h la'h nu rachiñi' nu nin naann nu, nee rachiñi' nu nin bidia'haloh nu, per la'h tu ayi riachiisto' tu nin rachiñi' nu. ¹²Sidela la'h tu ayi riachiisto' tu na'h, chin ruze'ta'hn loh tu nin nuu loh guidxyiyuh rii', ¿xaalla chechii chi'h sto' tu na'h chin guze'ta'hn nin nuu dxibaa'?

¹³Nagahdxi chyū guicah nez dxibaa', sola tuhbi dxi'h bwiinn nin biehta nez dxibaa' nee bwiinn chi naa Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw.

¹⁴Ya ziga guteesa guehtu Moisehs bwe'lda loh dahan desiertu, pwihsi zi'chi za la'h Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw nahpa ziahsa Ñi'h, ¹⁵tin garaa ra' bwiinn nin chechiisto' ra' ñi'h la'h Ñi'h zahpa ra' ba guelnabahan nin ayi ñichilohtii'.

**Guelnadzii'hi xteenn Dxiohs cun
la'h ra' bwiinn guidxyiyuh**

¹⁶Laasii guhca nadzii'hi sto' Dxiohs la'h ra' bwiinn guidxyiyuh, ni'chin guxe'hla Ñi'h yu'pi Llii'n Ñi'h loh guidxyiyuh, tin garaa ra' bwiinn ra' nin chechiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi Ñi'h ayi ñichiloh ra' ba loh Dxiohs, sino que gapa ra' ba tuhbi guelnabahan nacuubi nin ayi ñichilohtii', ¹⁷laasii Dxiohs ayi gulu'nehza dxi'h Ñi'h la'h Llii'n Ñi'h loh guidxyiyuh tin gudzii'ba Ñi'h duhlda yihca ra' bwiinn guidxyiyuh, sino que guhlda'h Ñi'h la'h ra' ba loh duhlda. ¹⁸Bwiinn nin chechiisto' ñi'h xchi'dxyi Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw ayi gaca guelguxchisi xtuhlda ba, per la'h bwiinn nin ayi riachiisto' ñi'h xchi'dxyi Llii'n Dxiohs bire'nchii rsohn naa ba bwiinn duhlda, laasii ayi gwachiisto' ba xchi'dxyi yu'pi Llii'n Dxiohs. ¹⁹Pwihsi bwiinn ra' chi ya bire'nchii rsohn naa ra' ba bwiinn duhlda laasii dzi'n dxaaba ruhnn ra' ba; chin bi' bia'ñih loh guidxyiyuh mahziru biu'sto' ra' ba loh nacahyi laasii dzi'n dxaaba ruhnn ra' ba, ²⁰laasii garaa ra' bwiinn nin ruhnn dzi'n dxaaba rbwe'hesto' ra' ba bia'ñih, nee ayi riabiiga ra' ba loh bia'ñih laasii bia'ñih zuluu'yin xtsi'n dxaaba ra' ba, ²¹per la'h ra' bwiinn nin ruzo'badxiahga dxyi'dxyi ra' nin guchii riabiiga ra' ba loh bia'ñih tin guluu'yi dzi'n ra' nin cayuhnn ra' ba naa ra'n dzi'n za'ca nin xclaa'dzi Dxiohs gaca.

**Jwahn nin ruro'bañihsa
guñi' la'ga'h pur Jesuhs**

²²Ya chin guya'loh dee', chi'chi zenee Jesuhs la'h ra' xpwiinn Ñi'h

nez loh guihdxyi xteenn Judea, nez guyuu'nee Ñi'h la'h ra' ba paaldae dxyih chin baro'bañihsa za ra' xpwiinn Ñi'h la'h ra' bwiinn. ²³Neezaa Jwahn baro'bañihsa ga'h za nez guihdxyi Enohn, gahxu guihdxyi Salim, laasii nez chi nuu zilyi roo' ñihsa, ya bwiinn ra' gwah ra' ba tin guro'bañihsa ra' ba nez chi. ²⁴Dee ra' guhca galoh nin nnagahdxi dxie'w Jwahn, ²⁵per la'h ra' xpwiinn Jwahn guzo'baloh cayuu'yidxyi'dxyinee ra' ba la'h paaldae ra' bwiinn Israel pur xcweenta xquelrdxi'binaa ra' ba ziga naa xcostumbre ra' ba, ²⁶ya gwaguihtsi ra' ban loh Jwahn, rabhi ra' ba:

—Mwehsu, bwiinn nin guzuhnee lu'h nez hasta rtahn gubihdxyi rwaa' gui'w Jordahn; bwiinn nin bwii'yidxyi'dxyi lu'h xcweenta ñi'h loh nu, bwiinn chi nin nuugaro'bañihsa nee ziahanru bwiinn na'hla la'h ba. ²⁷Chi'chi rabhi Jwahn:

—Ayi xi guelrnabwa' nahpa bwiinn sidela Dxiohs ayi gudi'hin. ²⁸La'h gahca tu bihn tu guñi'n loh tu ayi na'h dxi'h naan Crixtu sino que na'h naan tuhbi bwiinn zi nin ze' ñiidxiuu, ya zi' stuhbi bwiinn galoo na'h. ²⁹Laasii loh tuhbi saa' bwiinn nin nahpa la'h dxa'pa mbahyi, bwiinn chi naa nu'binbahyi, ya la'h xamihgu nu'binbahyi nin zuu ri'chi nee rihn ba nin cañi' nu'binbahyi, riahxi duxa ba chin rihn ba rñi' ba, pwihsi zi'chi za na'h riahxi duuxa'hn laasii la'h ba badzihn la. ³⁰La'h ba nahpa gaca lasahca ru ba loon ya na'h nahpa gulliaa'yi'hn ru gaca lasahca'hn.

Bwiinn nin ze' nez llaa'n dxibaa'

³¹Rahbi za Jwahn:

—Bwiinn nin ze' nez guiya'
 lasahca ru ba loh garaa ra' bwiinn,
 ya bwiinn nin naa bwiinn loh
 guidxyiyuh rñi' za ba pur nin nuu
 ra' loh guidxyiyuh, per bwiinn nin
 ze' nez llaa'ndxibaa' lasahca ru ba
 loh ra' garaa ra' bwiinn, ³²nee rñi'
 za ba nin bwa'haloh ba cun nin
 bihndxiahgaza ba, per ayi chyu
 bwiinn riachiisto' ñi'h xchi'dxyi
 ba. ³³Per bwiinn nin riachiisto'
 ra' ñi'h xchi'dxyi ba, bwiinn chi
 ruluu'yi guchiipa'ca naa dxyi'dxyi
 nin rñi' Dxiohs, ³⁴laasii bwiinn nin
 gulu'nehza Dxiohs loh guidxyiyuh
 ganaalla xchi'dxyi Dxiohs rñi' ba,
 laasii pur Dxiohs gwadxahatii' sto'
 nabahan ba cun Spíritu Saantu.
³⁵Daada Dxiohs nadzii'hi Ñi'h
 la'h Llii'n Ñi'h nee badi'hi za Ñi'h
 guelrnabwa' la'h Llii'n Ñi'h loh
 garaatii'. ³⁶Ni'chin bwiinn ra' nin
 riachiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi Llii'n
 Dxiohs, zahpa ra' ba guelnabahan
 nin ayi ñichilohtii', per la'h ra'
 bwiinn ra' nin ayi nnaa chechiisto'
 ra' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs ayi gapa
 ra' ba guelnabahan chi, sino que
 nin guica'ha ra' ba naa guelrza'cazii
 nin banaa para tu'pazi.

**Jesuhs cun gunna'h nin
 naa bwiinn Samaria**

4 Chin bihn Jesuhs nin rñi' ra'
 bwiinn fariseu ra' rahbi ra'
 ba: “Jesuhs ruo'bañihsa la'h ra'
 mahziru bwiinn que la'h Jwahn”,
²mas nicala ayi la'h dxi'h Jesuhs
 baro'bañihsa sino que la'h ra'
 xpwiinn Ñi'h, ³chin guhcabwa'

Jesuhs zi'chi, chi'chi biria'h Ñi'h loh
 guihtxyi Judea tin gubia'garii Ñi'h
 loh guihtxyi Galilea, ⁴ya loh nin
 ziaa Ñi'h Galilea nahpa badii'dxi
 Ñi'h loh yuh nin rnabwa' Samaria,
⁵ya chin badzihn Ñi'h loh guihtxyi
 xteenn Samaria nin laa Sicar,
 gahxu loh yuh nin badi'hi guehtu
 Jacob ziga herensi la'h llii'n ba nin
 biria'hlah Joseh, ⁶ri'chi zohba bizee
 nin rñi' ra' bwiinn ra' chi: “Xpizee
 Jacob.” Ya Jesuhs badxahga Ñi'h
 ze'zah Ñi'h ni'chin guzohba Ñi'h
 rwa' bizee chi, nee ziga chi'h
 laa'yidxyih hohra nin guzohba
 Ñi'h rwa' bizee chi. ⁷⁻⁸Ya la'h ra'
 xpwiinn Ñi'h guna'zunehza ra' ba
 zee ra' ba loh guihtxyi chi tin zeesi'
 ra' ba nin gahwnee ra' ba Jesuhs,
 ya gaduhbi nin zee ra' ba badzihn
 tuhbi gunna'h rwa' bizee hasta
 zohba Jesuhs, gunna'h chi naa
 tuhbi bwiinn Samaria ze'ca'ha ba
 ñihsa, chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:
 —Da'nee nuhn ñihsa guee'hehn.

⁹Nee ziga la'h ra' bwiinn Israel ra'
 nahpa llahn ra' ba la'h ra' bwiinn
 Samaria ra' ni'chin rahbi gunna'h
 chi:

—¿Xaloh yi'h nin naa lu'h tuhbi
 bwiinn Israel canaaba lu'h ñihsa
 loon guee lu'h, na'h ziga naan tuhbi
 bwiinn Samaria?

¹⁰Chi'chi rahbi Jesuhs loh
 gunna'h chi:

—Sidela yi'h gacabwa' lu'h xa naa
 guelralahsa sto' xteenn Dxiohs nee
 chyu naa nin canaaba ñihsa loh
 lu'h, yi'h guinaaba lu'h loh ba ya
 la'h ba zuni'hi ba ñihsa nabahan
 guee lu'h.

¹¹Chi'chi rahbi gunna'h chi loh
 Jesuhs:

—Daada, nin ayi nahpa lu'h xi cun cwe'he lu'h ñihsa, nee bizee ca gueetan; ¿calla nehza checa'ha chi'h lu'h ñihsa nabahan guni'hi lu'h gueel'hehn? ¹²¿Ta lasahcaru chi'h lu'h que la'h xpaah Jacobo nu? Laasii la'h ba basia'hannee bizee rii' la'h nu, bizee rii' gwaa' ba ñihsa cun xquidxa'h ba chin gubahan ba.

¹³Chi'chi rahbi Jesuhs loh gunna'h chi:

—Garaa ra' bwiinn nin ree' ra' ñihsa bizee rii' zibwihdxahga gahca ra' ba ñihsa, ¹⁴per bwiinn ra' nin gueel' ñihsa nin gudi'hihn, ayi chuu dxyih nin guidxahga ra' ba ñihsa, laasii ñihsa nin gudi'hihn gueel' ra' ba, gacan sto' ra' ba ziga zi tuhbi hasta rtahnn ñihsa nee gacazan guelnabahan nin ayi ñichilohtii'.

¹⁵Chi'chi rahbi gunna'h Samaritana chi loh Jesuhs:

—Daada, da'nee ñihsa chi gueel'hehn tin ayiru guidxahgahn ñihsa, nee nin ayiza rchi'hn dxie'ldaca'hahn ñihsa rii'.

¹⁶Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:

—Gwatiidxi che'hla lu'h tin guda'nee bi rii'.

¹⁷Chi'chi rahbi gunna'h chi loh Ñi'h:

—Ayi chy che'hla'hn nuu'.

Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:

—Guchii pa'ca rñi' lu'h ayi che'hla lu'h, ¹⁸nee bazaa' ga'yu che'hla lu'h, nee ndxi'hw nin canee lu'h nnah ayi che'hla dxi'h lu'h ni'chi; ya guchii pa' lu'h ziga guñi' lu'h.

¹⁹Ya chin bihn gunna'h chi dxyi'dxyi ra' rii', chi'chi rahbi gunna'h chi loh Jesuhs:

—Daada, nnahyi rwa'hahn yu'bilu'h naa lu'h tuhbi bwiinn nin

rñi' xchi'dxyi Dxiohs. ²⁰La'h guehtu xtatitaroo' nu bazu'nllihbi ra' ba loh Dxiohs loh dahan rii', per la'h tu ziga naa tu bwiinn Israel rahbi tu loh guihdxyi Jerusalehnsi naa nez hasta nahpa guzu'nllihbi ra' bwiinn loh Dxiohs.

²¹Chi'chi rahbi Jesuhs loh gunna'h chi:

—Gwachiisto' lu'h na'h, gunna'h; laasii la'h dxyih gadzihn guzu'nllihbi tu loh Dxiohs nin ayiru nahpa dxi' tu loh dahan rii', nin ayiru za nahpa chee tu hasta guihdxyi Jerusalehn, ²²laasii la'h tu nin naa bwiinn Samaria nin ayi gaann tu chyũin raann tu per la'h nu nin naa nu bwiinn Israel naann nu chy raann nu laasii lahda ra' bwiinn Israel ze' xcweenta dxyi'dxyi ra' xa ruta'h Dxiohs la'h ra' bwiinn loh duhlda, ²³per la'h hohra guiga'ha nee nnahgahca biga'han chin la'h ra' bwiinn nin guchii ra' raann la'h Dxiohs la'n lasto' ra' ba nee neezaa cun Spíritu Saantu Dxiohs zaann ra' ba la'h Dxiohs laasii bwiinn ra' squii' rdxii'hyi Dxiohs gaann la'h Ñi'h. ²⁴Dxiohs naa spíritu, nee pur Spíritu Saantu si xteenn Ñi'h gaca gaann bwiinn la'h Ñi'h laasii pur Spíritu Saantu chi ziuu'nbwa' pa'ca ra' ba la'h Ñi'h.

²⁵Chi'chi rahbi gunna'h chi:

—Na'h na'nnahn zi' Mesías nin laa za Crixtu, ya chin dxi' Ñi'h la'h Ñi'h zuzia'ñih Ñi'h loh xigaaba nu'h loh garaatii'.

²⁶Chi'chi rahbi Jesuhs loh gunna'h chi:

—Na'h naañin, na'h gahca nin cañi'n loh lu'h naan Crixtu.

²⁷Ya hohra chi gubia'garii ra' za xpwiinn Ñi'h ri'chi, ya badxyigaa' duxa loh ra' ba laasii bwa'ha ra' ba cayuu'yidxyi'dxyinee Jesuhs la'h gunna'h Samaritana chi, per nin tuhbi ra' ba ayi gunaabadxyi'dxyi xi xclaa'dzi gunna'h chi o xi cayuu'yidxyi'dxyinee Jesuhs la'h gunna'h chi, ²⁸ya chi'chi basia'hangah gunna'h chi xchyii' ñihsa ba tin ziaa ba loh guihdxyi chi tin gwagañi' ba loh ra' bwiinn guihdxyi chi:

²⁹—iGulta'guia'ha la'h tuhbi ndxi'hw nin guñi' garaatii' ra' nin cayu'nnahn! ¿Tayi la'h dxi'h ba nin naa Crixtu?

³⁰Ya chi'chi biria'h ra' bwiinn guihdxyi ra' chi tin gwah ra' ba hasta zuu Jesuhs, ³¹ya gaduhbi nin ze' ra' bwiinn chi rahbi ra' xpwiinn Ñi'h loh Ñi'h:

—Mwehsu, gudahw.

³²Chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Na'h la'n nahpa nin gaawuhn, guelwahw nin ayi nu'nbwa' tu la'h tu.

³³Ya chi'chi guzo'baloh canaabadxyi'dxyi loh lasaa' ra' xpwiinn Ñi'h rahbi ra' ba:

—¿Ta nuugaa nin bie'nee nin gahw mwehsu?

³⁴Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Xquelwaawuhn naa guza'loon gu'nnahn nin xclaa'dzi Bwiinn nin gulu'nehza na'h gaca tin guza'loon xtsi'n ba. ³⁵La'h tu rahbi tu ria'dxyi ru stapa bwe'hw tin cha'loh jusehchi, per na'h rñi'n loh tu gulguia'ha loh yuh hasta na' xli'n tu, la'n guhla la tin chapitii jusehchi. ³⁶Bwiinn nin rusia'pitii jusehchi, rca'ha ba mweeyi nin

rga'ha guica'ha ba, ya jusehchi nin rusia'pitii ba gacan guelnabahan nin ayi ñichilohtii' tin zi'chi dxiahxinee bwiinn nin rbahchi biñih la'h bwiinn nin ruzia'tii li'hn chi, ³⁷laasii guchii ziga rñi' bwiinn: “Bwiinn nin rbahchi biñih naa tuhbi bwiinn, ya stuhbi ba naa bwiinn nin ruzia'tii li'hn.” ³⁸Na'h guxe'hla'hn la'h tu tin gusia'pitii tu jusehchi nin ayi bwi'hnn biñih tu, pwihsi guriin bwiinn nin bwi'hnn biñihin ya la'h tu riahxi tu pur xtsi'n ra' bwiinn chi.

³⁹Pwihsi ziahan duxa ra' bwiinn Samaria chi gwachiisto' ra' ba xchi'dxyi Jesuhs pur nin guhdzi gunna'h chi loh ra' bwiinn: “Guñi' ba garaa ra' nin cayu'nnahn.” ⁴⁰Pwihsi chin badzihn ra' bwiinn Samaria ra' chi hasta zuu Jesuhs, guñi' ra' ba loh Jesuhs tin dxia'hannee Ñi'h la'h ra' ba. Bia'han Ñi'h ri'chi chiohpa dxyih, ⁴¹ya ziahan ru ra' bwiinn chi gwachiisto' ra' ba nin bihn ra' ba guñi' Jesuhs, ⁴²chi'chi rahbi ra' ba loh gunna'h chi:

—Pwihsi nnah riachiisto' nu, per ayi pur dxyi'dxyi ra' dxi'h nin gunnah lu'h loh nu sino que neezaa pur nin bihn dxiahga nu, yannah naann nu la'h Ñi'h naa nin guta'h la'h ra' bwiinn guidxyiyuh loh duhlda.

Jesuhs basiaci la'h llii'n tuhbi bwiinn nin ruhnn xtsi'n gubieerna

⁴³Chin gudii'dxi chiohpa dxyih, baria'h Jesuhs guihdxyi Samaria ya zee Ñi'h nez guihdxyi Galilea, ⁴⁴laasii la'hgahca Ñi'h rahbi Ñi'h:

—Tuhbi bwiinn nin rñi' xchi'dxyi Dxiohs ayi ruzo'badxiahga ra' bwiinn lahdxyi ba xchi'dxyi ba.

⁴⁵Ya chin badzihn Ñi'h loh guihdxyi Galilea, bagachi'loh bwiinn Galilea ra' chi la'h Ñi'h gaduhbisto' ra' ba laasii chin gwah Ñi'h lañih paascu nin rahca loh guihdxyi Jerusalehn neezaa la'h ra' ba gwah ra' ba ya bwa'ha ra' ba garaa dzi'n ra' nin bwi'hnn Ñi'h ri'chi.

⁴⁶Ya chi'chi gubia'garii Jesuhs nez guihdxyi Canah xteenn Galilea hasta bwi'hnn Ñi'h ñihsa vihnnu, guyuu' tuhbi daada nin ruhnn xtsi'n gubieerna, guhcallu'hu llii'n daada chi loh guihdxyi Capernaum. ⁴⁷Ya chin bihn daada chi baria'h Jesuhs loh guihdxyi Judea tin badzihn Ñi'h loh guihdxyi Galilea, chi'chi gwagañi' ba loh Ñi'h ya guñi'nee ba la'h Ñi'h tin chee Ñi'h yihdzi ba tin chegasiaca Ñi'h la'h llii'n ba, laasii lamweerla la'h bi gachi, ⁴⁸chi'chi rahbi Jesuhs:

—La'h tu ayi riachiisto' tu zi'chi zi sidela ayi gwa'ha tu sehn ra' cun milahgru ra' chi'chi riachii sto' tu.

⁴⁹Ya chi'chi rahbi daada chi:

—Daada, too nnah galoh nin na'nabahan ru llii'nahn.

⁵⁰Chi'chi rahbi Jesuhs:

—Gubia'garii yihdzi lu'h nnah, la'h llii'n lu'h nabahan.

Pwihsi lwehgu gwachiisto' ndxi'hw chi nin guñi' Jesuhs loh ba, ya ziaa ba yihdzi ba, ⁵¹ya gaduhbi nin ziaa ba yihdzi ba, biria'h ra' xmoosa ba bagachi'loh la'h ba ya rahbi ra' mooza ra' chi loh ba:

—iLa'h llii'n lu'h nabahan!

⁵²Ya gunaabadxyi'dxyi ba loh ra' mooza chi xohra pa'h guzo'baloh biacaza'ca llii'n ba, ya rahbi ra' mooza:

—Nna'yi ziga chi'h rcatuhbi gudxyih baria'h bi llia'h.

⁵³Ya chi'chi guhcabwa' xtaada biñi'n chi hohra chi gahcan nin guñi' Jesuhs loh ba: “La'h llii'n lu'h nabahan”, ya zi'chi la'h ba cun garaa ra' bwiinn nin nuu rwaa' yihdzi ba gwachiisto' ra' ba naa Jesuhs Crixtu nin cabweeza ra' ba dxi'. ⁵⁴Dee naa nin raroopa sehn roo' nin bwi'hnn Jesuhs chin baria'h Ñi'h loh guihdxyi Judea tin gubia'garii Ñi'h nez Galilea.

**Jesuhs basiaca la'h tuhbi
bwiinn nin ayi guhca ñiñi'bi
loh guihdxyi Betzata**

5 Pwihsi chin gudii'dxi guhca ra' dee', la'n dxyih gahca ra' chi guyuu' tuhbi lañih xteenn ra' bwiinn Israel, ya chi'chi za gwah Jesuhs loh guihdxyi Jerusalehn, ²ya loh guihdxyi Jerusalehn gahxu rwaa' guihdxyi chi nin laa xteenn lli'hyi ra', ri'chi nuu ziga tuhbi pihiy nin rñi' ra' ba loh dxyi'dxyi hebreu Betzata; ga'yu curdohra nuu rwaa' pihiy chi, ³ya rwaa' pihiy chi rii ra' ziahan bwiinn dxyihdxyi ra' ziga bwiinn nin ayi riin loh ñi'h, bwiinn cwee' ra', cun bwiinn ra' nin gubihdzi tihxi ra' ñi'h, na' ra' ba loh yuh ri'chi cabweeza ra' ba ri'chi cuuca guñi'bi loh ñihsa nin nuu la'n pihiy chi, ⁴laasii cuuca-cuuca riehta tuhbi aanjla loh pihiy chi ya ruñi'bi aanjla chi ñihsa nin nuu la'n pihiy chi, ya mwer bwiinn nin riuu'tii loh ñihsa chi riaca ba cuun chi'zi gueldxyihdxyi nin rahca ba. ⁵Ya ri'chi na' tuhbi bwiinn nin naa la galda bitsi'h bixunna yihza rahcallu'hu ba. ⁶Chin bwa'ha Jesuhs

loh ba, na' ba ri'chi, guhcabwa'
 Jesuhs xchih la rahcallu'hu ba,
 chi'chi rahbi Ñi'h loh ba:

—¿Ta xclaa'dzi lu'h dxiaca lu'h?

⁷Chi'chi rahbi ba:

—Daada, ayi nin tuhbi bwiinn nin
 gacanee na'h cu'tii ba na'h loh pihyi
 ca chin rñi'bi loh ñihsa ca, ya na'h
 chin xclaa'dzihn chu'tiin pwihsi
 galoh la stuhbi bwiinn riuu'tii.

⁸Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:

—Gwastii tin batiaa'ha xlu'hn lu'h
 tin guzah.

⁹Ya hohra chi gahca biaca
 ndxi'hw chi batiaa'ha ba xlu'hn
 ba ya baca'h ba rzah ba, per ziga
 dxyih chi naa dxyih nin ruzi'laa'dzi
 ra' bwiinn Israel, ¹⁰chi'chi rahbi ra'
 ba loh bwiinn nin biaca chi:

—Nnahdxyih naa dxyih nin
 ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel, ayi
 naa xnehza guica'nnu'a lu'h xlu'hn
 lu'h nnadxyih.

¹¹Chi'chi rahbi bwiinn chi loh ra'
 ba:

—Bwiinn nin basiaca na'h, nah
 loon: “Batiaa'ha xlu'hn lu'h tin
 bazah.”

¹²Chi'chi gunaabadxyi'dxyi ra' ba
 loh bwiinn chi, rahbi ra' ba:

—¿Cuunlla bwiinn nin guñi' loh lu'h
 nah: “Batiaa'ha xlu'hn lu'h tin guzah?”

¹³Per la'h bwiinn chi cun ayi
 gaann ba chyuñin basiaca la'h ba
 laasii gaduhbi nin rii ziahan bwiinn
 dxyigahsi basa'bi Jesuhs nez lahda
 ra' bwiinn ziahan nin rii ri'chi, ¹⁴ya
 snuhni'hnsi rahca bwa'ha Jesuhs
 la'h bwiinn nin biaca chi la'n guido',
 chi'chi rahbi Ñi'h loh ba:

—Bwa'ha nnah tin ayi chuu
 xtuhlda lu'h tin ayi nagah nalaasa
 ru saca lu'h loh ziga guzahca lu'h.

¹⁵Ya chi'chi gwaguihtsi ndxi'hw
 chi loh ra' bwiinn Israel la'h Jesuhs
 basiaca la'h ba, ¹⁶pwihsi pur ni'chin
 guca'nnahla ra' bwiinn Israel ra'
 chi la'h Jesuhs tin guclaa'dzi ra'
 ba ñidxiinn ra' ba la'h Ñi'h, laasii
 rusiaca Ñi'h bwiinn ra' dxyih nin
 ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel ra',
¹⁷per la'h Jesuhs rahbi Ñi'h lohsi
 ra' ba:

—La'h Xtaa'dahn zeezah cayuhnn
 ba dzi'n, nee cun neezaa na'h
 ru'nnahn dzi'n.

¹⁸Ya pur dxyi'dxyi ra' rii' mahzi
 ru guclaa'dzi ra' bwiinn Israel ra'
 chi ñidxiinn ra' ba la'h Jesuhs, per
 ayi pur nin ayi rahpadaa dxi'h Ñi'h
 dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn
 Israel, sino que laasii neezaa rahbi
 Ñi'h naa Ñi'h Dxiohs, nee rahbi za
 Ñi'h Dxiohs naa Xpaah Ñi'h, ni'chin.

Guelrnabwa' xteenn

Jesuhs, Llii'n Dxiohs

¹⁹Ya chi'chi rahbi Jesuhs:

—Guchiin nin rñi'n loh tu, la'h
 Llii'n Dxiohs ayi nuu guunn Ñi'h
 tuhbi dzi'n xcweenta si Ñi'h; sola
 rahca ruhnn Ñi'h nin rwa'ha Ñi'h
 ruhnn Xtaada Ñi'h, nee garaa nin
 ruhnn Daada rahca ruhnn Llii'n
 ban, ²⁰pwihsi la'h Xpaa'n nadzii'hi
 ba la'h Llii'n ba nee ruluu'yi ba
 la'h Llii'n ba garaa nin ruhnn
 ba, nee zuluu'yi za ba la'h Llii'n
 ba dzi'n roo ru ra', dzi'n ra' nin
 guunn gadxyigaa' duxa loh tu,
²¹laasii ziga rucwa'hn Xtaa'dahn
 la'h ra' bwiinn loh guelguhchi nee
 gudi'hi ba guelnabahan la'h bwiinn,
 zi'chi za la'h Llii'n Ñi'h rudi'hi
 Ñi'h guelnabahan la'h bwiinn
 chi'h zi nin xclaa'dzi Ñi'h gudi'hi

Ñi'hn, ²²ya la'h Xpaa'n ayi ruhnn Ñi'h guelguxchisi la'h chyü chi'hi zi, la'h Llii'n si Ñi'h badi'hi Ñi'h guelrnabwa', tin guunn Llii'n Ñi'h guelguxchisi xcweenta ra' bwiinn, ²³tin gaann za ra' bwiinn la'h nin naa Llii'n Ñi'h ziga za raann ra' ba la'h Xtaada Dxiohs Ñi'h. Bwiinn nin ayi ruzo'badxiahga xchi'dxyi Llii'n Dxiohs, ayi za ruzo'badxiahga bwiinn chi xchi'dxyi Xtaada Dxiohs Ñi'h nin gulu'nehza la'h Ñi'h.

²⁴Rahbi za Ñi'h:

—Guchiin nin rñi'n loh tu, bwiinn nin ruca'dxiahga dxyi'dxyi ra' nin rñi'n loh tu nee riachii za sto' ba la'h bwiinn nin gulu'nehza na'h, zahpa ba guelnabahan nin ayi ñichilohtii', nee ayi tiidxi ba loh guelguxchisi, laasii ba badii'dxi ba xcweenta guelguhchi pur xcweenta guelnabahan. ²⁵Pwihsi guchiin nin rñi'n loh tu zadzihn hohra nee naan hohra gahca nin dxihnn ra' bwiinnguuchi xchi'dxyi Llii'n Dxiohs; ya bwiinn ra' nin guzo'badxiahga xchi'dxyi Ñi'h zibahan ra' ba ²⁶laasii la'h gahca ziga nahpa Xtaa'dahn guelnabahan para la'h Ñi'h, neezaa badi'hi Ñi'h guelnabahan la'h Llii'n Ñi'h zigagahca nahpa Ñi'hn, ²⁷nee badi'hi za Ñi'h guelrnabwa' la'h Llii'n Ñi'h, tin guunn Llii'n Ñi'h guelguxchisi, laasii naa Ñi'h Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw. ²⁸Ayi gadxyigaa' loh tu pur dxyi'dxyi ra' rii', laasii zadzihn hohra nin dxihn ra' garaa ra' bwiinn guuchi xchi'dxyi Ñi'h, ²⁹ya garia'h ra' bwiinn nin bwi'hnn dzi'n za'ca la'n ba', tin gabia'garii gabahan ra' ba stuhbi, per la'h ra' bwiinn ra' nin

bwi'hnn ra' dzi'n dxaaba gabahan ra' ba hohra chi tin chi'chiyi tiidxi ra' ba loh guelguxchisi xteenn Dxiohs.

**Nin ruluu'yiloh guelrnabwa'
nin nahpa Crixtu**

³⁰Rahbi za Jesuhs:

—Na'h si ayi nuu gu'nnahn xilla dzi'n xcweenta sihn; na'h ru'nnahn guelguxchisi ziga gahca nin rihndxiaagahn nee xquelguxchiisihn nanchii naan, ayi ru'nnahn nin xclaa'dzi sihn sino que nin xclaa'dzi Xtaa'dahn nin gulu'nehza na'h gahca. ³¹Sidela na'h rñi'n xcweenta gahcahn, nin rñi'n ayi xi guilasahcan, ³²per nuu stuhbi nin rñi' pur xcwee'ntahn, nee na'h na'nnahn nin rñi' bwiinn chi xcwee'ntahn lasahcan ziga dxyi'dxyi nanchii pa'h. ³³La'h tu guxe'hla tu nin baganaabadxyi'dxyi loh Jwahn, ya nin guñi' Jwahn guchii dxyi'dxyi ra' chi, ³⁴per na'h ayi rchi'na'hn guñi' tuhbi bwiinn zi xcwee'ntahn, laasii rñi' sihn dxyi'dxyi rii' loh tu tin gaca ta'h tu loh duhlda. ³⁵Jwahn naa ziga tuhbi lámpara nin rca'h bia'ñih, ya la'h tu guclaa'dzi tu ñahxi tu loh xpia'ñih ba chiohpa-choonn dxyih, ³⁶per na'h na'pahn nin ruluu'yiloh ru chyü naan nin lasahca ru loh nin guñi' Jwahn: dzi'n gahca ra' nin ru'nnahn naan tuhsi gahca cun dzi'n nin bani'hi Xpaa'n na'h gu'nnahn, pwihsi dee ra' ruluu'yi Xtaada nin gulu'nehza na'h. ³⁷Neezaa Xtaa'dahn nin gulu'nehza na'h la'h ba guñi' nanchii la chyü naan nicala la'h tu nagahdxi gwa'ha tu la'h ba nee nicala za

nagahdxi dxihn tu guñi' ba, ³⁸per xchi'dxyi ba ayi ria'zi tun laasii ayi riachiisto' tu na'h, ziga naan Llii'n Ñi'h nin gulu'nehza Ñi'h. ³⁹La'h tu cun paseensi duxa rusi'dxi tu loh Xchihtsi Dxiohs, laasii radxi'hyi tu lohon guelnabahan nin ayi ñichilohtii', pwihsi Xchihtsi Dxiohs ruze'tan na'h, ⁴⁰per la'h tu ayi nnaa tu dxie'biiga tu loon tin guica'ha tu guelnabahan chi.

⁴¹Rahbi za Ñi'h:

—Na'h ayi chi'hyihn chyu bwiinn guñi' za'ca xcwee'ntahn, ⁴²laasii na'h nayaa-nayaa nu'nbwa'n la'h tu nee naann Zahn ayi rahca nadzii'hi lasto' tu la'h Dxiohs. ⁴³Na'h ze'ldahn pur lah Xtaa'dahn, ya la'h tu ayi ruca'dxiahga tu xchi'dxyi'hn, per sidela dxi' stuhbi bwiinn zi pur xcweenta gahca ba ni'chisihn zuca'dxiahga tu xchi'dxyi bwiinn chi. ⁴⁴¿Xa chechiisto' tu sidela rñi' za'ca tu ziga xcweenta tuhbi tu, cun ziga stuhbi tu, nee ayi rdxih'hyi tu guñi' za'ca Dxiohs gahca pur xcweenta tu; Dxiohs nin nabahan dzi'tsi dxibaa', Dxiohs nin naa tuhbi dxi'h? ⁴⁵Ayi guunn tu lligaaba na'h gudzii'ba'hn duhlida yihca tu nez loh Xtaa'dahn, laasii bwiinn nin gudzii'ba duhlida yihca tu naa guehtu Moisehs gahca nin riachiisto' tu xlehyi ñi'h. ⁴⁶Pwihsi sidela la'h tu ñiachiisto' tu dxyi'dxyi ra' nin guñi' guehtu Moisehs, neezaa ñiachiisto' tu xchi'dxyi'hn laasii baze'ta guehtu Moisehs na'h loh ra' dxyi'dxyi nin baca'h ba, ⁴⁷per sidela ayi riachiisto' tu dxyi'dxyi ra' nin baca'h guehtu Moisehs, ¿xalla chechiisto' chi'h tu dxyi'dxyi ra' nin rñi'n loh tu?

Jesuhs baya'n ga'yu mihyi ndxi'hw

(Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17)

6 Ya chin guya'loh garaa ra' dee', chi'chi guna'zu nehza Jesuhs tin gwah Ñi'h stuhbi lahdur rwa'a' laguhn xteenn Galilea nin rñi' za ra' ba ñihsado' xteenn Tiberias. ²Ziahan duxa ra' bwiinn ze'nee la'h Ñi'h laasii bwa'ha ra' ba milahgru ra' cun sehn roo' ra' nin bwi'hnn Ñi'h chin basiaca Ñi'h la'h bwiinn dxyihdxyi ra', ³ya chi'chi gucah Jesuhs tuhbi dahan, tin guzohbanee Ñi'h la'h ra' xpwiinn Ñi'h; ⁴nee ziga zalliaa' ria'dxi gadzihn lañih pascu ra' bwiinn Israel chin rudi'hi ra' ba guelzuxchiilli loh Dxiohs pur dxyih nin baria'h ra' ba guihdxyi Egiptu. ⁵Chin bwa'ha Jesuhs loh ra' bwiinn ziahan ra' nin zena'hla la'h Ñi'h, chi'chi rahbi Ñi'h loh Felipe:

—¿Canehza chosi' nu'h guelwahw tin gahw ra' bwiinn ziahan ra' rii'?

⁶Guñi' Jesuhs dxyi'dxyi ra' rii' loh Felipe tin gwa'ha Ñi'h cuun nin ñiñi' ba, laasii la'h Jesuhs bwen-bwen naannla Ñi'h xa guunn Ñi'h, ⁷chi'chi rahbi Felipe loh Jesuhs:

—Nin chiohpa gaywa'h mweeyi denariu pahn ayi gaaldae gahw ra' bwiinn ca per nin yahnn ra' ba ayi dxiehtan.

⁸Ya tuhbi xpwiinn Jesuhs nin laa Andrehs bwihtsi Simohn Pehdru guñi' ba, rahbi ba loh Jesuhs:

⁹—Rii' la'h tuhbi bi'nxtuhbi zuu la'h bi nu'a ga'yu pahn nin guhcacha'yi cun sebada cun chiohpa bwehlda, per ¿calla gaaldae dee dxi'h loh bwiinn ziahan duxa ra' ca?

¹⁰Chi'chi rahbi Jesuhs:

—Gulgahbi loh ra' bwiinn ra' ca soobaa ra' ba.

Ya nez chi ziahan roo' dxillaa' rii ri'chi, ya guzohba ra' bwiinn ra' chi ziga ga'yu mihi ndxi'hw si ra', ¹¹ya chi'chi guca'ha Jesuhs pahn chi ya chin guya'loh badi'hi Ñi'h guelzuxchiilli loh Xtaada Dxiohs Ñi'h, chi'chi badi'hi Ñi'h pahn chi la'h ra' xpwiinn Ñi'h tin gudxi'zi ra' ban loh ra' bwiinn ziahan ra' chi, nee zi'chi gahca za bwi'hnnee Ñi'h bwehlda ra' hastayi gwadxah ra' bwiinn ziahan ra' chi, ¹²ya chin guya'loh gudahw ra' ba hasta ayi gunnah ru ra' ba ñahw ra' ba, chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h:

—Gulgatiaa'ha garaa ra' nin bia'hancah tin ayi xi ñichiloh.

¹³Ya batiaa'ha ra' ba nin bia'hancah chi ni'chi guhca ziga zatsi'h bichiohpa tiipi pahn chi cun bwehlda chi. ¹⁴Ya bwiinn ra' chi chin bwa'ha ra' ba sehn roo' nin bwi'hnn Jesuhs, chi'chi rahbi loh lasaa' ra' ba:

—Guchiica, la'h ba naa ndxi'hw nin rñi' loh Xchihtsi Dxiohs nahpa dxi' loh guidxyiyuh.

¹⁵Per la'h Jesuhs la'h Ñi'h guhcabwa'la xclaa'dzi ra' bwiinn ra' chi chenee ra' ba la'h Ñi'h lajweersi tin guunn ra' ba la'h Ñi'h rrehyi, ni'chin biahchi Ñi'h loh ra' ba tin guna'zu Ñi'h zee Ñi'h hasta naa guiya' ru loh dahan chi tin ri'chi la'hsi Ñi'h gwah Ñi'h.

Jesuhs guzah loh ñihsa

(Mt. 14.22-27; Mr. 6.45-52)

¹⁶Ya chin gurih gue'la, biehta ra' xpwiinn Jesuhs rwaa' ñihsa

¹⁷tin gucah ra' ba la'n tuhbi laancha ya zeenee laancha chi la'h ra' ba guiidxyi Capernaum, per la'h gue'la gurih chihpa la hohra chi, nee la'h Jesuhs nagahdxi gabia'garii Ñi'h hohra chi. ¹⁸Ya seguihdu guyahsa tuhbi bwih roo' loh ñihsa chi hasta zezahnee laancha chi la'h ra' xpwiinn Jesuhs, ¹⁹zigachi'h ga'yu o xo'pa kilómetru zeezahnee laancha chi la'h ra' ba loh ñihsa chin bwa'ha ra' ba la'h Jesuhs, zeezah Ñi'h loh ñihsa nez zenee laancha la'h ra' ba, chi'chi bidxyihbi duxa ra' ba, ²⁰per lwehgu guñi' Ñi'h loh ra' ba rahbi Ñi'h:

—iNa'han, ayi guidxyihbi tu!

²¹Ya chi'chi loh gaduhbisto' ra' ba basaa'n ra' ba gucah Jesuhs la'n laancha chi, ya seguihdu badzihnnee Ñi'h la'h ra' ba loh yuh xteenn guiidxyi hasta zee ra' ba.

Bwiinn ra' badxi'hyi la'h Jesuhs

²²Ya chin barah gue'la stuhbi dxyih, guhcabwa' ra' bwiinn ra' nin rii ra' stuhbi lahdu rwaa' ñihsa hasta biria'hnee laancha la'h ra' xpwiinn Jesuhs, zee ra' xpwiinn Jesuhs la'n tuhbi dxi'h laancha nin zuu rwaa' ñihsa per ayi zeenee Jesuhs la'h ra' xpwiinn Ñi'h tuhsi, ²³ya balaaqui'hn si rahca la'h ra' paalaa ra' laancha ra' nin zie' ra' nez loh guiidxyi Tiberias bie' ra', nee guiidxyi Tiberias chi ria'han gahxu nez badi'hi Jesuhs pahn gudahw ra' bwiinn ziahan, chin badi'hi Ñi'h guelzuxchiilli loh Dxiohs. ²⁴Ya chin bwa'ha ra' ba nin Jesuhs nin xpwiinn Ñi'h ayi ri'chi, chi'chi gucah ra' bwiinn ziahan ra' chi la'n laancha ra' tin zeegadxi'hyi

ra' ba la'h Jesuhs nez guiidxyi Capernaum.

**Jesuhs naa pahn nin
runi'hi guelnabahan**

²⁵Ya chin badzihn ra' ba stuhbi lahdu rwaa' ñihsado' chi, badxeela ra' ba la'h Jesuhs ri'chi, chi'chi rahbi ra' ba loh Ñi'h:

—Mwehsu, ¿cuuca badzihn lu'h nezii'?

²⁶Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Guchiin nin rñi'n loh tu, radxi'hyi tu na'h laasii gudahw tu hastayi gwadxah tu; ayi radxi'hyi dxi'h tu na'h pur guhcabwa' tu xi zee loh sehn roo' ra' chi. ²⁷Ayi guunn tu dzi'n pur guelwahw nin rñiichiloh sino que gulgui'hnn dzi'n pur guelwahw nin ayi ñichiloh cun nin rudi'hi za guelnabahan nacuubi nin ayi ñichilohtii' la'h ra' bwiinn. Dee naa guelwahw nin guni'hi Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw, laasii la'h Daada Dxiohs baluu'yi Ñi'h loh ra' bwiinn cuun nin naa Llii'n Ñi'h.

²⁸Chi'chi gunaabadxyi'dxyi ra' ba loh Ñi'h:

—¿Xa ni'ca guidi'hnn nu tin gachidi'hnn nu ziga xclaa'dzi Dxiohs gachidi'hnn nu?

²⁹Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Nin xclaa'dzi Dxiohs guunn tu naa chechiisto' tu xchi'dxyi Llii'n Ñi'h nin gulu'nehza Ñi'h loh guidxyiyuh.

³⁰Ya chi'chi gunaabadxyi'dxyi ra' ba loh Ñi'h rahbi ra' ba:

—¿Cuun nin naa sehn nin guni'hi lu'h la'h nu tin chin guidia'ha nu sehn chi chechiisto' nu yi'h? ¿Cuun dzi'n roo' nin ruhnn lu'h? ³¹Xtaada

guldoo' ra' nu'h gudahw ra' ba tuhbi lasaa' pahn nin laa manah loh dahan desierto ziga caa loh Xchiitsi Dxiohs: “Badi'hi Ñi'h pahn nin ze' nez llaa'ndxibaa' gudahw ra' ba.”

³²Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Guchiin nin rñi'n loh tu, ayi Moisehs dxi'h bani'hi pahn nin ze' llaa'ndxibaa', ³³laasii pahn nin runi'hi Dxiohs pahn chi ze' nez llaa'ndxibaa' ya rudi'hin guelnabahan la'h ra' bwiinn guidxyiyuh.

³⁴Chi'chi rahbi ra' ba loh Ñi'h:

—Daada, guni'hi lu'h pahn chi guida'w nu garaa dxyih.

³⁵Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Na'h naan pahn nin runi'hi guelnabahan; bwiinn nin dxi' loon ayi chuu dxyih nin guichia'han bwiinn chi, zi'chiza bwiinn ra' nin chechiiza sto' ra' ñi'h na'h ayiza guidxahga ra' ba ñihsa, ³⁶per na'h ziga rñi'n loh tu, la'h tu ayi riachiisto' tu xchi'dxyi'hn nicala ba bwa'ha tu na'h. ³⁷Garaa ra' bwiinn nin ruti'dxi Xtaa'dahn loon, ze' ra' ba loon; ya bwiinn ra' nin ze' loon ayi cwe'hesto'ra'n ba ³⁸laasii na'h ayi ze'ldadxi'hn nez llaa'ndxibaa' tin gu'nnahn nin naa xigaabasihn loh guidxyiyuh rii' sino que na'h ze'ldahn tin gu'nnahn nin xclaa'dzi Xtaa'dahn nin nuu dxibaa' gaca, ³⁹ya dee naa xigaaba Xtaa'dahn nin gulu'nehza na'h gaca: Garaa nin bani'hi Ñi'h na'h ayi ñichi nin tuhbi ra' ba sino que gucwa'na'hn la'h ra' ba loh dxyih nin gaduhbi guidxyiyuh, ⁴⁰laasii ziga naa xigaaba Xtaa'dahn nin nuu dxibaa' garaa ra' bwiinn ra' nin gwa'ha la'h

Llii'n Ñi'h nee chechiizasto' ra' ba la'h Ñi'h, zahpa ra' ba guelnabahan nin ayi ñichilohtii', ya na'h gucwa'nra'n ba loh guelguhchi chin guiga'ha hohra nin guibia'gariin.

⁴¹Pwihsi ni'chin guzo'baloh bidxyi'chinee bwiinn Israel ra' chi la'h Jesuhs, laasii rahbi Ñi'h la'h Ñi'h naa Ñi'h pahn nin biehta dxibaa', ⁴²neezaa guñi' ra' ba rahbi ra' ba:

—¿Tayi ni'ca dxi'hn nin naa llii'n Joseh? La'h nu'h nu'nbwa' nu'h xpaah bwiinn ca cun xmaah ba. ¿Xaalla cañi' chi'h ba loh nu'h nnah naa ba biehta ba nez llaa'ndxibaa'?

⁴³Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—¿Xixnaa rwa'ha dxaaba tu loon? ⁴⁴Nin tuhbi tu ayi dxie'biiga nez loon sidela la'h Xtaa'dahn nin gulu'nehza na'h ayi dxie'nee la'h tu; ya na'h gucwa'na'hn la'h tu loh guelguhchi dxyih nin gadzihn hohra guibia'gariin. ⁴⁵Loh dxihtsi nin baca'h ra' guehtu profeta ra' rñi': "Zuluu'yi Dxiohs la'h garaa ra' ba." Ni'chin garaa ra' bwiinn nin ruca'dxiahga xchi'dxyi Xtaa'dahn nee nin rusi'dxi loh Ñi'h ni'chi ra' nin dxie'biiga nez loon. ⁴⁶Pwihsi ayi nin tuhbi bwiinn nin bwa'ha la la'h Xtaada Dxiohsa'hn; sola tuhbi dxi'h Llii'n Ñi'h nin ze' nez llaa'ndxibaa' nu'nbwa' la'h Ñi'h.

⁴⁷Guchiin nin rñi'n loh tu, bwiinn nin riachiisto' ñi'h xchi'dxyi'hn nahpa za ba guelnabahan nin ayi ñichilohtii'. ⁴⁸Pwihsi na'h naan pahn nin runi'hi guelnabahan la'h tu. ⁴⁹Xtaada guldoo' ra' tu gudahw ra' tuhbi lasaa' guelwahw nin laa manah loh dahan desierto, ri'chi badi'hi Dxiohs guelwahw chi

gudahw ra' ba, per guhchi ra' ba; ⁵⁰per na'h ruze'ta'hn pahn nin biehta nez dxibaa' nee bwiinn nin gahw pahn chi ayi gachi ba. ⁵¹Na'h naan pahn nabahan nin biehta nez dxibaa'; bwiinn nin gahw pahn rii' zibahan ba par tu'pazi, nee pahn nin gudi'hihn la'h ra' bwiinn naa bwe'l'ti'xihn par la'h ra' bwiinn guidxyiyuh.

⁵²Chi'chi rahbi loh lasaa' ra' bwiinn Israel ra' chi:

—¿Xa guunn ni'ca guni'hi bwe'l'tihxi ni'ca guida'w nu'h?

⁵³Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Guchiin nin rñi'n loh tu, sidela la'h tu ayi gahw tu bwe'l'tihxi Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw cun guee za tu llarihn Ñi'h ayi gapa tu guelnabahan nacuubi. ⁵⁴Bwiinn ra' nin gahw bwe'l'ti'xihn cun guee ra' ba llarinahn, bwiinn ra' chi gapa guelnabahan nin ayi ñichilohtii'; ya na'h gucwa'nra'n ba loh guelguhchi dxyih nin gadzihn hohra guibia'gariin, ⁵⁵laasii bwe'l'ti'xihn naa guelwahw za'capa'ca nee llarihnahn naa nin guchii nahpa guee ra' bwiinn. ⁵⁶Bwiinn nin gahw bwe'l'ti'xihn cun guee za ba llarihnahn bwiinn chi nuuneepa'ca ba na'h nee na'h nu'neezahn la'h ba. ⁵⁷Xtaa'dahn nin gulu'nehza na'h loh guidxyiyuh, nahpa za ba guelnabahan, nee na'h nabahanahn pur la'h ba; pwihsi zi'chi gahca za la'h bwiinn nin guca'sto' ñi'h na'h zibahan za ba pur na'h.

⁵⁸Ruze'ta'hn pahn nin biehta nez dxibaa'; pahn rii' ayi naan ziga pahn nin laa manah nin gudahw ra' guehtu xtaadaguldoo' tu, ni'chin nicala gudahw ra' ban per

guhchi ra' ba; per bwiinn ra' nin gahw pahn nin biehta nez dxibaa' zibahan ra' ba par tu'pazi.

⁵⁹Jesuhs baluu'yi dxyi'dxyi ra' rii' loh tuhbi cwa'ha bwiinn la'n xquido' bi'tu'hn ra' bwiinn Israel loh guihdxyi Capernaum.

Dxyi'dxyi ra' xteenn guelnabahan nin ayi ñichilohtii'

⁶⁰Ya chin bihn ra' ziahan ra' xpwiinn Jesuhs dxyi'dxyi nin guñi' Ñi'h, rahbi ra' ba:

—Dxyi'dxyi nin rñi' ba nagahn duxa ra'n; ¿chyu ni'ca guunn waanta guzo'badxiahga dxyi'dxyi ra' rii'?

⁶¹Ya chin guhcabwa' Jesuhs xi lligaaba nin cayuhnn ra' ba, chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—¿Ta pur dxyi'dxyi ra' rii' ruhnn chiohpa sto' tu? ⁶²¿Xa gaca sidela la'h tu gwa'ha tu la'h Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw gacah hasta nuu Ñi'h desde galohtii'? ⁶³Spíritu naa nin runi'hi guelnabahan, ya bwe'ltihxi bwiinn ayi lliitii' ruhnnan gahn, ya dxyi'dxyi ra' nin cañi'n loh tu naa dxyi'dxyi nanchii xteenn Spíritu, nee dxyi'dxyi ra' chi rudi'hi guelnabahan par tu'pazi.

⁶⁴Per loh ziga rii tu ri'ca nuu mas paaldaa tu nin ayi riachiisto' tu dxyi'dxyi nin rñi'n loh tu.

Pwihsi Jesuhs desde galohyi naann Ñi'h cuun ra' bwiinn ra' nin riachiisto' la'h Ñi'h nee cuun za nin naa bwiinn nin gutoo' la'h Ñi'h loh ra' bwiinn duhlda, ⁶⁵ya rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Ni'chin nin rñi'n loh tu ayi chyu dxie'biiga nez loon zi'chizi sidela

la'h Xtaa'dahn ayi dxie'nee la'h ra' ba.

⁶⁶Ya desde hohra chi ziahan ra' xpwiinn Jesuhs basaa'n ra' ba la'h Ñi'h, ya ayi ru guzahnee ra' ba la'h Ñi'h, ⁶⁷chi'chi gunaabadxyi'dxyi Jesuhs loh ra' xpwiinn pa'ca Ñi'h, rahbi Ñi'h:

—¿Gu neezaa la'h tu xclaa'dzi tu dxiahchi tu?

⁶⁸Chi'chi rahbi Simohn Pehdru: —Daada, ¿chyuulo chi'choo nu? Xchi'dxyi lu'h naa guelnabahan nin ayi ñichilohtii'. ⁶⁹La'h nu ba riachiisto' nu xchi'dxyi lu'h, nee naann za nu yi'h naa lu'h Crixtu Llii'n Dxiohs nin nabahan.

⁷⁰Chi'chi rahbi Jesuhs:

—¿Tayi na'h dxi'h guliin la'h tu ziga naa tu gadzi'h bichiohpa xpwiinnra'n? Pwihsi rñi'n loh tu, tuhbi tu naa bwiinn dxaaba.

⁷¹Ya loh guñi' Jesuhs squii' baze'ta Ñi'h la'h Judas, llii'n Simohn Iscariote, laasii Judas naa nin gutoo' la'h Ñi'h loh ra' bwiinn duhlda, la'h ba nin naa tuhbi bwiinn loh gadzi'h bichiohpa xpwiinn Ñi'h.

Xcweenta nin ayi gwachiisto' ra' bwihtsi Jesuhs xchi'dxyi Ñi'h

7 Ya chin guya'loh ra' dee', guca'nzaa Jesuhs loh guihdxyi Galilea; per nin ayi guclaa'dzi Ñi'h ñuu' Ñi'h loh guihdxyi Judea laasii ri'chi badxi'hyi ra' bwiinn Israel ra' la'h Jesuhs tin ñidxiinn ra' ba la'h Ñi'h, ²ya ziga badzih gahxu dxyih lañih nin rahcacha'yi yuu'yi'hn nin ria'han ra' bwiinn la'n ñi'h; lañih rii' naa tuhbi xlañih ra' bwiinn

Israel, ³chi'chi rahbi ra' nin naa ra' bwihtsi Jesuhs loh Ñi'h:

—Ayi dxia'han lu'h rii'; gwah para guihdxyi Judea tin ri'chi neezaa ra' xpwiinn ra' lu'h nin ca'nzanee lu'h gwa'ha ra' ba garaa ra' dzi'n ra' nin ruhnn lu'h, ⁴laasii chin xclaa'dzi bwiinn guluu'yi za'ca ba la'h ra' bwiinn, ayi ruhnn ba xtsi'n ba rala'n; ni'chin sidela yi'h ruhnn lu'h dzi'n ra' rii', bwi'hnnan loh ra' garaatii' ra' bwiinn guidxyiyuh.

⁵Pwihsi nin bwi'hnn ra' bwihtsi Ñi'h nin la'h ra' ba ayi gwachiisto' ra' ba xchi'dxyi Jesuhs, ⁶ya chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Pwihsi na'h xohra'hn nagahdxi gadzihnan, per para la'h tu xohra chi'zi naa bwen para la'h tu. ⁷Bwiinn ra' nin naa ra' bwiinn guidxyiyuh ra' ayi nuu gwa'ha dxaaba ra' ba loh tu, per na'h rwa'ha dxaaba ra' ba loon laasii na'h ruluu'yi'hn loh dzi'n dxaaba nin ruhnn ra' ba. ⁸Gulcheh lañih la'h tu, per na'h ayi chaa'hahn laasii nagahdxi guiga'ha xohra'hn.

⁹Ya chin guya'loh guñi' Jesuhs dxyi'dxyi ra' rii' loh ra' ba, bia'han chi'h Ñi'h loh guihdxyi Galilea.

Jesuhs loh lañih nin laa “La Enramada”

¹⁰Ya loh nin zeeñidxiuu ra' bwihtsi Jesuhs para lañih, neezaa Jesuhs gwah lañih chi nicala ayi nez ñihn ra' pa'h bwiinn sino que rala'n, ¹¹ya la'h ra' bwiinn Israel ra' badxi'hyi ra' ba la'h Jesuhs loh lañih chi, squii' rahbi ra' ba:

—¿Cuun la'h ndxi'hw chi?

¹²Nez lahda ra' bwiinn riigaze'ta duxa ra' ba la'h Jesuhs; nuu ra' bwiinn chi rahbi ra' ba:

—Jesuhs naa tuhbi ndxi'hw nin ruhnn dzi'n za'ca.

Ya nuu ra' ba rahbi ra' ba:

—Ayi guinaza'ca naa dzi'n nin ruhnn ndxi'hw chi, rusagui'hi ba la'h ra' bwiinn.

¹³Ya nin tuhbi bwiinn ayi biaalla ñuu'yidxyi'dxyipa'h nez loh ra' bwiinn xcweenta Jesuhs laasii rdxiyi'hi ba la'h ra' bwiinn Israel ra' nin rnabwa', ¹⁴ya la'h lañih zeezah la mas garoolda la chin guyuu'tii' Jesuhs la'n guido' ya chi'chi guzo'baloh cagaluu'yi Ñi'h xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' bwiinn, ¹⁵ya la'h ra' bwiinn Israel ra' nin rnabwa' chi badxyigaa' duxa loh ra' ba ya rahbi ra' ba:

—¿Xaloh naann ni'ca ziahan ra' dxyi'dxyi nee nin ayi ca basi'dxi ni'ca?

¹⁶Chi'chi rahbi Jesuhs:

—Dxyi'dxyi ra' nin rulu'yi'hn la'h tu ayi naan pur na'h gahca sino que pur Dxiohs nin gulu'nehza na'h. ¹⁷Sidela chyuulla tuhbi bwiinn xclaa'dzi guunn ziga nin xclaa'dzi Dxiohs gaca, zahcabwa' ba sidela la'h dxyi'dxyi ra' nin rulu'yi'hn ze' pur Dxiohs o naan xchi'dxyi gahcahn. ¹⁸Bwiinn nin rñi' pur la'h gahca ba, rñi' ba tin guñi' za'ca bwiinn la'h ba, per nin rdxihyi guñi' za'ca bwiinn pur nin gulu'nehza la'h ba loh guidxyiyuh rii' ni'chi rñi' dxyi'dxyi ra' nin guchii, nee ayi xi guelrusagui'hi nuu la'n lasto' ba. ¹⁹¿Tayi guchii dxi'hn, Moisehs bani'hi lehyi la'h tu?, nee nnah nin tuhbi tu ayi ruzo'badxiahga tu lehyi chi. ¿Xixnaa xclaa'dzi tu chiinn tu na'h?

²⁰Chi'chi rahbi ra' bwiinn ra' loh Ñi'h:

—iNuu tuhbi bwiinnndaaba sto' lu'h! ¿Chyu xclaa'dzi chiinn yi'h?

²¹Chi'chi rahbi Jesuhs:

—Pur tuhbi dzi'n nin bwi'hnna'hn dxyih nin ruzi'laa'dzi tu, ni'chin nin garaa tu radxyigaa' loh tu; ²²pwihsi Moisehs gule'he lehyi nin riuu' bwa' tihxi bwiinn ndxi'hw (nicala ayi la'h dxi'h Moisehs gudxi'nlaa'dzin sino que la'h ra' xtaada guldoo' ra' tu gudxi'nlaa'dzin) ya la'h tu rgu' tu bwa' la'h tuhbi biñi'n nicala naan dxyih nin ruzi'laa'dzi tu. ²³Pwihsi sidela rahca rgu' tu bwa' tihxi tuhbi biñi'n nee nicala dxyih nin ruzi'laa'dzi tu tin ayi ñichi lehyi Moisehs, ¿xixnaa chi'h na'h ayi nnaa tu gusia'cahn tuhbi bwiinn nin rahcallu'hu dxyih nin ruzi'laa'dzi tu lwehgu rdxyi'chinee tu na'h? ²⁴Ayi ruhnn tu guelguxchisi pur nin rwa'ha si tu, sino que chin ruhn tu guelguxchisi, gulgui'nnaan per ziga naa xnehza.

Jesuhs guñi' ca ze' Ñi'h

²⁵Ya chi'chi guzo'baloh gunaabadxyi'dxyi ra' paaladaa ra' bwiinn guihdxyi Jerusalehn ra' rahbi ra' ba:

—¿Tayi ni'ca dxi'hn nin radxi'hyi ra' ba tin chiinn ra' ba? ²⁶Nee nnah ¿tayi la'h dxi'h ba ni'ca nin cañi' ri'ca loh ra' bwiinn?, nee nin tuhbi bwiinn ayi xi rñi' loh ba, o ¿gu nee ra' za guxchisi riachiisto' ra' ba la'h ndxi'hw ca naa Crixtu? ²⁷Per dela nnah la'hnu'h naann nu'h canehza ze' ni'ca; nee ziga chin dxi' Crixtu nin ayi chyu gaann canehza dxi' Ñi'h.

²⁸Ya chin bihn Jesuhs dxyi'dxyi ra' rii' chin cagaluu'yi Ñi'h la'n

guido', chi'chi jweersi roo' guñi' Ñi'h, rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—¿Ta ruhnn chi'h tu lligaaba nu'nbwa' tu na'h, nee naann za tu canehza ze'ldahn? Per ayi ze'lda dxi'hn pur xcweenta gahcahn, sino que nuu chyu gulu'nehza na'h nee la'h ba nanchii pa'ca nabahan ba; la'h tu ayi nu'nbwa' tu la'h bwiinn chi, ²⁹per na'h nu'nbwa'n la'h ba laasii na'h ze'ldahn hasta nuu ba, nee la'h ba gulu'nehza ba na'h.

³⁰Ya chi'chi guclaa'dzi ra' bwiinn ra' chi ñina'zu ra' ba la'h Ñi'h, per nin tuhbi ra' ba ayi biaalla ñina'zu la'h Ñi'h laasii nagahdxi guiga'ha xohra Ñi'h para gusa'cazii ra' bwiinn nadxaaba ra' chi la'h Ñi'h, ³¹per bwiinn ziahan duxa za gwachii sto' ra' ñi'h la'h Jesuhs, ya rahbi ra' ba:

—Chin dxi' Crixtu, ¿ta mahzi ru sehn roo ru chi'h guunn Crixtu chi ziga la'h bwiinn rii'?

Guxe'hla ra' bwiinn fariseu ra' guixa'ga ra' tin guina'zu ra' ba la'h Jesuhs

³²Ya bihn ra' bwiinn fariseu ra' nin baze'ta ra' bwiinn la'h Jesuhs, chi'chi bwiinn fariseu ra' chi cun nin rnabwa' la'h ra' bixohza ra' guxe'hla ra' ba guixa'ga ra' xteenn guido' tin chenee ra' ba la'h Jesuhs tin dxie'w Ñi'h, ³³ya chi'chi rahbi Jesuhs:

—Spaaldaa si dxyih ziuu'huhn lahda tu, chi'chi zabia'gariin hasta nuu nin gulu'nehza na'h loh guidxyiyuh rii'; ³⁴la'h tu gadxi'hyi tu na'h per ayi gadxeela tu na'h laasii ayi nuu chee tu hasta guzaa'hahn.

³⁵Ya chi'chi guzo'baloh canaabadxyi'dxyi loh lasaa' ra' bwiinn Israel ra' chi, rahbi ra' ba: —¿Canehza chee chi'h ni'ca? ¿Tayi chy guunn gahn gadxeela ni'ca? o ¿gu guzee ni'ca hasta rii ra' bwiinn Israel ra' nin rii ra' nez lahdxyi ra' bwiinn griehgu ra' tin guluu'yi ba la'h ra' ba? ³⁶¿Xi zee loh xchi'dxyi ba nin guñi' ba loh nu'h: “Gadxi'hyi tu na'h per ayi gadxeela tu na'h laasii ayi nuu guzee tu hasta guzaa'hahn?”

Gui'w xteenn ñihsa nabahan

³⁷Ya luulchima dxyih xteenn lañih chi naa dxyih lañihroo ru, ya dxyih chi guñi' Jesuhs loh ra' bwiinn Israel ra' chi jweersiroo', rahbi Ñi'h:

—iSidela chyulla tuhbi bwiinn rdxahga ba ñihsa, dxi' bwiinn chi nez loon tin guee ban! ³⁸Ziga caa loh Xchihtsi Dxiohs, sto' bwiinn nin riachiisto' ñi'h na'h rtahn gui'w ra' xteenn ñihsa nabahan.

³⁹Ya cun dxyi'dxyi ra' rii' baze'ta Jesuhs bwiinn ra' nin chechiisto' ra' ñi'h la'h Ñi'h zica'ha ra' ba Spíritu Saantu; pwihsi nagahdxi gaaldae dxi' Spíritu Saantu laasii nagahdxi gacah Jesuhs dxibaa'.

Guhca nalaa'ha ra' bwiinn

⁴⁰Ya paaldae ra' bwiinn nin rii ri'chi, chin bihn ra' ba dxyi'dxyi ra' nin guñi' Jesuhs, chi'chi rahbi ra' ba squi':

—Guchiica ndxi'hw ca naa ba daada nin nahpa dxi' ziga caa loh Xchihtsi Dxiohs.

⁴¹Ya snuhn ra' ba rahbi:

—Bwiinn ca naa Crixtu nin dxule'za nu'h.

Per spaaldae ra' ba rahbi:

—¿Xa gaca tuhbi bwiinn guihdxyi Galilea Crixtu? ⁴²Laasii loh Xchihtsi Dxiohs rñi' nahpa xtulbaa' guehtu Davihd gaca Crixtu, nee dxi' Ñi'h nez guihdxyi Belehn lahdxyi gahca guehtu rrehyi Davihd.

⁴³Ya zi'chi gulaa'ha loh lasaa' ra' bwiinn pur Jesuhs. ⁴⁴Nuu ra' bwiinn nin guclaa'dzi ñanee la'h Jesuhs tin ñie'w Ñi'h, per nin tuhbi za ra' ba ayi biaalla ñuhnn zi'chi.

Guxchiisi ra' ayi gwachiisto' ra' ba la'h Jesuhs

⁴⁵Ya gubial'garii ra' guixa'ga ra' xteenn guido' hasta rii ra' bwiinn fariseu ra' cun nin rnabwa' la'h ra' bixohza, ya rahbi ra' ba loh ra' guixa'ga ra' chi:

—¿Xixnaa ayi guna'zu tu la'h ndxi'hw chi?

⁴⁶Ya chi'chi rahbi ra' guixa'ga chi loh ra' ba:

—iAyi chyu guna'zu la'h ba laasii ayi nin tuhbi bwiinn nin guñi' ziga rñi' bwiinn chi!

⁴⁷Ya chi'chi rahbi ra' bwiinn fariseu ra' chi:

—¿Ta nee la'h tu basa'n tu bisagui'hi tu? ⁴⁸Ayi nin tuhbi nin rnabwa' la'h nu'h o tuhbi ra' bwiinn fariseu nin riachiisto' ñi'h la'h ndxi'hw chi. ⁴⁹iPer la'h ra' bwiinn rii' nin ayi gaann ra' ba lehyi, bwiinn dii ra' ba!

⁵⁰Ya Nicodemu, nin gwah hasta nuu Jesuhs gue'la, naa ba tuhbi bwiinn fariseu; ya rahbi ba:

⁵¹—Ziga naa xlehyi nu'h, ayi nuu chy gudzii'ba duhlida yihca bwiinn galoh nin nagahdxi dxihn nu'h mwer galoh cuun nin bwi'hnn ba.

⁵²Ya chi'chi rahbi ra' ba loh Nicodemu:

—¿Ta nee lu'h naa lu'h tuhbi bwiinn guiidxyi Galilea? Basi'dxi loh Xchihtsi Dxiohs tin gwa'ha lu'h xa rñi' lohon: nin tuhbi daada nin rñi' xchi'dxyi Dxiohs ayi naa bwiinn guiidxyi Galilea. ⁵³Ya chi'chi tuhbigah ra' ba ziaa ra' ba yihdzi ra' ba.

Xcweenta gunna'h nin bina'zunee xtu'h ñi'h

8 Ya la'h Jesuhs zee Ñi'h para dahan nin laa Olivo, ²ya chin barah gue'la, rsiyido' gubia'garii Ñi'h la'n guido' stuhbi, ya garaa ra' bwiinn gwabiiga nez loh Ñi'h, ya lwehgu guzohba Jesuhs ri'chi tin guzo'baloh cagaluu'yi Ñi'h la'h ra' ba, ³ya chi'chi gutantiinee ra' nuhn mwehsu ra' nin ruluu'yi xlehyi Moisehs cun nun bwiinn fariseu ra' tuhbi gunna'h nin badxeelanee tuhbi ndxi'hw, ya bazuh ra' ba la'h gunna'h chi galaayi loh ra' snuhn ra' bwiinn nin rii ra' ri'chi, ⁴ya chi'chi rahbi ra' ba loh Jesuhs:

—Mwehsu, gunna'h rii' bina'zunee bi xtu'h bi, ⁵yannah ziga caa loh lehyi nin bani'hi guehtu Moisehs la'h nu'h nahpa gasi'dzi dxiah nu'h yihca gunna'h ra' ziga dee' tin gachi bi; ya yi'h ñxi nnaa lu'h xa gaca?

⁶La'h ra' ba guñi' ra' ba squii' tin gwa'ha ra' ba zidxeela xa gusia'garii Jesuhs dxyi'dxyi pur gunna'h chi, tin zi'chi gaca guca'hchiah dxixi'hw ra' ba la'h Ñi'h, chi'chi lwehgu baru'hn Jesuhs tin baca'h Ñi'h loh yuh cun bacwihn naa Ñi'h, ⁷ya ziga zeezah canaabadxyi'dxyi ra' ba loh

Jesuhs, chi'chi guyahsa Ñi'h, chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Mwer bwiinn nin ayi xi duhllda nahpa, guca'h dxiah yihca gunna'h ca.

⁸Ya chi'chi baru'hn gahca Jesuhs loh yuh stuhbi tin gwazah baca'h Ñi'h rrahyi'hn loh yuh, ⁹per la'h ra' ba chin bihn ra' ba dxyi'dxyi nin guñi' Jesuhs loh ra' ba, chi'chi guza'loh bare'h ra' bwiinn chi tuhbigah ra' ba desde nin guyu'xa ru hasta nin bii'hin ru, tin naann ra' ba nahpa ra' ba duhllda, ya chin barah ra' ba bare'h ra' ba tuhbi dxi'h gunna'h chi bare'h gadxia'han, zunchii ba nez loh Jesuhs ri'chi. ¹⁰Ya chin guzu'nchii Jesuhs bwa'ha Ñi'h loh gunna'h chi ayi bwa'ha Ñi'h nin stuhbi ra' bwiinn dxixi'hw chi, chi'chi rahbi Ñi'h loh gunna'h chi:

—Gunna'h, ¿cuun ra' bwiinn ra' nin bie'nee yi'h nez loon? ¿Tayi guyuu' nin tuhbi ra' ba nin ñudzii'ba duhllda yihca lu'h?

¹¹Chi'chi rahbi gunna'h chi loh Jesuhs:

—Daada, nin tuhbi ra' ba.

Ya chi'chi rahbi Jesuhs loh gunna'h chi:

—Nin na'h za ayi xi duhllda gudzii'ba'hn yihca lu'h; pwihsi nnah gwah, ayiru cheezah lu'h loh duhllda.

Jesuhs naa bia'ñih loh guidxyiyuh

¹²Jesuhs guñi' loh ra' bwiinn stuhbi rahbi Ñi'h:

—Na'h naan bia'ñih xteenn guidxyiyuh; bwiinn nin dxie'na'hla na'h zahpa ba bia'ñih nin rudi'hi guelnabahan ya ayi chuu dxyih sah ba loh nacahyi.

¹³Ya chi'chi rahbi ra' bwiinn fariseu ra':

—Yi'h ziga rñi' lu'h xcweenta gahca lu'h ayi guilasahcan.

¹⁴Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Xcweenta ziga rñi'n loh tu lasahcan, nicala na'h rñi'n xcweenta gahcahn, per xchi'dxyi'hn lasahcan laasii na'nnahn canehza ze'ldahn nee na'nnzahn canehza guzaa'hahn; per la'h tu ayi gaann tu canehza ze'ldahn nee ayiza gaann tu canehza guzaa'hahn.

¹⁵La'h tu ruhnn tu guelguxchisi ziga na chi'zi xigaaba bwiinn guidxyiyuh, per na'h ayi ru'nnahn guelguxchisi la'h nin tuhbi bwiinn, ¹⁶per sidela na'h ru'nnahn guelguxchisi, guelguxchisi xte'nnahn naa guchii laasii ayi na'h si dxi'h ru'nnahn guelguxchisi sino que nee Xtaa'dahn nin gulu'nehza na'h tuhsi junta ridi'hnn nun.

¹⁷Hasta nee loh xlehyi tu caa, chin la'h chiohpa bwiinn rñi' tuhsi gahca dxyi'dxyi, nahpa chechiisto' tu la'h ra' bwiinn chi. ¹⁸Pwihsi na'h guchiin nin rñi'n pur xcweenta gacahn, ya Xtaa'dahn nin guxe'hla na'h zi'chigahcaza rñi' ba pur xcwee'ntahn.

¹⁹Ya chi'chi gunaabadxyi'dxyi ra' ba loh Jesuhs, rahbi ra' ba:

—¿Ca nuu chi'h za xtaada lu'h?

Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—La'h tu nin ayi nu'nbwa' tu na'h, nin la'h za Xtaa'dahn ayi nu'nbwa' tu.

²⁰Dxyi'dxyi ra' rii' guñi' Jesuhs nez hasta zuu ra' alcansia nin riuu' mweeyi guelguhn, per ayi chyu guna'zu la'h Ñi'h tin ñie'w Ñi'h, laasii nagahdxi gadzihn hohra chiinn ra' ba la'h Ñi'h.

Hasta guzaa'hahn ayi nuu chee tun la'h tu

²¹Chi'chi rahbi la'ga'h Jesuhs: —Na'h guzaa'hahn, ya la'h tu gadxi'hyi tu na'h per zahchi tu loh xtuhlda tu; pwihsi na'h hasta guzaa'hahn la'h tu ayi nuu guzee tun.

²²Ya chi'chi rahbi loh lasaa' ra' bwiinn Israel ra' chi:

—¿Ta zidxiinn gaca chi'h ba la'h ba, xinaa nnaa ba ayi gaca choo nu'h hasta guzee ba?

²³Ya chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—La'h tu naa tu bwiinn loh guidxyiyuh rii', per na'h naan bwiinn nin ze' nez llaa'ndxibaa', ni'chin rñi'n la'h tu naa tu bwiinn guidxyiyuh per na'h ayi nee dxi'hn naan bwiinn guidxyiyuh. ²⁴Pwihsi ni'chin nin guñi'n loh tu zahchi tu loh xtuhlda tu, pwihsi sidela la'h tu ayi riachiisto' tu xchi'dxyi'hn, naan nin naan, zahchi tu loh xtuhlda tu.

²⁵Ya chi'chi gunaabadxyi'dxyi ra' ba rahbi ra' ba:

—¿Chyu naa lu'h yi'h?

Ya chi'chi rahbi Jesuhs:

—La'n guñi' loh tu desde galoh.

²⁶Na'pahñ ziahan dxyi'dxyi nin guñi'n pur la'h tu nee gu'nnahn guelguxchisi za la'h tu, pwihsi nin gulu'nehza na'h guchii naa xchi'dxyi ba, ya dxyi'dxyi ra' nin rñi'n loh ra' bwiinn guidxyiyuh bihn ra'ñin loh nin gulu'nehza na'h.

²⁷Per la'h ra' ba ayi guhcabwa' ra' ba guñi' Jesuhs xcweenta Daada Dxiohs, ²⁸pwihsi ni'chin rahbi Ñi'h: —Chin la'h tu guiteesa tu la'h Lli'n Dxiohs nin naa ndxi'hw,

chi'chi gacabwa' tu na'h naan nin naan, nee ayi ru'nnahn dzi'n ra' rii pur xcweenta gahcahn; rñi'sihn loh tu nin baluu'yi Xtaa'dahn na'h, ²⁹laasii nin gulu'nehza na'h nuu Ñi'h tuhsi cun na'h, —rahbi Jesuhs—; Xtaa'dahn ayi basia'han ba na'h tuhbidxi'hn laasii na'h guillii-guillii ru'nnahn nin xclaa'dzi ba gaca nin riiu'sto' ba.

³⁰Ya chin guya'loh guñi' Jesuhs dxyi'dxyi ra' rii' loh ra' ba, ziahan ra' ba gwachiisto' ra' ba xchi'dxyi Ñi'h.

Nin naa ra' llii'n Dxiohs cun nin naa ra' nin nuchi'bi duhlida

³¹Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' bwiinn Israel ra' nin gwachiisto' ra' Ñi'h la'h Jesuhs:

—Sidela la'h tu chezahnee tu xchi'dxyi'hn gaduhbisto' tu, zahca tu xpwiinn ra'n, ³²tin gacabwa' tu cuun nin naa dxyi'dxyi guchii ya dxyi'dxyi guchii chi guta'h la'h tu loh duhlida.

³³Ya chi'chi rahbi ra' bwiinn Israel ra' chi:

—La'h nu naa llahga guehtu Abrahñ, ya nin gudahbi nagahdxi gaca nu ziga mooza nin gudoo' loh nin tuhbi bwiinn; ¿xaalla rñi' chi'h lu'h yi'h guta'h lu'h la'h nu loh duhlida?

³⁴Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba: —Pwihsi guchiin nin rñi'n loh tu, garaa ra' bwiinn ra' nin rgu'tii duhlida naa ra' ba ziga mooza ra' nin gudoo' loh duhlida. ³⁵Tuhbi bwiinn nin naa mooza ayi dxia'han ba rwaa'yihdzi xballwaa'n ba gaduhbi nin guibahan ba, per nin naa llii'n ballwaa'n chi ni'chi sihn

zia'han bi rwaa' yihdzi xtaada bi gaduhbi nin guibahan bi. ³⁶Pwihsi zi'chi sidela la'h Llii'n Dxiohs ruta'h la'h tu loh duhlida, pwihsi la'h tu guchii pa'hca ta'h tu loh duhlida. ³⁷Pwihsi na'h na'nnahn naa tu llahga guehtu Abrahñ, per la'h tu xclaa'dzi tu gadxiinn tu na'h laasii ayi riiu' tu ayi ria'zi tu xchi'dxyi'hn. ³⁸Na'h rñi'n loh tu dxyi'dxyi ra' nin bani'hi Xtaa'dahn guñi'n loh tu, ya la'h tu ruhnn tu ziga guñi' xtaada tu loh tu.

³⁹Chi'chi rahbi ra' ba loh Jesuhs: —iXtaada nu naa guehtu Abrahñ! Ya chi'chi rahbi Jesuhs:

—Sidela la'h tu guchii tu naa tu llii'n guehtu Abrahñ, ñuhnn tu ziga bwi'hnn guehtu Abrahñ, ⁴⁰pwihsi na'h nicala guñi'n loh tu dxyi'dxyi guchii nin bani'hi Dxiohs guñi'n loh tu, ya la'h tu xclaa'dzi tu gadxiinn tu na'h, inee guehtu Abrahñ ayi guyuu' ba lligaaba ziga lligaaba nin nuu tu! ⁴¹La'h tu ruhnn tu ziga ruhnn xtaada tu.

Ya chi'chi rahbi ra' ba loh Ñi'h: —iAyi nee dxi'h nu naa nu llii'n loh nehza bwiinn, sino que tuhbi dxi'h Daada Dxiohs naa Xtaada nu!

⁴²Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba: —Sidela guchii tu naa Dxiohs Xtaada tu, pwihsi ñantsii'hi tu na'h, laasii na'h ze'ldahn pur xcweenta Dxiohs nee la'n zuu'hu loh tu rii'; na'h ayi ze'ldahn pur xcweenta gahcahn, sino que Dxiohs gulu'nehza na'h loh guidxyiyuh.

⁴³¿Xixnaa ayi rahcabwa' tu xchi'dxyi'hn? Pwihsi pweda pur nin ayi xclaa'dzi tu guca'dxiahga tu xchi'dxyi'hn ni'chin. ⁴⁴Nin naa xtaada tu la'htu naa bwiinn dxaaba,

laasii ruhnn tu ziga xclaa'dzi ba gaca. Bwiinnndaaba naa tuhbi nin rdxiiinn bwiinn desde chin gurihxchih guidxyiyuh, ya nin nagahdxi guidxeela dxyi'dxyi nin guchii rwa' ba. Chin rñi' ba dxyi'dxyi nin ayi guiguchii rñi' ba pur la'h gahca ba laasii naa ba bwiinn nin ruu'yi dxyi'dxyi dxixi'hw ya naa ba xtaada dxyi'dxyi dxixi'hw, ⁴⁵per ziga na'h rñi'n dxyi'dxyi nin guchii, la'h tu ayi riachii sto' tu na'h. ⁴⁶¿Chyu tuhbi tu zahca guluu'yi xtu'ldahn? Sidela rñi'n dxyi'dxyi nin guchii, ¿xixnaa chi'h ayi riachiisto' tu na'h? ⁴⁷Bwiinn nin naa xpwiinn Dxiohs ruzo'badxiahga ba xchi'dxyi Dxiohs, per ziga la'h tu ayi naa tu xpwiinn Dxiohs ni'chin nin ayi ruca'dxiahga tu xchi'dxyi Ñi'h.

**Galoh nin guyuu' guehtu Abrahn
la'h Crixtu nabahanla**

⁴⁸Ya chi'chi rahbi ra' bwiinn Israel ra':

—iNachidxiaapaa nu rsohn chin rachiñi' nu yi'h naa lu'h tuhbi bwiinn Samaritano nee nuu tuhbi bwiinnndaaba sto' lu'h!

⁴⁹Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Ayi nin tuhbi bwiinnndaaba sto'n; nin ru'nnahnsihn naa ruhnlasahca'hn xcweenta Xtaa'dahn nin naa Dxiohs; ya la'h tu rbwe'hesto' tu na'h. ⁵⁰Na'h ayi chi'hyihn chyu guiñi'za'ca na'h nicala nuu chyuulla nin rdxihyi guiñi'za'ca bwiinn na'h, ya la'h ba naa nin guunn guelguxchisi. ⁵¹Pwihsi guchiin nin rñi'n loh tu bwiinn nin guzo'badxiahga xchi'dxyi'hn ayi pa'ca gachi ba.

⁵²Ya chi'chi rahbi ra' bwiinn

Israel ra' chi:

—iYannah naann dzi'tsi nu nuu tuhbi bwiinnndaaba sto' lu'h! Guehtu Abrahn cun garaa ra' guehtu daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs guhchi ra' ba, nee yi'h nnaa lu'h: “iBwiinn nin guzo'badxiahga xchi'dxyi'hn ayi gachi ba!” ⁵³¿Ta mahziru chi'h lasahca lu'h yi'h loh guehtu xpaah Abrahn nu? La'h ba guhchi ba neezaa guehtu daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs guhchi za ra' ba, nee yi'h ¿chyu ruhnn lu'h lligaaba naa lu'h?

⁵⁴Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Sidela na'h rñi'za'ca'hn pur xcweenta gahcahn, pwihsi ayi xi guilasahca xcwee'ntahn, per nin rñi'za'ca xcwee'ntahn naa Xtaada Dxiohsa'hn; la'hgahca Ñi'h nin nnaa tu naa Xchiohs tu, ⁵⁵per la'h tu ayi nu'nbwa' tu la'h Ñi'h. Na'hsihn nu'nbwa'n la'h Ñi'h, ya sidela na'h guiñi'n loh tu ayi nu'nbwa'n la'h Ñi'h zahca'hn tuhbi bwiinn dxixi'hw ziga la'h tu, per ziga rñi'n loh tu guchiin nu'nbwa'n la'h Ñi'h, nee ruzo'badxiaagahn xchi'dxyi Ñi'h. ⁵⁶Guehtu Abrahn nin naa xtaada guldoo' tu biahxi ba laasii bihn ba gadzihn dxyih nin dxie'ldahn, nee biahxi duxa ba.

⁵⁷Ya chi'chi rahbi ra' bwiinn

Israel ra' chi loh Jesuhs:

—Nagahdxi chuu lu'h chywa'h bitsi'h yihza, ¿nee nnah lu'h bwa'ha lu'h la'h guehtu Abrahn?

⁵⁸Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Pwihsi guchiin nin rñi'n loh tu, chin nagahdxi dxi' guehtu Abrahn loh guidxyiyuh, na'h la'n nabahan la desde chi'chi.

⁵⁹Ya chi'chi guca'ha ra' ba dxiah ñah ra' ba yihca Jesuhs, per la'h Ñi'h lwehgu guyuu'la'n Ñi'h loh ra' ba ya baria'h Ñi'h la'n guido'.

**Jesuhs basiaca loh tuhbi
bwiinn nin ayi biin loh ñi'h
desde chin guulaa ba**

9 Ya loh nin zeedii'dxi Jesuhs tuhbi lahta, bwa'ha Ñi'h la'h tuhbi ndxi'hw nin ayi riin loh ñi'h desde chin guulaa ba, ²ya chi'chi gunaabadxyi'dxyi ra' xpwiinn Ñi'h loh Ñi'h, rahbi ra' ba:

—Mwehsu, ¿xixnaa guulaa bwiinn rii' ayi riin loh ba? ¿Ta pur xtuhlda xcuzahn ba or pur xtuhlda gahca ba?

³Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba: —Ayi pur xtuhlda dxi' ba nin ayiza pur xtuhlda dxi'h xcuzahn ba; guulaa ba zi'ca tin pur la'h ba guluu'yi Dxiohs nin gaca guunn Ñi'h pur la'h ba. ⁴Ya gaduhbi nin naa radxyii nahpa guidi'hnn nu'h xtsi'n Bwiinn nin gulu'nehza na'h laasii la'h gue'la ze' chin ayi chy gaca guunn dzi'n, ⁵ya gaduhbi nin nuu'huhn loh guidxyiyuh rii' na'h naan bia'ñih loh guidxyiyuh rii'.

⁶Ya chin guya'loh guñi' Jesuhs dxyi'dxyi ra' rii', chi'chi bachahn xihin Ñi'h loh yuh, ya cun xihin Jesuhs bwi'hnn Ñi'h nuhn bwen ya guda'bi Ñi'hnn loh bwiinn chi, ⁷ya chi'chi rahbi Ñi'h loh bwiinn nin ayi biin loh ñi'h chi:

—Gwachi'bi loh lu'h loh estanque nin laa Siloeh.

Ya ri'chi gwachi'bi loh bwiinn chi, ya chin gubia'garii ba hasta zuu Jesuhs, la'h ba rahca la rwa'ha. ⁸Ya xbisihn ba cun garaa ra' bwiinn ra'

nin nu'nbwa' la'h ba chin ayi biin loh ba cun chin gule'he gahca za ba guhn, rahbi loh lasaa' ra' bwiinn chi:

—¿Tayi dee dxi'h nin rzohba bwe'he guhn?

⁹Nuu ra' ba rahbi ra' ba: “La'h ban”, ya snuhn ra' ba rahbi: “Ayi la'h dxi'h ban, nicala zi'chi rñah ba”, ya la'hgahca bwiinn nin ayi biin loh ñi'h chi rahbi: “Na'han.” ¹⁰Ya chi'chi rahbi ra' bwiinn chi loh ba: —¿Xaalla guhca chi'h nnah rwa'ha lu'h?

¹¹Chi'chi rahbi bwiinn chi: —La'h bwiinn nin laa Jesuhs, la'h ba bwi'hnn ba nuhn bwen guda'bi ban loon, chi'chi nah ba loon: “Gwachi'bi loh lu'h loh estanque nin laa Siloeh.” Ya guyaa'hahn, ya chin guya'loh gudxi'bi'hn loon lwehgu guhca bwa'hahn.

¹²Ya chi'chi rahbi ra' ba: —¿Ca nuu ndxi'hw chi?

Ya chi'chi rahbi bwiinn nin biaca loh ñi'h:

—Ayi ga'nnahn.

**Bwiinn fariseu ra' gunaabadxyi'dxyi
loh bwiinn nin biaca loh ñi'h**

¹³Chi'chi gwanee ra' ba la'h bwiinn nin biaca loh ñi'h chi loh ra' bwiinn fariseu, ¹⁴ya dxyih nin basiaca Jesuhs loh bwiinn chi naa dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel, guda'bi Ñi'h bwen loh ba, ya lwehgu ballaala loh ba, ¹⁵ya chi'chi gunaabadxyi'dxyi ra' bwiinn fariseu loh bwiinn nin biaca loh ñi'h xa guhca biaca loh ba, ya chi'chi rahbi ba:

—Guda'bi Jesuhs bwen loon ya chi'chi gudxi'bi'hn loon yannah la'n rwa'ha.

¹⁶Ya chi'chi rahbi ra' paalaa ra' bwiinn fariseu ra' chi:

—Nin bwi'hnn dee' ayi naa ba xpwiinn Dxiohs, laasii ayi rahpadaa ba dxyih nin razi'laa'dzi ra' nu'h.

Ya snuhn ra' ba rahbi:

—Per ¿caalla gaca chi'h guunn ba dzi'n roo' sidela la'h ba naa ba tuhbi bwiinn duhlda?

Ya zi'chi guhca chiohpa sto' bwiinn ra' chi, ¹⁷ya chi'chi gunaabadxyi'dxyi la'ga'h ra' ba loh bwiinn nin biaca loh ñi'h chi:

—Pwihsi ziga biaca loh lu'h, ¿xa rñi' lu'h pur bwiinn chi?

Chi'chi rahbi bwiinn nin biaca loh ñi'h chi:

—Na'h rñi'n naa bwiinn chi tuhbi daada nin rñi' xchi'dxyi Dxiohs.

¹⁸Per la'h ra' bwiinn Israel ra' chi ayi riachiisto' ra' ba dxie'pa bwiinn nin ayi biin loh ñi'h desde chin guulaa ba nee nnah rwa'ha ba, ya hasta que no gudihdxyi ra' ba xcuzahn bwiinn chi, ¹⁹chi'chi gunaabadxyi'dxyi ra' ba loh ra' xcuzahn ba squii':

—¿Ta llii'n tu dee'? ¿Ta rñi' tu ayi riin loh bi desde chin guulaa bi? ¿Xaloh chi'h nnah rwa'ha bi?

²⁰Chi'chi rahbi ra' xcuzahn bi:

—La'h nu riu'nbwa' nu llii'n nu la'h bi desde guulaa bi ayi biin loh bi, ²¹per nnah ayi chyú gaann xa guhca biaca loh bi nee nin ayiza chyú gaann chyú basiaca loh bi. Gulguinaabadxyi'dxyi loh bi; baniin ca zuu bi, ya la'h bi guñi' bi loh tu chyú basiaca loh bi.

²²Squii' guñi' ra' xcuzahn bi laasii rdxiyhbi ra' ba zahca ra' ba ziga bia'han dxyi'dxyi bwiinn Israel ra' chi gabwe'hedxia'hla ra' ba la'n

guido' chyú chi'zi bwiinn ra' nin guñi' Jesuhs naa Crixtu, ²³pwihsi pur ni'chin rahbi ra' xcuzahn bwiinn chi: “Gulguinaabadxyi'dxyi loh bi, baniin ca zuu bi.” ²⁴Ya

chi'chi gubia'garii gudihdxyi ra' ba bwiinn nin ayi biin loh ñi'h chi stuhbi tin rahbi ra' ba loh bi:

—Guñi' loh nu dxyi'dxyi nin guchii pa'h nez loh Dxiohs, laasii la'h nu naann nu la'h ndxi'hw chi naa ba tuhbi bwiinn duhlda.

²⁵Chi'chi rahbi bwiinn nin ayi bihn loh ñi'h chi:

—Na'h ayi ga'nnahn gu naa ba bwiinn duhlda o ayi naa ban, pwihsi nin naann dxi'hn ayi riin loon nee nnah la'n rwa'ha.

²⁶Chi'chi rahbi ra' ba stuhbi: —¿Xa bwi'hnnnee ba yi'h? ¿Xa bwi'hnnnee ba yi'h tin rwa'ha lu'h?

²⁷Chi'chi rahbi bwiinn nin ayi biin loh ñi'h chi:

—La'n guñi' la loh tu, per ayi riachiisto' tu xchi'dxyi'hn. ¿Xixnaa xclaa'dzi tu guñi'ñin stuhbi? ¿Ta nee la'h tu xclaa'dzi tu gaca tu xpwiinn ba?

²⁸Chi'chi guñi' tohnta ra' ba loh bwiinn chi rahbi ra' ba:

—iYi'h dela gaca lu'h xpwiinn ndxi'hw chi, per la'h nu xpwiinn Moisehs naa nu! ²⁹Laasii la'h nu naann nu guñi' Dxiohs loh Moisehs, per ziga ni'chi, inin ayi chyú gaann canehza biinloh ni'chi!

³⁰Ya chi'chi rahbi bwiinn nin ayi biin loh ñi'h chi:

—¿Xiilla dee'? iLa'h tu ayi gaann tu canehza biinloh ba, per na'h la'h ba basiaca loon! ³¹Pwihsi naann nu'h Dxiohs ayi ruca'dxiahga Ñi'h xchi'dxyi bwiinn nin naa ra'

bwiinn duhlida; ruca'dxiahga si Ñi'h la'h ra' bwiinn nin riachiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi Ñi'h cun nin ruzo'badxiahga ra' xchi'dxyi Ñi'h. ³²Nin tuhbi nagahdxi sa'bi dxyi'dxyi chyu bwiinn basiaca la loh tuhbi bwiinn nin guulaa dxie'pa. ³³Sidela la'h ndxi'hw rii' ayi ze' ba pur xcweenta Dxiohs, ayi nuu ñuhnn ba nin tuhbi dzi'n ra' rii'.

³⁴Chi'chi rahbi ra' ba loh bwiinn chi:

—Yi'h desde guulaa lu'h naa lu'h bwiinn duhlida; ¿ta xclaa'dzi chi'h lu'h guluu'yi lu'h la'h nu?

Chi'chi babwe'hedxia'hla ra' ba la'h bwiinn chi la'n guido'.

³⁵Ya chin bihn Jesuhs babwe'hedxia'hla ra' ba la'h bwiinn nin ayi biin loh ñi'h chi la'n guido', ni'chin chin badxi'loh Ñi'h la'h ba, chi'chi rahbi Ñi'h loh ba:

—¿Ta riachiisto' lu'h la'h Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw?

³⁶Chi'chi rahbi bwiinn chi:

—Daada, gudxixtee' loon cuun nin naa la'h ba tin chechiisto'n la'h ba.

³⁷Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:

—La'h lu'h bwa'ha la; na'h naan la'h ba, na'h nin cañi' loh lu'h rii'.

³⁸Ya chi'chi bazu'nllihbi bwiinn chi loh Jesuhs, ya rahbi ba loh Ñi'h:

—Riachiisto'n yi'h, Daada.

³⁹Lwehgu rahbi Jesuhs:

—Na'h ze'ldahn loh guidxyiyuh rii' tin gu'nnahn guelguxchisi, tin garaa ra' bwiinn ra' nin ayi riin ra' loh ñi'h gwa'ha ra' ba, nee tin la'h za ra' bwiinn nin riin ra' loh ra' ñi'h dxia'han dxie'pa ra' ba.

⁴⁰Ya paaldae ra' bwiinn fariseu ra' nin zuunee Ñi'h ri'chi, chin bihn ra' ba dxyi'dxyi ra' rii',

gunaabadxyi'dxyi ra' ba loh Ñi'h rahbi ra' ba:

—¿Ta zee loh xchi'dxyi chi'h lu'h nee la'h nu naa nu dxie'pa?

⁴¹Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Sidela la'h tu ñahca tu dxie'pa ayi xi duhlida ñahpa tu pur xtuhlda tu; per ziga rñi' tu rahbi tu rwa'ha tu, nahpa tu duhlida.

Xcweenta baxtohra cun xi'hyi ba

10 Ya chi'chi rahbi Jesuhs: — Pwihsi guchiin nin rñi'n loh tu; bwiinn nin ayi chu'tii rwaal' lee' hasta chu'tii ra' nin naa ra' ziga xi'hyi ra'n, mas chu'tii ra' ba nez stuhbi lahdu, bwiinn chi naa guba'n, ²per la'h bwiinn nin riu'tii rwaal' lee' bwiinn chi naa baxtohra nin rahpa la'h lli'hyi ra', ³ya bwiinn nin rahpa rwaal' lee' zixaala ba rwaal' lee' tin chu'tii baxtohra ya lli'hyi ra' chi nu'nbwa' ra' ma rsiaa'ha baxtohr chi, chi'chiyi cwidxi ba lli'hyi ra' chi tuhbigah ra' ma, laasii tuhbigah ra' ma nuu lah ma, la'h ba cwe'he ba la'h ra' lli'hyi chi la'n lee'. ⁴Ya chin la'h ba bwi'hnn gahn biria'h garaa ra' lli'hyi ra' chi, chi'chi ñiidxiuu ba loh ra' ma ya lli'hyi ra' chi ziana'hla ra' ma laasii nu'nbwa' ra' ma rsiaa'ha ba. ⁵Pwihsi ayi chena'hla ra' lli'hyi ra' chi nin ayi nu'nbwa' ra' ma; nahpa zullu'n ra' ma loh ni'chi laasii ayi nu'nbwa' ra' ma rsiaa'ha ra' snuhn ra' bwiinn ra' chi.

⁶Bwii'yidxyi'dxyi Jesuhs dxyi'dxyi ra' rii' tin guidu'hun gu ñahcabwa' ra' ban, per la'h ra' ba ayi guhcabwa' ra' ba nin zee loh dxyi'dxyi ra' rii.

Jesuhs naa baxtohra za'ca

⁷Chi'chi rahbi la'gah Jesuhs stuhbi:

—Guchiin nin rñi'n loh tu, na'h naan ziga rwaal lee' nez chu'tii ra' bwiinn ra' nin naa ra' ziga xi'hyihn. ⁸Garaa ra' nin bi' ra' galoh loon guhca ra' ba guba'n ra', per la'h ra' nin naa ra' ziga lli'hyi ayi bazo'badxiahga ra' ba xchi'dxyi ra' bwiinn guba'n ra' chi. ⁹Na'h naan rwaal lee', ya bwiinn ra' nin chu'tii pur na'h, zila'h ra' ba loh duhlda nee gaca ra' ba ziga tuhbi lli'hyi nin riuu'tii nee raria'ga'h ma tin radxeela ma dxillaa' za'ca rahw ma, ¹⁰ya guba'n ze' si ba tin cwaan si ba cun chiinn ba nee tin gutsihyi ba; per na'h ze'ldahn tin gapa tu guelnabahan za'ca nee tin gapa za tu ziroo' duxan. ¹¹Na'h naan baxtohra za'ca, ya baxtohra za'ca zudi'hi ba xquelnabahan gahca ba xcweenta ra' xi'hyi ba, ¹²per nin ruhnn dzi'n ruhnn ban tin gahlla si ba, nee chin rwa'ha ba ze' bweew rusia'hangah ba lli'hyi bachi'h rullu'n ba, laasii ayi naa ba baxtohra nee laasii ayi za naa lli'hyi xteenn ba; ya bweew ruti'chibwih ma la'h ra' lli'hyi nezii-nezi'chi. ¹³Bwiinn chi rullu'n ba laasii nin xclaa'dzi si ba naa gahlla ba; ayi ruhnn ba lligaaba pur la'h ra' lli'hyi.

¹⁴Rahbi za Jesuhs:

—Na'h naan baxtohra za'ca, nee nu'nbwa'hn nin naa ra' xi'hyira'n nee nin naa ra' xte'nnahn nu'nbwa' za ra' ba na'h, ¹⁵ziga nu'nbwa' Xtaa'dahn na'h nee na'h nu'nbwa'zahn la'h Xtaa'dahn, ya zudi'hihn xquelnabahan pur la'h ra' bwiinn ra' nin naa ra' ziga xi'hyi ra'n, ¹⁶nee neezaa na'pahn spaaldae ra' lli'hyi nin ayi naa xlee' ra' ñi'h

rii', pwihsi nee ra' za ni'chi ra' dxie'ldagane'hn nee zuzo'badxiahga ra' ba xchi'dxyi'hn ya zi'chi chuu tuhsi lli'hyi cun tuhbi za baxtohra. ¹⁷Daada Dxiohs nadzii'hi na'h laasii na'h gudi'hihn xquelnabahanahn tin gabia'garii xquelnabahanahn stuhbi. ¹⁸Ayi nin tuhbi nin gusia'pitii xquelnabahanahn sino que na'h rudi'hihn xquelnabahanahn pur xquelnabwa' gahcahn; na'pahn guelnabwa' tin gudi'hihn xquelnabahanahn nee gabia'garii gabahna'hn stuhbi. Dee naa guelnabwa' nin bani'hi Xtaada Dxiohsa'hn na'h.

¹⁹Ya chin bihn ra' bwiinn Israel ra' chi dxyi'dxyi ra' rii', guhca chiohpa sto' ra' ba, ²⁰ya ziahan ra' ba rahbi: —¿Xixnaa ruca'dxiahga tu xchi'dxyi ba? ¿Tayi rwa'ha tu nuu tuhbi bwiinnxaaba sto' ba nee neezaa cayahca yihca ba?

²¹Per snuhn ra' ba rahbi:

—Ayi nin tuhbi bwiinn nin nuu bwiinnxaaba sto' ñi'h guunn para dxiaa loh tuhbi bwiinn dxie'pa.

Bwiinn Israel ra' guñi' tohnta loh Jesuhs

²²Loh bwe'hw nahlda ra', chin cayahca lañih xteenn guido' loh guihdxyi Jerusalehn, ²³pwihsi nez chi ca'nzaa Jesuhs nez rwaal pweerta xteenn Salomohn, ²⁴ya ri'chi bata'wnaa ra' bwiinn Israel la'h Jesuhs ya rahbi ra' ba loh Ñi'h: —¿Hasta cuucayi chixtee' lu'h loh nu sidela yi'h naa lu'h Crixtu? Gudxixtee' loh nu nnah.

²⁵Chi'chi rahbi Jesuhs:

—La'n guñi'lahn loh tu per ayi gwachiisto' tu; dzi'n ra' nin

ru'nnahn cun xquelrnabwa' Xtaa'dahn ruluu'yin nayaa-nayaa chyu naan, ²⁶per la'h tu ayi riachiisto' tu laasii ayi naa tu ziga xi'hyihn. ²⁷Nin naa ra' ziga xi'hyihn nu'nbwa' ra' ba rsiaa'hahn ya na'h nu'nbwa'zahn la'h ra' ba nee na'hla ra' ba na'h. ²⁸Na'h gudi'hihn guelnabahan nin ayi ñichilohtii' la'h ra' bwiinn nin naa ziga xi'hyira'n nee ayi chuu dxyih nin guiza'bi ra' ba, nee ayiza nin tuhbi nin cwe'hellu'hu la'h ra' ba loon. ²⁹Xtaa'dahn nin bani'hi ra'n na'h mahzi lasahca duxa ba nee rnabwa' ru ba loh garaatii', nee ayi chyu cwe'hellu'hu la'h ra' ba loh ba, ³⁰la'h Daada Dxiohs tuhsi naa nu.

³¹Ya guca'ha ra' bwiinn Israel ra' chi dxiah ñuca'h ra' ba yihca Jesuhs, ³²per la'h Jesuhs rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Pur xquelrnabwa' Xtaada Dxiohsa'hn cayu'nnahn ziahan dzi'n za'ca loh tu; ¿ya cuun tuhbi dzi'n nin ayi naa za'ca ni'chin nin xclaa'dzi tu guca'hdxiah tu na'h?

³³Ya chi'chi rahbi ra' bwiinn Israel ra' chi:

—Ayi chyu guca'hdxiah yi'h sidela cayuhnn lu'h dzi'n za'ca, sidela nnah xclaa'dzi lu'h tiidxi lu'h pur Dxiohs ni'chin, pwihsi yi'h ayi naa lu'h Dxiohs, yi'h naa lu'h tuhbi bwiinn zi per cañi' lu'h yi'h naa lu'h Dxiohs.

³⁴Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Per, ¿tayi loh xlehyi dxi'h tu caa squi': "Na'h guñi'n naa tu dxiohsa ra'?" ³⁵Naann nu'h nin rñi' loh Xchihtsi Dxiohs ayi chyu guunn gucha'h; Dxiohs guñi' dxiohsa la'h ra' bwiinn ra' nin badi'hi Ñi'h

xchi'dxyi Ñi'h, ³⁶ya sidela la'h Dxiohs gulii na'h tin gulu'nehza Ñi'h na'h loh guidxyiyuh rii', ¿xaalla rñi' chi'h tu la'htu cañi'yaan la'h Dxiohs laasii cañi'n naan Llii'n Dxiohs? ³⁷Sidela na'h ayi ru'nnahn ziga xclaa'dzi Xtaa'dahn gaca ayi riachiisto' tu na'h, ³⁸per sidela na'h gu'nnañin nicala ayi chechiisto' tu xchi'dxyi'hn, gulchechiisto' tu pur nin ru'nnahn tin gacabwa' tu garaa ra' nin nuunee Daada Dxiohs sto'n, ya na'h nuunee la'h Xtaa'dahn.

³⁹Ya guclaa'dzi ra' ba ñina'zu ra' ba la'h Jesuhs stuhbi, per lwehgu baria'h Ñi'h loh lahtsinaa ra' ba, ⁴⁰ya gubia'garii Jesuhs nez stuhbi lahdu rwa'a' gui'w Jordahn nez hasta guyuu' Jwahn nin baro'bañihsa galoh chin baro'bañihsa ba, ⁴¹ya ziahan ra' bwiinn gwah ra' ba hasta guyuu' Jesuhs ya rahbi ra' ba:

—Guchii, nicala la'h Jwahn ayi bwi'hnn ba nin tuhbi sehn roo', garaa nin guñi' ba pur bwiinn rii' guchii'hin.

⁴²Pwihsi ziahan ra' ba gwachiisto' ra' ba la'h Jesuhs ri'chi.

Xquelguhchi Lásaro

11 Guyuu' tuhbi ndxi'hw nin biria'lah Lásaro guhcallu'hu ba, guhca ba tuhbi bwiinn guihdxyi Betania, lahdxyi María cun stuhbi bwehldaa bi nin laa Marta. ²María rii' naa bizaan Lásaro, la'h bi nin guda'bi nsehchi ñaa' Jesuhs ya bacwihdzi bin cun dxyichiyihca bi. ³Pwihsi garoopa ra' gunna'h ra' rii' nin naa bizaan Lásaro guxe'hla rsohn loh Jesuhs rahbi ra' bi:

—Daada, la'h xamihgu lu'h nin nadzii'hi lu'h cayahcallu'hu.

⁴Ya la'h Jesuhs chin bihn Ñi'h dxyi'dxyi ra' rii' rahbi Ñi'h:

—Guedxyihdxyi rii' ayi guunnan gachitii' Lásaro para tu'pazi, sino que nahpa zallu'yin tin guluu'yin xa naa xquelrnabwa' Dxiohs, nee cun xcweenta za xquelrnabwa' Llii'n Ñi'h.

⁵Nicala la'h Jesuhs nadzii'hi duxa Ñi'h la'h Marta cun bwehlda da bi cun la'h Lásaro, ⁶chin rahbi ra' bi Lásaro cayahcallu'hu ayi gwah Jesuhs bia'hanru Ñi'h schiohpa dxyih nez hasta nuu Ñi'h, ⁷ya seguihdu chin gudii'dxi dxyih ra' chi chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h:

—Gulchoo'ho stuhbi para guihdxyi Judea.

⁸Ya chi'chi rahbi ra' xpwiinn Ñi'h loh Ñi'h:

—Mwehsu, gue'dugah guclaa'dzi ra' bwiinn Israel ra' nin rii' ra' ri'chi ñuca'h dxiah yi'h tin ñidxiinn ra' ba yi'h, ¿nee nnah xclaa'dzi la'ga'h lu'h chee lu'h ri'chi stuhbi?

⁹Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—¿Tayi guchiidxi'hn tsi'hn bichiohpa hohra nuu tuhbi dxyih? Pwihsi sidela na'h rza'hn radxyii ayi chyu nahpa guga'hla na'h laasii rwa'ha ra' ba bia'ñih nin nuu loh guidxyiyuh rii', ¹⁰per ziga bwiinn nin rzah loh nacahyi, zire'lda ba chyuulla, laasii ayi nahpa ba bia'ñih.

¹¹Chi'chi rahbila'ga'h Ñi'h:

—La'h xamihgu nu'h Lásaro guhta'xgahsi, per nahpa guzoo nu'h tin gucwa'na'hn bi.

¹²Ya chi'chi rahbi ra' xpwiinn Ñi'h:

—Daada, sidela guhta'xgahsi si bi, ziaaca bi.

¹³Per nin guñi' Jesuhs naa guhchi Lásaro gaduhbi nin riuyuhnn ra' xpwiinn Ñi'h lligaaba nasto' ra' ba guhta'xgahsi si Lásaro, ¹⁴ya chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba nayaa-nayaa:

—La'h Lásaro guhchi, ¹⁵riahxi'hn laasii ayi guyuu'huhn ri'chi, laasii zi'chi naa bwen para la'h tu, tin zi'chi chechiisto' tu. Yannah gulchoo'ho tin chodia'han nu'h ba.

¹⁶Ya chi'chi la'h Tomahs, nin guñi' ra' ba bado' cwaachi, rahbi loh spaaldaa ra' xpwiinn Ñi'h:

—Gulchoo'ho choo nu'h nee ra' nu'h tin gachinee nu'h la'h ba.

Jesuhs naa guelgabahan cun guelnabahan para la'h ra' bwiinn ra'

¹⁷Ya chin badzihn Ñi'h ri'chi, la'h tahpa dxyih naala guhchi Lásaro la'h ba biga'tsi la. ¹⁸Guihdxyi Betania ria'han ziga chi'h chohnna kilómetru gahxu para guihdxyi Jerusalehn, ¹⁹ya ziahan ra' bwiinn Israel ra' gwagua'ha cuun Marta cun María tin dxia'lda sto' ra' bi pur nin guhchi Lásaro, ²⁰ya chin bihn Marta la'h Jesuhs zeezagzihn ri'chi, bire'h bi tin bagachi'loh bi la'h Jesuhs ya María bia'han bi rwa' yuu', ²¹chi'chi rahbi Marta loh Jesuhs:

—Daada, sidela yi'h nuu lu'h rii', ayi ñahchi biza'a'nahn, ²²per na'h na'nnahn Dxiohs guni'hi yi'h garaa ra' nin guinaaba lu'h.

²³Chi'chi rahbi Jesuhs:

—Zabia'garii gabahan biza'a'n lu'h.

²⁴Chi'chi rahbi Marta:

—Pwihsi, na'h na'nnahn nahpa gabahan ra' bwiinn ra' nin guhchi dxyih nin gaduhbi guidxyiyuh.

²⁵Ya chi'chi rahbi Jesuhs:

—Na'h naan guel nabahan nin gabahan ra' bwiinn loh guelguhchi dxyih chi, ya bwiinn nin chechiisto' ñi'h na'h, nicala gachi ba per zabahan ba, ²⁶ya garaa ra' bwiinn nin nabahan ra' nee riachiisto' ra' ba na'h, pwihsi ayi ñichiloh ra' ba par tu'pazi. ¿Ta riachiisto' lu'h dee ra'? —rahbi Jesuhs loh Marta.

²⁷Chi'chi rahbi Marta:

—Riachiisto'n Daada, na'h riachiisto'n yu'bilu'h naa lu'h Crixtu, Llii'n Dxiohs, Crixtu nin nahpa dxi' loh guidxyiyuh.

Bi'n Jesuhs rwa' xpa' Lásaro

²⁸Ya chin guya'loh guñi' Marta dxyi'dxyi ra' rii', chi'chi gwagañi' bi loh bwehlda' bi María, ya guñi' bi loh María dxigah si rahbi bi:

—La'h mwesuh zuu rii', cabwihdxyi za ba yi'h.

²⁹Ya chin bihn María dxyi'dxyi ra' rii' lwehgu gwagua'ha bi hasta zuu Jesuhs, ³⁰ya la'h Jesuhs nagahdxi chu'tii Ñi'h lahda guihdxyi chi hohra chi sino que zuu Ñi'h nez hasta badxi'loh Marta la'h Ñi'h, ³¹ya bwiinn Israel ra' nin riinee la'h María tin dxia'ldasto' bi bizaa'n bi Lásaro, chin bwa'ha ra' ba gwasu'nchii María, zena'hla ra' ba la'h María bwi'hnn ra' ba lligaaba zee bi rwa' ba' zeedxi'n bi, ³²ya chin badzihn María hasta zuu Jesuhs, bazu'nllihbi bi loh Jesuhs chi'chi rahbi bi loh Ñi'h:

—Daada, sidela yi'h nuu lu'h rii', ayi ñahchi bizaa'nahn Lásaro.

³³Ya chin bwa'ha Jesuhs cayu'n María cun bwiinn Israel ra' nin ze'nee bi cayu'n za ra' ba, guhca nalaasa sto' Ñi'h, ³⁴ya chi'chi gunaabadxyi'dxyi Ñi'h rahbi Ñi'h: —¿Canehza baca'tsi tu xcweerpu Lásaro?

Ya rahbi ra' ba:

—Daada, guda'guia'ha.

³⁵Chi'chi bi'n Jesuhs ri'chi, ³⁶ya rahbi ra' bwiinn Israel ra' chi:

—Gulguia'ha balaaca raa ba la'h Lásaro.

³⁷Per paaldaa ra' ba rahbi:

—Ni'ca dxi'h nin basiaca loh bwiinn nin guulaa dxie'pa; ¿tayi xiilla ñuhnn ba la'h Lásaro tin ayi ñahchi ba?

Babahn Lásaro loh guelguhchi

³⁸Gubia'garii guhca nalaasasto' Jesuhs, chi'chi gwabiiga Ñi'h hasta biga'tsi Lásaro. Ri'chi naa tuhbi cwehva dxiah, ya ñie'w tuhbi dxiah roo' rwa' ba' chi. ³⁹Chi'chi rahbi Jesuhs:

—Gulcoo'ba dxiah ca.

Ya chi'chi rahbi Marta bizaa'n Lásaro loh Jesuhs:

—Daada, xchia' nadxaaba la tihxi Lásaro, laasii la'h tahpa dxyih guhca la guhchi bi.

⁴⁰Chi'chi rahbi Jesuhs:

—¿Tayi guñi'dxi'hn loh lu'h sidela yi'h chechiisto' lu'h xchi'dxyi'hn, zwa'ha lu'h xquelrnabwa' Dxiohs?

⁴¹Ya chi'chi gudoo'ba ra' ba dxiah chi, chi'chi bwa'ha Jesuhs nez llaa'ndxibaa' chi'chi rahbi Ñi'h:

—Paah, runi'hinn guelzuxchiilli loh yu'bilu'h laasii bihn lu'h xchi'dxyi'hn. ⁴²Na'h na'nnahn ayi chuu dxyih nin ayi dxihn lu'h chin

rñi'n loh yu'bilu'h, pwihsi rñi'nin pur bwiinn ra' nin rii rii', tin chechiisto' ra' ba yi'h gulu'nehza lu'h na'h.

⁴³Ya chin guya'loh guñi' Ñi'h dxyi'dxyi ra' rii', guñi' Ñi'h jweersi roo' rahbi Ñi'h:

—iLásaro! iBare'h ri'ca!

⁴⁴Ya lwehgu baria'h bwiinn guuchi chi ri'chi, yi'bi naa ba cun ñaa' ba cun lahdxi ya loh ba ñie'w tuhbi taa'ha lahdxi, chi'chi rahbi Jesuhs:

—Gulgabwe'he lahdxi ca tihxi ba tin gulgasaa'n ba guziaa ba.

Bia'handxyi'dxyi ra' bwiinn Israel tin chi'hyi ra' ba xa gachi Jesuhs

(Mt. 26.1-5; Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2)

⁴⁵Ya chi'chi ziahan ra' bwiinn Israel ra' chi nin bie'nee la'h María gwachiisto' ra' ba la'h Jesuhs pur nin bwa'ha ra' ba bwi'hnn Ñi'h, ⁴⁶per snuhn ra' ba gwah loh ra' bwiinn fariseu tin gwagañi' ra' ba loh ra' bwiinn ra' chi cuun nin bwi'hnn Jesuhs, ⁴⁷ya chi'chi badiaa'ha ra' bixohza ra' nin rnabwa' loh ra' bixohza cun bwiinn fariseu ra' ya rahbi ra' ba:

—¿Xa ni'ca guidi'hnn nu'h?

Ndxih'hw rii' zeezah cayuhnn ziahan ru sehn roo ra', ⁴⁸ya sidela la'h nu'h gasaa'n nu'h, garaa ra' bwiinn chechiisto' ñi'h la'h ba, ya la'h ra' guxchisi romano zi' ra' ba rii' ya zucwih ra' ba xquido' nu'h cun gaduhbi lahdxyi nu'h.

⁴⁹Per tuhbi ra' ba nin laa Caifahs, la'n dxyih ra' chi rnabwa' ba loh garaatii' ra' bixohza, naa ba nin naa bixohza roo' loh ra' ba la'n dxyih ra' chi, ya rahbi ba:

—La'h tu nin ayi xi rdxeela yihca tu, ⁵⁰nin ayi rahcabwa' tu naa bwen para la'h nu'h gachi tuhbi dxi' bwiinn xlawaa'ha ñichiloh garaa ra' bwiinn lahdxyi ra' nu'h.

⁵¹Per la'h Caifahs ayi biinloh dxyi'dxyi rii' yihca ba pur xcweenta gahca ba, sino que guñi' ban laasii Dxiohs basiin lohon rwa' ba, nee pur nin naa za ba bixohzaroo' yihza chi ni'chin guñi'xgah ba gachi Jesuhs que no ñahchi garaa ra' bwiinn Israel, ⁵²nee ayi sola la'h si dxi'h bwiinn Israel, sino que tin nee gadiaa'ha ra' garaa ra' xpwiinn Dxiohs nin rii' ra' nezii-nezi'chi loh gaduhbi guidxyiyuh tin dxiahca ra' ba tuhsi guihdxyi xteenn Dxiohs.

⁵³Pwihsi desde dxyih chi guzo'baloh cadxi'hyi ra' bwiinn Israel ra' chi xa chiinn ra' ba la'h Jesuhs.

⁵⁴Ya pur dee' ni'chin ayi ru gwazah Jesuhs labwehnutii' lahda ra' bwiinn Israel ra', sino que bria'h Ñi'h zee Ñi'h loh guihdxyi Judea, tin zee Ñi'h loh dahan desierto, loh tuhbi guihdxyi nin laa Efraín; ri'chi bia'hannee Ñi'h la'h ra' xpwiinn Ñi'h, ⁵⁵ya zalliaa'yi'hn ria'dxyi para gadzihn lañih paascu xteenn ra' bwiinn Israel ra', ni'chin ziahan bwiinn ra' xteenn ra' guihdxyi ra' chi zee ra' ba guihdxyi Jerusalehn, tin zee gasiaa ra' ba lasto' ra' ba ri'chi galoh nin gaca lañih paascu, ⁵⁶ya ca'ngadxi'hyi ra' ba la'h Jesuhs, ni'chin chin rii' ra' ba la'n guido' gunaabadxyi'dxyi loh lasaa' ra' ba, rahbi ra' ba:

—¿Ta ruhnn tu lligaaba zi' Jesuhs lañih o ayi dxi' ba?

⁵⁷Ya la'h ra' bwiinn fariseu ra' cun nin rnabwa' loh ra' bixohza

guñi' ra' ba loh ra' bwiinn sidela chyuulla tuhbi bwiinn gwa'ha la'h Jesuhs, guñi' ra' ba ca zuu Jesuhs tin guina'zu ra' ba la'h Ñi'h.

Tuhbi gunna'h nin guda'bi nsehchi ñaa' Jesuhs

(Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40)

12 Za xo'pa dxyih ria'dxyi lañih pascu chin gwah Jesuhs gui'dxyi nin laa Betania, hasta nuu yihdzi Lásaro nin bacwa'hn Jesuhs loh guelguhchi. ²Ya ri'chi gudahwxchihnee ra' ba la'h Jesuhs; Marta gudxi'zi guelwahw chi, ya Lásaro naa tuhbi bwiinn nin zohbayahwnee Jesuhs loh mweella, ³ya chi'chi guca'ha María garoolda lihtru nsehchi nin xchia' nahxi, ya nsehchi chi rahca cha'yin cun nardu, nee lasahca duxan mweeyi roo', ya guda'bi bin ñaa' Jesuhs, ya seguihdu bacwihdzi bi ñaa' Ñi'h cun dxyichyihca bi, ya hasta gaduhbi la'ñuu' chi guza'bi bwih nahxi xteenn nsehchi za'ca chi, ⁴ya chi'chi la'h Judas Iscariote llii'n Simohn, naa tuhbi xpwiinn Ñi'h nee nin naa gahcaza nin dxiu'n ntriehgu la'h Jesuhs; rahbi ba squii':

⁵—¿Xixnaa ayi gudoo' perfume ca chohnna gaywa'h denariu tin ñica'ha ra' bwiinn prohbi mweeyi chi? (Chohnna gaywa'h chi naa ziga rahlla tuhbi bwiinn guunn ba dzi'n tsi'h bituhbi bwe'hw.)

⁶Per la'h Judas ayi guñi' dxi'h ba dxyi'dxyi ra' rii', laasii ralahsa sto' ba la'h ra' bwiinn prohbi, sino que naa ba tuhbi bwiinn guba'n ni'chin guñi' ba zi'chi, nee pur nin nahpa ba cargu rwa' ba buuxa nin riuu'cha'yi xmweeyi garaa ra' ba,

ya la'h ba rbaa'n ba balaacui'hn yihca mweeyi nin riuu' la'n buuxa chi, ⁷ni'chin nin rahbi Jesuhs: —Basaa'n si bi, laasii nin cayuhnn bi naa xnehzan caga'bi xgah bi nsehchi rii' na'h par la'n dxyih nin guiga'tsi'hn, ⁸ya ziga bwiinn prohbi ra' zibahannee tu la'h ra' ba par tu'pazi, ya na'h ayi para tu'pazi dxi'h sino que dxyih nagaaba si ze'ldahn loh guidxyiyuh.

Guñi' ra' ba neezaa Lásaro chiinn ra' ba

⁹Ya ziahan ra' bwiinn Israel bihn ra' ba nuu Jesuhs gui'dxyi Betania, ya gwah ra' ba ri'chi ayi tin zeguia'ha ra' dxi'h ba la'h Jesuhs, sino que nee gwagua'ha ra' ba la'h Lásaro nin bacwa'hn Jesuhs loh guelguhchi, ¹⁰ya chi'chi bwi'hn ra' bixohza ra' nin rnabwa' ra' lligaaba chiinn ra' ba nee la'h Lásaro, ¹¹laasii pur la'h Lásaro ziahan ra' bwiinn Israel ra' cabwe'hesto' ra' ba la'h ra' bixohza nin rnabwa' ra' mahs riachiisto' ra' ba la'h Jesuhs.

Jesuhs guyuu'tii loh gui'dxyi Jerusalehn ziga tuhbi rrehyi

¹²Ziahan ra' bwiinn ra' gwah para gui'dxyi Jerusalehn tin gwah ra' ba lañih nin rahca ri'chi, ya chin barah gue'la bihn ra' ba chee Jesuhs loh gui'dxyi Jerusalehn, ¹³ni'chin bachyuu'ga ra' ba batahga ra' xteenn yahga zihn tin biria'h ra' ba bagachi'loh ra' ba la'h Jesuhs, ya rahbi ra' ba jweersi roo':

—iGulguñi'za'ca pur lah Dxiohs! iBwi'hnntaa'yi Ñi'h yihca bwiinn nin ze' pur xcweenta Ñi'h! iBwi'hnntaa'yi Dxiohs yihca rrehyi ra' bwiinn Israel!

¹⁴Ya chi'chi bidxeela Jesuhs tuhbi buhrra bweezu'hn gudzii'ba Ñi'h ziga caa loh Xchihtsi Dxiohs:

¹⁵Ayi guidxyihbi tu bwiinn nin nuu loh guihtxyi Siohn; gulguia'ha la'h xrrehyi tu ze' dzi'ba tuhbi buhrra bweezu.

¹⁶Ya desde guzo'balohon, ayi guhcabwa' ra' xpwiinn Jesuhs dxyi'dxyi ra' rii', per chin babahn Ñi'h loh ra' bwiinnnguuchi, chi'chi bagannahsto' ra' ba garaa ra' dxyi'dxyi nin caa loh Xchihtsi Dxiohs pur la'h Ñi'h cun neezaa garaa ra' nin bwi'hnnnee ra' bwiinn la'h Ñi'h tin guzohba ra' dxyi'dxyi chi, ¹⁷ya bwiinn ra' nin zuunee la'h Jesuhs chin bacwa'hn Ñi'h la'h Lásaro loh guelguhchi, bwii'yidxyi'dxyi ra' ba nin bwa'ha ra' ba, ¹⁸ni'chin nin biria'h ra' bwiinn tin bagadxi'hyi ra' ba la'h Jesuhs, laasii bihn ra' ba bwi'hnn Jesuhs tuhbi sehn roo', ¹⁹ya chi'chi rahbi loh lasaa' ra' bwiinn fariseu ra':

—¿Gu rwa'ha tu nnah ayi nuu xa guidi'hnn nu'h? Garaa ra' bwiinn zeena'hla la'h Jesuhs.

Badxyi'hyi paaldaa ra' bwiinn griehgu ra' la'h Jesuhs

²⁰Loh ra' bwiinn nin zee ra' para guihtxyi Jerusalehn nin zee ra' lañih dxa'ga ra' paaldaa ra' bwiinn griehgu ra'. ²¹Bwiinn ra' rii' gwabiiga ra' hasta ze' Felipe, nin naa tuhbi bwiinn Betsaida loh guihtxyi Galilea, ya gunaaba ra' ba loh Felipe rahbi ra' ba:

—Daada, xclaa'dzi nu guidia'ha nu la'h Jesuhs.

²²Ya gwahguihtsi Felipen loh Andrehs, ya garoopa ra' ba

gwahguihtsi ra' ban loh Jesuhs, ²³ya chi'chi rahbi Jesuhs:

—La'h hohra biga'ha tin guunn lasahca Dxiohs la'h Llii'n Ñi'h nin naa Llii'n ndxi'hw Ñi'h, ²⁴pwihsi rñi'n loh tu, sidela la'h tuhbi bwii'dzi trihgu dxiaaba loh yuh ya sidela ayi ñichilohon zeezah naan tuhbi dxi'h bwii'dzi, per sidela la'han ñichilohon loh yuh ya guitahnan rudi'hin jusehchi roo'.

²⁵Bwiinn ra' nin rca'hsto' ru ñi'h xquelnabahan ra' ñi'h zuñihchi ra' ban, per la'h ra' bwiinn ra' nin rbwe'hesto' ñi'h xquelnabahan ñi'h loh guihtxyiyuh rii' zica'ha ba guelnabahan nin ayi ñichilohtii'.

²⁶Sidela chyuulla bwiinn xclaa'dzi dxie'na'hla na'h, dxie'na'hla ba na'h; ya hasta chuu'huhn ri'chi za chuu ra' bwiinn ra' nin dxie'na'hla na'h, nee sidela la'h chyuulla bwiinn xclaa'dzi guunn xtsi'na'hn, ziahxinee Xtaada Dxiohsa'hn la'h bwiinn chi.

Jesuhs guñi' xa gachi Ñi'h

²⁷Rahbi za Ñi'h:

—Yannah ziahan lligaaba nuu'huhn; ¿xa ga'pihn? ¿Ta ga'pihn: “Paah, bata'h na'h loh ra' cohsa rii' nnah”? Per na'h para ni'chi ze'ldahn. ²⁸Paah, bwi'hnn nin guunn lasahca ziga naa lah lu'h.

Ya chi'chi bihn ra' ba tuhbi rsiaa'ha nez llaa'ndxibaa' nin rahbi:

—La'n bwi'hnn lasahca la laan, per nicala guunn lasahcañin stuhbi.

²⁹Ya garaa ra' bwiinn ra' nin rii ra' ri'chi rahbi ra' ba guzi'w ni'chi guñi', ya snuhn ra' ba rahbi:

—Guñi' tuhbi xaanjla Dxiohs.

³⁰Ya chi'chi rahbi Jesuhs:

—Ayi guhca dxyi'dxyi nin bihn tu pur xcwee'ntahn, sino que pur xcweenta tu, ³¹yannah la'h hohra biga'ha dxi'h xquelguxchiisi Dxiohs loh guidxyiyuh rii', ni'chin nnah zare'dxia'hla bwiinn nin r nabwa' loh guidxyiyuh rii', ³²per na'h chin guiteesa ra' ba na'h loh guidxyiyuh rii', zutiaa'ha gahcahn garaa ra' bwiinn loon.

³³Ya cun garaa ra' dxyi'dxyi ra' rii' guñi' Ñi'h loh ra' ba xa gachi Ñi'h, ³⁴ya chi'chi ra'bi ra' bwiinn:

—Pwihsi loh lehyi bihn nu xa rñi'n la'h Crixtu ayi nahpa gachi Ñi'h nahpa zibahan Ñi'h para tu'pazi. ¿Xaalla rñi' chi'h lu'h, la'h Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw nahpa guiteesa ra' ba la'h ba loh guidxyiyuh rii'? ¿Cuun nin naa la'h Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw nin ruze'ta lu'h?

³⁵Ya chi'chi rahbi Jesuhs:

—La'h bwiinn nin naa bia'ñih loh tu la'h ba nuu gahca loh tu, per za balaquih'n si nahpa tu bia'ñih rii', ni'chin gulsah loh bia'ñih gaduhbi nin rzia'ñihrun tin ayi sah tu loh nacahyi, laasii la'h bwiinn nin rzah loh nacahyi nin ayi gaann ba canehza guzee ba. ³⁶Gulchechiisto' tu bia'ñih gaduhbi nin nuu gahca Ñi'h loh tu, tin gaca tu bwiinn nin lu'h cwih loh bia'ñih.

Ya chin guya'loh guñi' Ñi'h dxyi'dxyi ra' rii' loh ra' ba, zee chi'h Jesuhs stuhbi nehza tin guyuu'la'n Ñi'h loh ra' bwiinn Israel ra' chi.

Xcweenta nin ayi gwachiisto' ra' bwiinn Israel la'h Jesuhs

³⁷Ya nicala bwi'hnn Jesuhs ziahan sehn roo' ra' loh ra' bwiinn

Israel ra' per ayi gwachiisto' ra' ba la'h Jesuhs, ³⁸laasii nahpa guzohba dxyi'dxyi nin baca'h guehtu Isaías chin baca'h ba squii':

Daada, ¿chyu bwiinn gwachiisto' ñi'h xchi'dxyi nu'h, nee chyuloo baluu'yiloh xquelrnabwa' Daada Dxiohs?

³⁹Pwihsi ayi guhcabwa' ra' ba tin ñachiisto' ra' ba, pwihsi neezaa baca'h guehtu Isaías squii':

⁴⁰Dxiohs bwi'hnn dxi'e'pa la'h tu, nee cun bwi'hnn dxiipa za Ñi'h sto' tu tin ayi dxiinn loh tu nee nin ayi za gacabwa' sto' tu,

nee nin ayi za guibia'garii tu loon tin gusia'cahn la'h tu.

⁴¹Guñi' Isaías dxyi'dxyi ra' rii' laasii bwa'ha ba lla'ñih xteenn Jesuhs, nee guñi' za ba pur la'h Ñi'h.

⁴²Ya zi'chi ziahan ra' za bwiinn Israel ra' gwachiisto' ra' ba la'h Jesuhs, hasta bwiinn ra' nin lasahca loh ra' ba gwachiisto' ra' ba la'h Ñi'h, per ayi guñi' ra' ban loh ra' bwiinn laasii pur la'h ra' bwiinn fariseu ra' tin ayi ñabwe'hedxia'hla ra' ba la'h ra' ba la'n guido' bi'tu'hn ra' bwiinn Israel, ⁴³nee neezaa pur mahzi riuu'sto' ra' ba guñi' za'ca ra' bwiinn pur xcweenta ra' ba xlawaa'ha ñidxi'hyi ra' ba guñi' za'ca Dxiohs gahca pur la'h ra' ba.

Xchi'dxyi Jesuhs guunn guelguxchisi la'h ra' bwiinn ra'

⁴⁴Ya chi'chi guñi' Jesuhs jweersiroo', rahbi Ñi'h:

—Bwiinn nin riachiisto' ra' ñi'h na'h, ayi na'h si dxi'h riachiisto' ra' ba sino que nee la'h Daada Dxiohs

nin gulu'nehza na'h riachiisto' ra' ba. ⁴⁵Zi'chi bwiinn ra' nin rwa'ha ra' na'h rwa'ha za ra' ba la'h Daada Dxiohs nin gulu'nehza na'h, ⁴⁶pwihsi na'h ziga naan bia'ñih loh guidxyiyuh rii', ze'ldahn tin garaa ra' bwiinn ra' nin chechiisto' ra' ñi'h na'h ayi dxia'han ra' ba loh nacahyi, ⁴⁷per sidela nuu ra' bwiinn nin rihh na' xchi'dxyi'hn nee ayi ruzo'badxiahga ra' ban, ayi na'h dxi'hn nin gusia'hba'hn la'h ba loh duhlda, laasii na'h ayi ze'ldahn tin gusia'ba'hn bwiinn loh duhlda sino que tin guta'hn la'h ra' bwiinn loh duhlda. ⁴⁸Bwiinn nin ayi ruzo'badxiahga xchi'dxyi' ra'n, nahpa ba nin guunn guelguxchisi xtuhlda ba; dxyi'dxyi' gahca ra' nin cañi'n rii' naa nin guunn guelguxchisi xtuhlda ra' ba loh dxyih nin gaca jwisi, ⁴⁹laasii na'h ayi rñi'n pur xcweenta gahcahn; Daada Dxiohs nin gulu'nehza na'h gunabwa' ba na'h xa guiñi'n nee xa gulu'yi'hn, ⁵⁰nee na'nnahn dxyi'dxyi' nin rnabwa' Xtaada Dxiohsa'hn ze'neen guelnabahan nin ayi ñichilohtii' para la'h ra' bwiinn nin riachiisto'ñin, pwihsi ziga rñi'n loh tu, rñi'ñin loh tu ziga gunabwa' Daada Dxiohs guiñi'ñin loh tu.

Jesuhs gudxi'bi ñaa' ra' xpwiinn ra' Ñi'h

13 Chin nagahdxi gadzihn dxyih nin gaca lañih paascu, la'h Jesuhs guhcabwa' la'h hohra biga'ha gusaa'n Ñi'h loh guidxyiyuh tin gacah Ñi'h llaa'ndxibaa' nez loh Xtaada Ñi'h. La'hÑi'h gwazah baca'hsto' Ñi'h

la'h ra' xpwiinn Ñi'h nin rii loh guidxyiyuh, baca'hsto' Ñi'h la'h ra' ba para tu'pazi. ²Ya loh cayahw xchihnee Jesuhs la'h ra' xpwiinn Ñi'h, neezaa Judas Iscariote llii'n Simohn zohba ri'chi, ya Judas la'h bwiinndxaaba guyuutii la sto' Judas nuu ba lligaaba guunn ba ntriehgu la'h Jesuhs, ³ya ziga naann Jesuhs ya bati'dxi Xtaada Dxiohs Ñi'h guelrnabwa' xteenn garaa ra' cohsa loh naa Ñi'h; laasii ze' Ñi'h nez nuu Dxiohs nee hasta nuu za Dxiohs guziaa Ñi'h, ⁴ya chi'chi gwasu'nchii Ñi'h hasta riiyahw xchihnee ra' xpwiinn Ñi'h la'h Ñi'h, ya chi'chi gule'he Ñi'h lahdxi maanta nin naa xcapha Ñi'h, chi'chi guca'ha Ñi'h tuhbi twahlli baza'bi Ñi'h loh du'h nin nuu la'n tihxi Ñi'h, ⁵chi'chi guda'h Ñi'h nuhn ñihsa la'n tuhbi bandeja, ya chi'chi guzohbaloh cadxi'bi Ñi'h ñaa' ra' xpwiinn Ñi'h, ya cun twahlli chi bacwihdxi Ñi'h ñaa' ra' ba. ⁶Ya loh ñidxi'bi Jesuhs ñaa' Simohn Pehdru, rahbi ba squii':

—Daada, ÷ta yi'h chi'bi lu'h ñaa'hahn?

⁷Chi'chi rahbi Jesuhs:

—Nnah ayi rahcabwa' lu'h cuun nin cayu'nnahn, per guillii-yihdxyii zahcabwa' lu'hn.

⁸Chi'chi rahbi Pehdru:

—iLliaa'hzi ayi guni'hiihn ñaa'hahn chi'bi lu'h!

Chi'chi rahbi Jesuhs:

—Sidela na'h ayi chi'bi'hn ñaa' lu'h ayi naa lu'h xpwii'nnahn.

⁹Chi'chi rahbi Simohn Pehdru loh Jesuhs:

—iPwihsi Daada, ayi chi'bi lu'h ñaa' sihn sino que nee yi'cahn cun naa'hahn!

¹⁰Ya chi'chi rahbi Jesuhs:

—Bwiinn nin gue'du guhza ayi xchi'hn dxiaa gaduhbi tihxi ba, sola dxiaa ñaa' si ba, laasii gaduhbi tihxi ba nayaa. Ya la'h tu nayaa tu, nicala ayi garaa dxi'h tu.

¹¹Guñi' Ñi'h ayi guinayaa garaa ra' ba, laasii ba naann Ñi'h cuun nin guun ntriehgu la'h Ñi'h loh ra' bwiinn duhlida ra'. ¹²Ya chin guya'loh gudxi'bi Jesuhs ñaa' ra' xpwiinn Ñi'h, chi'chi guhta gahca Ñi'h xahba Ñi'h nin naa xcahpa Ñi'h, ya tin guzohba la'gah Ñi'h hasta zuu mwella, chi'chi rahbi Ñi'h:

—¿Gu rahcabwa' tu nin bwi'hanna'hn rii'? ¹³La'h tu rñi' tu na'h “Mwehsu” cun “Daada”, nee xnehza rñi' tu, laasii naan zi'chi. ¹⁴Pwihsi sidela na'h nicala naan Mwehsu cun Daada, per gudxi'bi'hn ñaa' tu; neezaa la'h tu rga'ha chi'bi tu ñaa' lasaa' tu ziga tuhbi ziga stuhbi tu. ¹⁵Na'h cagaluyi'hn la'h tu xa guunn tu, tin guunn za tu ziga bwi'hanna'hn. ¹⁶Nee guchiin nin rñi'n loh tu, nin tuhbi mooza ayi lasahca ru ba loh nin naa xballwa'n ba, nee nin tuhbi za bwiinn nin riah mandahdu ayi lasahca ru ba loh nin rgu'nehza la'h ba. ¹⁷Sidela la'h tu naann tu dxyi'dxyi ra' rii' nee guunn tun, dichohsa tu. ¹⁸Ayi cañi'n xcweenta garaa tu; cañi'n loh si ra' nin guliin, per nahpa soobaa dxyi'dxyi nin caa loh Xchihtsi Dxiohs: “Bwiinn nin rahwnee na'h pahn, la'h bwiinn chi rwa'ha llahn loon.” ¹⁹Dee' rñi'n loh tu tin chin gaca ra' cohsa ra' rii', la'h tu chechiisto' tu na'h naan nin naan. ²⁰Guchiin nin rñi'n loh tu bwiinn nin riuu'-ria'zi xchi'dxyi

bwiinn nin cu'neezahn, neezaa xchi'dxyi'hn riuu' ba ria'zi ba, cun riuu' za ba ria'zi za ba xchi'dxyi bwiinn nin gulu'nehza na'h.

Jesuhs guñi' la'h Judas guun ntriehgu la'h Ñi'h

(Mt. 26.20-25; Mr. 14.17-21; Lc. 22.21-23)

²¹Ya chin guya'loh guñi' Ñi'h dxyi'dxyi ra' rii', guhca nalasa duxa sto' Jesuhs, ya gudxixtee' Ñi'h rahbi Ñi'h:

—Guchiin nin rñi'n loh tu, tuhbi gahca tu dxiu'n ntriehgu na'h.

²²Ya chi'chi guzo'baloh rwa'ha loh lasaa' ra' xpwiinn Ñi'h, ya nin ayi rahcabwa' ra' ba chyu tuhbi ra' ba caze'ta Jesuhs xcweenta ñi'h, ²³ya tuhbi xpwiinn Ñi'h nin nadzii'hi ru Ñi'h zohbayahw xchih gahxu hasta zohba Ñi'h, ²⁴ya bwi'hnn Simohn Pehdru sehn loh ni'chi tin guinaabadxyi'dxyi ni'chi chyu tuhbi ra' ba naa nin caze'ta Jesuhs, ²⁵ya chi'chi gwabiiga ru xpwiinn Ñi'h chi, tin rahbi ba loh Jesuhs:

—Daada, ¿chyuñin?

²⁶Chi'chi rahbi Jesuhs:

—La'n gugaadxyi' tahyi pahn, ya nin gudi'hihn pahn rii' ni'chin.

Ya seguihdu bagahdxyi' Ñi'h pahn chi chi'chi badi'hi Ñi'hn la'h Judas, llii'n Simohn Iscariote. ²⁷Ya loh nin gudahw Judas pahn chi, hohrachi guyuu'tii bwiinnndaaba sto' Judas, chi'chi rahbi Jesuhs loh Judas:

—Nin xclaa'dzi lu'h guunn lu'h bwi'hnnan lwehgu gahca.

²⁸Per nin tuhbi ra' xpwiinn Ñi'h nin cayahw xchih ra' loh mweella ayi guhcabwa' ra' ba xinaa guñi' Ñi'h zi'chi, ²⁹ya coma la'h Judas

ru'a xpuhxa mweeyi ra' ba, ni'chin
bwi'hnn ra' ba lligaaba rahbi
Jesuhs si' ru Judas guelwawh para
dxyih lañih, o gudi'hi ba mweeyi
guhñ la'h ra' bwiinn prohbi, ³⁰ya
loh nin guya'loh gudahw Judas
pahñ chi, hohrachi gahca biria'h ba,
ya gue'la la hohra chi.

Dxyi'dxyi cuubi nin gunabwa' Jesuhs

³¹Biria'h si Judas, chi'chi rahbi
Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h:
—Nnahyi ziinloh xa gaca lasahca
Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw, ya
ziinloh za xa gaca lasahca Dxiohs
pur xcweenta Ñi'h, ³²ya sidela
la'h Llii'n Dxiohs guunn lasahca
lah Dxiohs, neezaa Dxiohs zuhññ
lah Ñi'h lah Llii'n Ñi'h; nee
zuhññ Ñi'hñ lwehgu. ³³Llii'n ra'n
ayi chuuneeruhn la'h tu xchih
ru; la'h tu zadxi'hyi tu na'h per
ziga gahca guñi'n loh ra' bwiinn
Israel ra' rñi'n loh tu nnah: ayi nuu
chee tu hasta chaa'hahn. ³⁴Rñi'n
dxyi'dxyi cuubi nin rnabwa'n
guunn tu: Gantsii'hi lasaa' tu
ziga tuhbi ziga stuhbi tu. Ziga
nadzii'hizahn la'h tu, zi'chi za
gantsii'hi lasaa' tu ziga tuhbi tu
ziga stuhbi tu. ³⁵Sidela gantsii'hi tu
lasaa' tu ziga tuhbi ziga stuhbi tu,
garaa ra' bwiinn guidxyiyuh gudi'hi
cweenta naa tu xpwiin'ra'n.

**Guñi'xgah Jesuhs guñi' Pehdru
ayi nu'nbwa'tii'ba la'h Jesuhs**

³⁶Simohn Pehdru
gunaabadxyi'dxyi loh Jesuhs, rahbi
ba:
—¿Ca nehza guzee lu'h?
—Hasta guzaa'hahn, —rahbi
Jesuhs— ayi dxie'na'hla lu'h na'h,

per zadzihn dxyih zie'na'hla lu'h
na'h.

³⁷Chi'chi rahbi Pehdru:

—Daada, ¿xixnaa ayi
dxie'ldana'hla'hn yi'h nnah? iNicala
gudi'hinn xquelnabahnahn pur
yu'bilu'h!

³⁸Chi'chi rahbi Jesuhs:

—¿Ta guchii lu'h zudi'hi
xquelnabahan lu'h pur na'h? Pwihs
rñi'n loh lu'h galoh nin guca'hyahn
dxiidxinguhla, ziñi' lu'h chohnna
bweelta ayi nu'nbwa'tii' lu'h na'h.

**Jesuhs naa neziuh ziga
gadzihn bwiinn loh Dxiohs**

14 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra'
ba: —Ayi guunn chiohpa
sto' tu; gulchechisto' tu xchi'dxyi
Dxiohs nee gulchechii za sto' tu
xchi'dxyi'hn. ²Nez hasta naa yihdzi
xtaa'dahn ziahan yuu' nuu ri'chi
para chuu tu, laasii sidela ayi ñahca
zi'chi ayi ñiñi'n loh tu la'n guzaa'ha
tin guunn cha'yi yuu' ra' hasta chuu
tu, ³ya galoo nin baguziaa'hahn
nez nuu Xtaa'dahn nee chin
baguya'loh bwi'hnncha'yi'hn
nez chuu tu zie'ldahn stuhbi tin
chene'hn la'h tu ri'chi, tin chuu tu
nez chuu'huhn. ⁴La'h tu ya naann
tu neziuh nin zee nez guzaa'hahn.

⁵Chi'chi rahbi Tomahs loh Jesuhs:
—Daada, ayi chyú gaann canehza
guzee lu'h; ¿xa gacabwa' nu cuun
nin naa neziuh chi?

⁶Chi'chi rahbi Jesuhs:

—Na'h naan neziuh, cun dxyi'dxyi
nin naa guchii nee cun neezaa
guelnabahan; ni'chin pur na'h dxi'h
zahca gadzihn tu nez nuu Daada
Dxiohs. ⁷Sidela la'h tu nu'nbwa'
tu na'h, neezaa la'h Xtaa'dahn

ziu'nbwa' za tu; ya la'h tu biu'nbwa' la'h Ñi'h desde nnah, pwihsi la'htu ba bwa'ha tu la'h Ñi'h.

⁸Ya chi'chi rahbi Felipe loh Ñi'h:

—Daada, basaa'n guidia'ha nu la'h Daada Dxiohs, ya cun ni'chi ayi xi rchi'hn ru.

⁹Chi'chi rahbi Jesuhs:

—Felipe, guhca cadxyihroo' dxa'ga'hn loh tu, nee ÷ta nagahdxi dxiu'nbwa' lu'h na'h? Bwiinn nin rwa'ha na'h rwa'ha za ba la'h Xtaa'dahn. ¿Xixnaa rnaaba lu'h gusa'na'hn gwa'ha lu'h la'h Daada Dxiohs? ¹⁰¿Tayi riachiisto' lu'h na'h nuu'huhn tuhsi cun la'h Daada Dxiohs ya la'h Daada Dxiohs nuu tuhsi cun na'h? Dxyi'dxyi ra' nin rñi'n loh tu ayi rñi'ñin pur xcweenta gahcan, sino que Daada Dxiohs nin nuu tuhsi cun na'h la'h Ñi'h ruhnn Ñi'h xcweenta xtsi'n gahca Ñi'h.

¹¹Gulchechiisto' tu xchi'dxyi'hn nuu'huhn tuhsi cun la'h Dxiohs ya la'h Daada Dxiohs nuu za Ñi'h tuhsi cun na'h; ni'chin gulchechiisto' tu xcweenta nin ruhnn ra'n, ¹²pwihsi guchiin nin rñi'n loh tu na'pahn siguhra bwiinn nin riachiisto' ñi'h na'h zuhnn za ba dzi'n ra' nin ru'nnahn; nee zuhnn za ba dzi'n roo ru ra' laasii na'h guzaa'hahn nez nuu Xtaa'dahn. ¹³Ya garaa nin guinaaba tu pur laan, na'h zuni'hiñin la'h tu tin zi'chi gaca lasahca lah Xtaa'dahn pur Llii'n Ñi'h. ¹⁴Na'h zu'nnahn xi'chi'zi nin guinaaba tu pur laan.

**Jesuhs guñi' cu'nehza
Ñi'h Spíritu Saantu**

¹⁵Rahbi za Ñi'h:

—Sidela la'h tu ruca'hsto' tu na'h, guzo'badxiahga tu xchi'dxyira'n,

¹⁶ya na'h zina'ba'hn loh Xtaa'dahn tin cu'nehza ba stuhbi nin gacanee cun nin gusiahxi la'h tu, tin chuunee Spíritu chi la'h tu para tu'pazi. ¹⁷Na'h cagaze'ta'hn Spíritu nin rñi' ganaalla dxyi'dxyi guchii, nee naa Ñi'h Spíritu Saantu Dxiohs, ya nin naa ra' bwiinn guidxyiyuh ayi nuu guica'ha ra' ba Ñi'h laasii ayi rwa'ha ra' ba ni'chi nee ayiza nu'nbwa' ra' ba la'h Ñi'h; per la'h tu nu'nbwa' tu Ñi'h laasii nuunee Ñi'h la'h tu nee rbweeza Ñi'h la'n lasto' tu. ¹⁸Ayi gusia'na'hn la'h tu zigazi bizahbi ra', sino que zibia'gariin tin chuunee la'h tu. ¹⁹Yannah za balaacui'hn bwiinn nin naa ra' xteenn loh guidxyiyuh ayi ru gwa'ha ra' ba na'h; per la'h tu zwa'ha gahca tu na'h nee zibahan za tu laasii na'h banabahanzahn, ²⁰ya la'n dxyih ra' chi la'h tu zudi'hi tu cweenta na'h nuu'huhn tuhsi cun la'h Xtaa'dahn, ya la'h tu nuu tu tuhsi cun na'h, ya na'h tuhsi nuu'huhn cun la'h tu.

²¹Bwiinn nin nahpa xchi'dxyira'n, nee ruzo'badxiahga ra' ban, pwihsi guchii bwiinn chi ruca'hsto' ba na'h; ya la'h Xtaa'dahn zuca'h za sto' ba la'h bwiinn nin guca'hsto' ñi'h na'h, nee na'h za zuca'hsto'n la'h ba nee zuluu'yilohzahn loh ba.

²²Judas (ayi Judas Iscariote dxi'h sino que stuhbi Judas) gunaabadxyi'dxyi loh Jesuhs, rahbi ba:

—Daada, ¿xixnaa guluu'yiloh lu'h loh nu nee ayi loh ra' dxi'h bwiinn guidxyiyuh?

²³Chi'chi rahbi Jesuhs:

—Bwiinn nin ruca'hsto' ñi'h na'h, bwiinn chi ruzo'badxiahga

xchi'dxyi'hn, nee zuca'hsto' Xtaa'dahn la'h ba. Ya Xtaa'dahn cun na'h zibahannee nu la'h bwiinn chi, ²⁴ya bwiinn nin ayi ruca'hsto' ñi'h na'h ayiza ruzo'badxiahga ba xchi'dxyi'hn. Dxyi'dxyi ra' nin cañi'n loh tu rii', ayi naa ra'n xchi'dxyi gahcahn, sino que xchi'dxyi Xtaa'dahn nin gulu'nehza na'h loh guidxyiyuh. ²⁵Cañi'n garaa ra' dxyi'dxyi ra' rii' loh tu gaduhbi nin nuuneen la'h tu, ²⁶per la'h nin rahcane, o sea Spíritu Saantu nin cu'nehza Xtaa'dahn pura la'h tu pur laan, zuluu'yi Ñi'h la'h tu garaa ra' cohsa cun zusaza'za Spíritu Saantu chi sto' tu garaa ra' dxyi'dxyi nin cañi'n loh tu, ²⁷ya loh nin guziaa'hahn rusia'hanahn guelrbwihdxyii sto' para la'h tu; runi'hihn guelrbwihdxyii sto' rii' nin naa xte'nnahn la'h tu, per nin guni'hihn la'h tu ayi naan ziga nin rudi'hi ra' bwiinn guidxyiyuh. Ayi guunn tu ziahan lligaaba, nee ayiza guidxyihbi tu. ²⁸Ba bihn tu la'n guñi'n ziaa'hahn per zie'ldahn tin chuuneen la'h tu. Sidela guchii tu ruca'hsto' tu na'h, ziahxi tu chin dxihn tu guziaa'hahn nez nuu Xtaa'dahn dxibaa', laasii la'h Ñi'h lasahcaru Ñi'h loon. ²⁹Rãi'n dxyi'dxyi ra' rii loh tu tin chin garia'hcaa'han, chi'chi chechiisto' tu xchi'dxyi'hn. ³⁰Ayiru guiñi'n ziahan dxyi'dxyi loh tu, laasii la'h nin rnabwa' loh guidxyiyuh rii ze', nicala ayi xi guelrnabwa' nahpa ba cun na'h. ³¹Per nahpa zi'chi gaca, tin zi'chi gacabwa' ra' bwiinn guidxyiyuh ruca'hsto'n la'h Xtaa'dahn nee ruzo'badxiahgahn garaa ra' xchi'dxyi Ñi'h nin nahpa

gu'nnahn. Gulchesu'nchii tin gulcho'ho gabii nu'h rii' —rahbi Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h.

Jesuhs naa ziga tuhbi yahga uhva

15 Ya chi'chi rahbi Jesuhs: —Na'h naan yahga uhva nin guchii, ya la'h Xtaa'dahn naa ziga nin ruhnn biñih yahga uhva chi, ²ya xpwi'nnra'n naa ra' ba ziga llii'dzi yahga chi, ya sidela la'h tuhbi llii'dzihn ayi guicah uhva, zuchyuu'ga Xtaa'dañin; per sidela guicah uhvan zusiaa ban tin guicahru ziahan uhva lohon. ³Ya la'h tu banayaa tu pur dxyi'dxyi ra' nin la'nguñi'. ⁴Guldxia'hannee na'h tuhsi juunta, ziga ria'haneen la'h tu tuhsi. Tuhbi llii'dzi yahga ayi nuu gudi'hin uhva pur la'hgahcan, sino que dxi'dxiun tihxi yahga truunga nin naa llaa'nan. Pwihsi zi'chi za la'h tu ayi nuu guunn tu xtsi'na'hn sidela ayi nuunee tu na'h tuhsi.

⁵Rahbi za Ñi'h:

—Na'h naan llaa'n ziga yahga uhva, ya la'h tu naa tu ziga llii'dzi yahga uhva chi. Bwiinn nin dxia'hannee na'h tuhsi, dxia'hannee zahn la'h bwiinn chi, ya zi'chi ruhnn duxa ba xtsi'na'hn, laasii sidela guiria'hcaa tu nez loon ayi nuu za xa guunn tu. ⁶Bwiinn nin ayi dxia'hannee na'h tuhsi, ziria'caa ba tuhbi lahdu, ya zibihdzi ba ziga rbihdzi tuhbi llii'dzi yahga ya lwehgu rca'dxih ra'n.

⁷Ya sidela la'h tu dxia'hannee tu na'h gaduhbisto' tu, nee sidela chuu pa'ca tu cha'zi tu xchi'dxyi'hn, gulguinaaba nin chi'h zi xclaa'dzi tu nee zica'ha tun. ⁸Chin ruhnn pa'ca tu xtsi'n

Dxiohs, chi'chi gwa'ha ra' bwiinn naa tu xpwiin'ra'n, nee ziñi' za'ca ra' ba lah Xtaa'dahn nin nuu dxibaa'. ⁹Na'h ruca'sto'n la'h tu ziga ruca'sto' Xtaa'dahn na'h, pwihsi gulchezahnee xcweenta ziga nadzii'hihn la'h tu. ¹⁰Sidela la'h tu ruzo'badxiahga tu xchi'dxyi'hn, ziazah guca'sto'n la'h tu zigaza ruzo'badxiaagahn xchi'dxyi Xtaa'dahn, nee cun zigaza zeezah ruca'sto' Ñi'h na'h.

¹¹Rñi'n squii' loh tu tin dxiahxinee tu na'h, tin zi'chi ayi xi dxia'dxi loh guelriahxi nin gaapa tu. ¹²Nin rñi'n loh tu guunn tu: Gantsii'hi lasaa' tu ziga tuhbi tu cun ziga stuhbi tu; ziga nadzii'hizahn la'h tu. ¹³Guelnadzii'hi nin mahzi lasahca naa gudi'hi bwiinn xquelnabahan ba pur nin naa ra' xamihgu ba. ¹⁴La'h tu naa tu xamihgu ra'n sidela guunn tu nin rnabwa'n guunn tu. ¹⁵Ayiru guiñi'n loh tu mooza ra', laasii mooza nin ayi gaann xi ruhnn xballwa'n ba. Ni'chin mahs guiñi'n loh tu mihgu ra', laasii balu'yi'hn la'h tu garaa nin guñi' Xtaa'dahn loon. ¹⁶Ayi la'h dxi'h tu guli tu na'h sino que na'h guliin la'h tu nee rñi'n loh tu nahpa chee tu tin guunn duxa tu xtsi'n Xtaa'dahn, nee ayi ñichiloh dzi'n chi, ya zi'chi zuni'hi Xtaa'dahn garaa nin guinaaba tu pur laan. ¹⁷Pwihsi dxyi'dxyi ra' rii' nin rñi'n loh tu guunn tun: Gantsii'hi lasaa' tu ziga tuhbi, ziga stuhbi tu.

¹⁸'Sidela la'h ra' bwiinn guidxyiyuh guidxyi'chinee la'h tu, gulgacabwa' galoh na'h bidxyi'chinee ra' ba. ¹⁹Sidela la'h

tu ñahca tu tuhsi cun bwiinn guidxyiyuh, ñantsii'hi ra' ba la'h tu ziga nadzii'hi ra' ba nin naa ra' xpwiinn ra' ba, per nnah na'h guliin la'h tu loh ra' bwiinn ra' nin naa ra' bwiinn guidxyiyuh. ²⁰Gulgasannah sto' tu dxyi'dxyi ra' nin guñi'n loh tu: "Nin tuhbi mooza ayi lasahca ru ba loh xballwa'n ba." Sidela na'h ca'hna'hla ra' ba tin chiinn ra' ba na'h, neezaa la'h tu guica'hna'hla ra' ba; ya sidela la'h ra' ba bazo'badxiahga ra' ba xchi'dxyi'hn, neezaa xchi'dxyi tu zuzo'badxiahga ra' ba. ²¹Garaa ra' dee' zuhnee ra' ban la'h tu pur xcwee'ntahn, laasii ayi nu'nbwa' ra' ba nin gulu'nehza na'h.

²²'Ayi ñahpa ra' ba nin tuhbi duhlida sidela na'h ayi ñie'ldagañi'n loh ra' ba, per nnah ayi nuu guiñi' ra' ba ayi guhcabwa' ra' ba nuu xtuhlda ra' ba; ²³pwihsi garaa ra' bwiinn ra' nin rdxyi'chinee na'h, rdxyi'chinee za ra' ba la'h Xtaa'dahn. ²⁴Ayi xi duhlida ñahpa ra' ba sidela na'h ayi ñu'nnahn dzi'n ra' nin ayi nin tuhbi bwiinn nin gaca guunn ra' dzi'n ra' chi. Per la'h ra' ba bwa'ha ra' ba dzi'n ra' rii', ya pur dzi'n ra' rii' rdxyi'chinee ra' ba na'h nee rdxyi'chinee za ra' ba la'h Xtaa'dahn. ²⁵Cayahca ra' dee' tin soobaa dxyi'dxyi nin caa loh xlehyi ra' ba: "Bidxyi'chinee ra' ba na'h nicala ayi xi xtu'ldahn." ²⁶Per chin dxi' Spíritu Saantu nin gacanee la'h tu, la'h Ñi'h ziñi' pur xcwee'ntahn chyu naan. La'h Ñi'h naa nin nuu loh Xtaa'dahn, nee ziñi' Ñi'h dxyi'dxyi nanchii, nee na'h zuxe'hla'hn Ñi'h loh tu ya loh Xtaa'dahn guriria'ha Ñi'h dxi' Ñi'h

loh tu. ²⁷Ya neezaa la'h tu ziñi' tu dxyi'dxyi xcwee'ntahn laasii nee tu caywa'ha tu nee nuunee tu na'h desde chin guzo'balohyin cagalu'yi'hn dxyi'dxyi ra' rii'.

Rahbi za Ñi'h:

16 —Rñi'xga'hn dxyi'dxyi ra' rii' loh tu tin lu'h ayi guñihchi tu ziga riachiisto' tu na'h, ²laasii zadzihn dxyih nin zibwe'hedxia'hla ra' ba la'h tu la'n guido'roo' guiidxyi Jerusalehn nee zadzihn za hohra chin lu'h, chyuchi'zi bwiinn nin chiinn la'h tu, zuhnn ra' ba lligaaba nallu'yi ziga guunn ra' ba chi nez loh Dxiohs. ³Zi'chi guunnee ra' ba la'h tu laasii ayi nu'nbwa' ra' ba la'h Xtaa'dahn nee nin na'h za ayi nu'nbwa' ra' ba. ⁴Rñi'n dxyi'dxyi ra' rii' loh tu tin lu'h chin gadzihn hohra chi dxiagannasto' tu la'n guñi'la dxyi'dxyi ra' rii' loh tu.

Xcweenta ziga dzi'n ra' nin lu'h ruhnn Spíritu Saantu

Rahbi za Ñi'h:

—Ayi guñi'n dxyi'dxyi ra' rii' loh tu desde galoh laasii na'h nuunee la'h tu, ⁵per nnah ziaa'hahn dxibaa' tin chuneen la'h Xtaa'dahn nin gulu'nehza na'h loh guidxyiyuh rii', ya nin tuhbi tu ayi guinaabadxyi'dxyi ca nehza guzaa'hahn, ⁶laasii nuu guelnalaasa sto' tu nee laasii guñi'n dxyi'dxyi ra' rii' loh tu, ⁷per guchii dxyi'dxyi ra' rii' nin cañi'n loh tu naa bwen para la'h tu guzaa'hahn, laasii sidela na'h ayi guzaa'hahn, ayi dxi' Spíritu Saantu para la'h tu, per sidela na'h guzaa'hahn zigu'neehzahn

Spíritu Saantu para la'h tu. ⁸Chin dxi' Spíritu Saantu, zuluu'yi Ñi'h la'h ra' bwiinn guidxyiyuh cuun nin naa duhlda, nee cuun nin naa guelnabahan nayaa, nee neezaa cuun xa naa xquelguxchisi Dxiohs. ⁹Ya ziga xcweenta duhlda chi guluu'yi Ñi'h ayi riachiisto' ra' ba na'h; ¹⁰ya ziga xcweenta guelnabahan nayaa guluu'yi Ñi'h ayi xi xtu'ldahn ni'chin nin guzaa'hahn nez nuu Xtaada Dxiohsa'hn ya ayi gwa'ha tu na'h; ¹¹ya ziga xcweenta guelguxchisi guluu'yi Spíritu Saantu la'Xtaa'dahn bwi'hnn guelguxchisi la'h bwiinn dxaaba nin rnbwa' loh guidxyiyuh rii'.

¹²Rahbi za Ñi'h:

—Ziahanru dxyi'dxyi ra' nin na'pa guñi'n loh tu per ayi gacabwa' tun, ¹³per chin dxi' Spíritu Saantu, zuluu'yi Ñi'h la'h tu garaa ra' nin naa ganaalla dxyi'dxyi guchii, laasii ayi guñi' Spíritu Saantu pur xcwenta gahca Ñi'h, sino que ziñi' Ñi'h nin dxihn Ñi'h nee zusadxihn za Ñi'h la'h tu, tin gacabwa' tu cohsa ra' nin gue'du gaca. ¹⁴La'h Spíritu Saantu chi guunn lasahca na'h, laasii zica'ha Ñi'h nin naa xte'nnahn tin guluu'yi Ñi'h cweenta ra' chi la'h tu. ¹⁵Garaa ra' nin nahpa Xtaa'dahn naa xte'nnahn; pwihsi ni'chin nin guñi'n loh tu la'h Spíritu Saantu guica'ha nin naa xte'nnahn tin guluu'yi Ñi'h xa naa cweenta ra' chi la'h tu. ¹⁶Ya za balaqui'hn dxi'h ria'dxi ayi gwa'haru tu na'h, per mas chi'chi zwa'ha ru tu na'h stuhbi.

**Xcweenta guelnalaasa
ziahcan guelnasaa**

¹⁷Ya chi'chi gunaabadxyi'dxyi loh lasaa' ra' paalaa nin naa ra' xpwiinn Ñi'h rahbi ra' ba:

—¿Xi zee loh dxyi'dxyi ra' rii'?

Nnah Jesuhs loh nu'h zalliaa'yi'hn ria'dxyi ayiru chy gwa'ha loh Ñi'h, ya mahs chi'chi zachidia'ha ra' nu'h loh Ñi'h stuhbi, ¿xi naa chi'h guzee Ñi'h nez nuu Daada Dxiohs?, ¹⁸ya ¿xi zee loh dxyi'dxyi nin naa zalliaa'yi'hn ria'dxyi? Ayi chy rahcabwa' nin rñi' Jesuhs loh dxyi'dxyi ra' chi.

¹⁹Ya guhcabwa' Jesuhs ñinaabadxyi'dxyi ra' ba loh Ñi'h, ni'chin rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Na'h rñi'n loh tu zalliaa'yi'hn ria'dxyi ayiru gwa'ha tu loon, ya mahs chi'chyi zwa'ha tu loon stuhbi; ¿ta dee' ra' nin canaabadxyi'dxyi loh lasaa' tu?

²⁰Na'pahn siguhra la'h tu zu'n tu, nee ziuu' nalaasa sto' tu gaduhbi nin cwih yahxi ra' bwiinn guidxyiyuh, ya nicala chuu nalaasa sto' tu, ya xquelnalaasa tu chi ziahcan guelnasaa. ²¹Laasii tuhbi gunna'h chin raalaa llii'n ba riuu' ba guelnazihdzi, laasii biga'ha xohra ba; per chin ria'loh raalaa llii'n ba, ria'ldasto' ba guelnayaan chi pur xcweenta nin riahxi ba rwa'ha ba loh llii'n ba nin guulaa loh guidxyiyuh. ²²Zi'chilla la'h tu nnah nuu guelnalaasa sto' tu, per zabia'garii dxie'ldagua'hahn cuun tu ya chi'chi ziahxi tu chin gwa'ha tu na'h ya guelriahxi chi ayi chuu nin tuhbi chy guzia'tii'hin loh tu, ²³ya la'n dxyih ra' chi ayiru xi

guinaabadxyi'dxyi tu loon. Rñi'n loh tu la'h Daada Dxiohs guni'hi garaa ra' cohsa ra' nin guinaaba tu pur laan, ²⁴yannah nagahdxi xi guinaaba tu pur laan; guinaaba tu nee zica'ha tu, tin zi'chi dxiahxi tu.

**Jesucristu naa nin la'bwi'hnn
gahn loh guidxyiyuh rii'**

²⁵Rahbi za Jesuhs:

—La'nguñi' dxyi'dxyi ra' rii' loh tu ziga dxyi'dxyi rala'n, per zadzihn dxih nin ayiru guiñi'n loh dxyi'dxyi rala'n ra', sino que guiñi'n loh tu nayaa-nayaa xcweenta Xtaa'dahn.

²⁶La'n dxyih ra' chi zinaaba tu pur laan, nee ayi rñi'n loh tu na'h guiñi'n loh Xtaa'dahn pur xcweenta tu, ²⁷laasii la'hgahca Daada Dxiohs ruca'h sto' Ñi'h la'h tu laasii ruca'h sto' za tu na'h, nee laasii za gwachiisto' tu na'h ze'ldahn pur xcweenta Dxiohs. ²⁸Ze'ldahn nez loh Dxiohs tin gulu'nehza Ñi'h na'h loh guidxyiyuh rii' yannah la'n gabii'hi loh guidxyiyuh rii' tin gabia'gariin nez nuu Xtaa'dahn.

²⁹Ya chi'chi rahbi ra' xpwiinn Ñi'h loh Ñi'h:

—Nnahsihn cañi' lu'h nayaa-nayaa nin tuhbi dxyi'dxyi rala'n ayi cañi' lu'h, ³⁰yannah ridia'ha loh nu naann lu'h garaa ra' cohsa nee nin ayi xchi'hnruchyu guinaabadxyi'dxyi xica loh Yu'bilu'h, ya pur dee' ra' riachiisto' nu ze' lu'h pur xcweenta Dxiohs.

³¹Chi'chi rahbi Jesuhs:

—¿Ta nnayi riachiisto' tu?

³²Pwihsi la'h hohra biga'ha nee nnah gahcan chin cada tuhbigah tu gana'zu nezii-nezi'chi ya zusaa'n tu tuhbidxi'h na'h, per

ayi dxia'hanahn tuhsi laasii la'h Xtaa'dahn zuunee na'h. ³³La'n guñi' dee ra' loh tu tin cwidxyii sto' tu pur nuunee tu na'h tuhsi. Loh guidxyiyuh nahpa zizahcazii tu, per guldixiahxi laasii na'h la'n bwi'hnn gahn loh guidxyiyuh rii'.

**Jesuhs gudihdxyi-gunaaba loh
Dxiohs xcweenta ra' xpwiinn Ñi'h**

17 Ya chin guya'loh guñi' Ñi'h dxyi'dxyi ra' rii', chi'chi bwa'ha Jesuhs nez dxibaa' ya rahbi Ñi'h:

—Paah, la'h hohra biga'ha: bwi'hnn lasahca la'h Llii'n lu'h tin zi'chiza la'h Llii'n lu'h guunn lasahca lah Yu'bilu'h, ²pwihsi yi'h badi'hi lu'h guelrnabwa' la'h Llii'n lu'h loh ra' garaa ra' bwiinn guidxyiyuh, tin gudi'hi Llii'n lu'h guelnabahan nin ayi ñichilohtii' la'h ra' bwiinn ra' nin badi'hi lu'h la'h bi. ³Dee si ra' nahpa guelnabahan nin ayi ñichilohtii'; bwiinn ra' nin nu'nbwa' Yu'bilu'h, nin naa tuhbi dxi'h Yu'bi Dxiohs, nee cun neezaa na'h, Jesucristu, nin gulu'nehza lu'h loh guidxyiyuh.

⁴Na'h la'n bwi'hnn lasahca lah lu'h loh guidxyiyuh rii', pwihsi la'n batu'lla dzi'n nin guñi' lu'h gu'nnahn. ⁵Pwihsi nnah, Paah, bwi'hnn lasahca laan nez hasta nuu lu'h cun guel lasahca nee neezaa cun lla'ñih nin na'pahn desde chin nagahdxi cwihxchih guidxyiyuh.

⁶Bwiinn ra' nin guli lu'h loh guidxyiyuh tin guni'hi ra' lu'h ba na'h; la'n rwa'ha chyu naa lu'h, nee naa za ra' ba xteenn Yu'bilu'h, ya yi'h bani'hi ra' lu'h ba na'h, nee cazazo'badxiahga ra' ba xchi'dxyi

Yu'bilu'h, ⁷yannah naann ra' ba garaa nin bani'hi lu'h na'h, ze' ra'n pur xcweenta Yu'bilu'h; ⁸pwihsi balu'yi'hn dxyi'dxyi ra' nin bani'hi lu'h guñi'n loh ra' ba, ya la'h ra' ba riachiisto' ra' ban, nee neezaa cagadi'hi ra' ba cweenta na'h ze'ldahn loh guidxyiyuh pur xcweenta Yu'bilu'h, nee riachii za sto' ra' ba Yu'bilu'h gulu'nehza lu'h na'h.

⁹Na'h rna'ba'hn xcweenta ra' ba loh Yu'bilu'h; ayi rna'ba'hn xcweenta ra' bwiinn ra' nin naa ra' bwiinn guidxyiyuh, sino que pur xcweenta ra' bwiinn ra' nin bani'hi lu'h na'h, laasii naa ra' ba xpwiinn Yu'bilu'h. ¹⁰Garaa tii' ra' nin naa xte'nnahn naa xteenn Yu'bilu'h, ya nin naa xteenn lu'h naa za ra' xte'nnahn; ya guhca lasahca laan pur xcweenta ra' ba.

¹¹Na'h ayiru gacata'hn loh guidxyiyuh rii', per la'h ra' ba zia'han ra' ba loh guidxyiyuh rii', ya gaduhbi nin na'h dxie'ldahn nez nuu Yu'bilu'h, Xtaa'dahn nin naa saantu roo', gacanee lu'h la'h ra' ba cun guelrnabwa' nin nahpa lu'h ziga naa lah Yu'bilu'h, ziga lah nin bani'hi lu'h na'h, tin cwihi ra' ba tuhsi juunta ziga dxuu nu'h cun Yu'bilu'h. ¹²Nnah gaduhbi nin guyuu'nee ra'n ba loh guidxyiyuh rii' balaloh ra'n ba cun guelrnabwa' nin naa lah Yu'bilu'h, ziga naa lah nin bani'hi lu'h na'h, ya nin tuhbi ra' ba ayi ñiñichiloh sino que nin guñichiloh gahca, tin zi'chi guzohba dxyi'dxyi baria'caa ziga rñi' loh Xchihtsi lu'h.

¹³Nnah dxie'ldahn nez nuu lu'h, rñi'n dxyi'dxyi ra' rii' nnah gaduhbi

nin nuu'huhn loh guidxyiyuh rii', tin zi'chi chuu nasaa sto' ra' ba ziga nuu nasaa sto'n. ¹⁴Na'h balu'yi'hn xchi'dxyi Yu'bilu'h, per la'h ra' bwiinn guidxyiyuh ra' rdxyl'chinee ra' ba la'h ra' nin naa ra' xpwiinn lu'h laasii ayi naa ra' ba bwiinn guidxyiyuh, ziga na'h za ayi naan bwiinn guidxyiyuh. ¹⁵Ayi rna'ba'hn loh yu'bilu'h gabwe'he lu'h ba loh guidxyiyuh, sino que gualoh ra' lu'h la'h ra' ba loh bwiinn dxaaba. ¹⁶Ziga na'h ayiza naan bwiinn guidxyiyuh, zi'chiza la'h ra' ba ayiza naa ra' ba bwiinn guidxyiyuh. ¹⁷Bazuhnayaa la'h ra' ba cun xchi'dxyi lu'h, laasii xchi'dxyi lu'h guchii pa'hcan. ¹⁸Ziga gulu'nehza lu'h na'h loh ra' nin naa ra' bwiinn guidxyiyuh, zi'chi za na'h zigu'neeza ra'n ba tin chee ra' ba loh gaduhbi guidxyiyuh. ¹⁹Ya pur xcweenta ra' ba rudi'hihn na'hgahca, tin zi'chi za nee ra' ba gaca nayaa ra' ba pur ziga naa xcweenta dxyi'dxyi nin guchii. ²⁰Ayi rna'ba'hn loh Yu'bilu'h pur cweenta si ra' rii', sino que nee nin gue'du chechiisto' ra' ñi'h na'h chin dxihn ra' ba xchi'dxyi'hn nin guti'chi ra' ba. ²¹Rdxi'hna'hn loh Yu'bilu'h garaa ra' ba cwih ra' ba tuhsi juunta, nee gaca ra' ba tuhsi cun la'h ra' nu'h, Xtaa'dahn ziga nuunee lu'h na'h, zi'chiza nuunee y'i'h, pwihsi nahpa cwih ra' ba tuhsi juunta, tin zi'chi chechiisto' ra' bwiinn guidxyiyuh Yu'bilu'h gulu'nehza lu'h na'h loh guidxyiyuh. ²²Na'h badi'hihn la'h ra' ba guelnabwa' gahca nin bani'hi lu'h na'h, tin zi'chi gaca lasto' ra' ba tuhsii lasto' ñi'h ziga

naa nu'h tuhsi; ²³na'h cun la'h ra' ba ya y'i'h cun na'h, tin zi'chi gaca ra' ba tuhsi, ya zi'chi zahcabwa' ra' bwiinn guidxyiyuh Yu'bilu'h gulu'nehza lu'h na'h loh guidxyiyuh, nee ruca'ha za sto' lu'h na'h.

²⁴Paah, y'i'h bani'hi lu'h la'h ra' ba na'h, nee rna'ba'hn loh Yu'bilu'h nee ra' ba chuunee ra' ba na'h nez chuu'huhn, tin gwa'ha ra' ba guel lasahca xte'nnahn nin bani'hi lu'h na'h, laasii ruca'h sto' lu'h na'h galoh nin nagahdxi cwihxchih guidxyiyuh. ²⁵Xtaa'dahn nin ruhnn ganaalla dzi'n za'ca, bwiinn ra' nin naa bwiinn guidxyiyuh ayi nu'nbwa' ra' ba Yu'bilu'h, per na'h nu'nbwa'n y'i'h nee bwiinn ra' rii' ya la'h ra' ba guhcabwa' Yi'h gulu'nehza lu'h na'h ²⁶ya na'h la'n guñi' loh ra' ba nee ziahzahruti'h guñi'n chyu naa Yu'bilu'h tin zi'chi gapacha'yi ra' ba na'h la'n lasto' ra' ba tin gantsii'hi lasaa' ra' ba ziga nadzii'hi lu'h na'h.

Guna'zu ra' ba la'h Jesuhs

(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53)

18 Ya chin guya'loh guñi' Ñi'h dxyi'dxyi ra' chi, chi'chi biria'hnee Jesuhs la'h ra' xpwiinn Ñi'h tin zenee Ñi'h la'h ra' ba stuhbi lahdu gui'w xteenn Cedrohn. Ri'chi nuu tuhbi huerta nez guyuu'tiinee Ñi'h xpwiinn Ñi'h. ²Neezaa Judas nin dxiu'n ntriehgu la'h Jesuhs, nu'nbwa' nez nuu huerta chi, laasii ri'chi naannloh ba radzihnee Jesuhs xpwiinn Ñi'h. ³Ni'chin lwehgusi ri'chi badzihnee Judas nuhn suldahdu Romanu cun paaldaa ra' guixa'ga xteenn guido'roo', ya bwiinn ra' rii' gwah

ra' ba ri'chi pur xquelrnabwa' ra' bixohza ra' nin rnabwa' la'h ra' garaa bixohza nee cun xquelrnabwa' za ra' bwiinn fariseu ra'. Nu'a ra' ba spahda nee cun lahnas, nee nu'a za ra' ba lámpara ra' cun atorcha ra' nin ruhnn bia'ñih. ⁴Ya la'h Jesuhs la'h Ñi'h guhcabwa'la garaa ra' nin gaca, chi'chi gunabadxyi'dxyi Ñi'h loh ra' bwiinn ziahan ra' chi, rahbi Ñi'h:

—¿Chyu radxi'hyi tu?

⁵Chi'chi rahbi bwiinn ra' chi:

—La'h Jesuhs nin ze' guihdxyi Nazaret.

Chi'chi rahbi Jesuhs:

—Na'han.

Ya neezaa Judas nin cayuhnn ntriehgu la'h Jesuhs dxa'ga loh ra' bwiinn ra' chi, ⁶ya chin guñi' Jesuhs rahbi Ñi'h: “Na'han”, dxyihgah biehtagueeta ra' ba hasta loh yuh biaaba ra' ba. ⁷Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba stuhbi:

—¿Chyu radxi'hyi tu?

Chi'chi rahbi ra' ba stuhbi:

—La'h Jesuhs nin ze' guihdxyi Nazaret.

⁸Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—La'n guñi' la loh tu na'han.

Sidela na'h radxi'hyi tu, gulgasaa'n guziaa ra' spaaldaa ra' bwiinn ra' rii'.

⁹Dee ra' guhca tin guzohba dxyi'dxyi nin guñi' Jesuhs chin rahbi Ñi'h: “Paah, bwiinn ra' nin bani'hi lu'h na'h ayi ñichiloh nin tuhbi ra' ba.” ¹⁰Ya chi'chi la'h Simohn Pehdru nu'a tuhbi spahda, chi'chi gule'he ba spahda chi chi'chi bachyuu'ga ba tuhbi lahdu dxiahga derehchu tuhbi bwiinn nin laa Malco, nin naa xmoosa tuhbi

bixohza nin naa bixohzaroo' la'n dxyih ra' chi, ¹¹chi'chi rahbi Jesuhs loh Pehdru:

—Guca'ha spahda ca bagu'cha'yin; sidela la'h Xpaa'n ya naa xigaaba ba ti'dxi'hñn trabahjw rii' nicala ti'dxi'hñn, ¿taayi nahpadxi'h na'h tiidxi'hñn?

Jesuhs loh Anahs

(Mt. 26.57-58; Mr. 14.53-54; Lc. 22-54)

¹²Suldahdu ra' cun nin naa comandante loh ra' ba cun guixa'ga ra' xteenn xquido' roo' bwiinn Israel, guna'zu ra' la'h Jesuhs bachi'bidu'h ra' ba la'h Ñi'h, ¹³chi'chi gwanee ra' ba la'h Ñi'h mwegaloh rwaa' yihdzi Anahs, laasii la'h Anahs chi naa xtaswehgra Caifahs ¹⁴la'hgahca ba nin rahbi loh ra' bwiinn Israel naa bwen para la'h ra' ba gachi tuhbi ndxi'hw xlawaa'ha gaduhbi guihdxyi bwiinn.

Pehdru guñi' ayi nu'nbwa'tii' ba la'h Jesuhs

(Mt. 26.69-70; Mr. 14.66-68; Lc. 22.55-57)

¹⁵La'h Simohn Pehdru cun stuhbi xpwiinn Ñi'h zee na'hla ra' ba la'h Jesuhs chin zenee ra' bwiinn chi la'h Ñi'h yi'bidu'h Ñi'h, ya la'h stuhbi xpwiinn Ñi'h chi naa ba tuhbi bwiinn nin nu'nbwa' bixohza roo', ni'chin nin gyyuu'tii' ba rwaa' lee' nez hasta gyyuu'tiinee ra' ba la'h Jesuhs, ¹⁶ya la'h Simohn Pehdru bia'han ba dihtsi jwehra rwaa' lee' chi, per guñi' stuhbi bwiinn chi nin zenee la'h Pehdru loh nin rahpa rwaa' lee' tin gyyuu'tii' Pehdru, ¹⁷ya chi'chi gunaabadxyi'dxyi tuhbi mooza

gunna'h nin rahpa rwa'a' lee' chi loh Pehdru rahbi ba:

—¿Taayi nee dxi'h lu'h naa lu'h tuhbi ra' xpwiinn ndxi'hw ca?

Chi'chi rahbi Pehdru:

—Ayi nee dxi'hn.

¹⁸Ya ziga cayahca nahlda, ni'chin nin la'h ra' mooza ra' nin ruhnn dzi'n ri'chi cun guixa'ga ra' xteenn guido', gulahchi ra' ba dxih ri'chi, ya gwabiigagah Pehdru cagabihdxyinee ba la'h ra' bwiinn ra' chi.

Bixohza nin naa bixohza roo' loh ra' bixohza gunaabadxyi'dxyi loh Jesuhs chyua naa Ñi'h

(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Lc. 22.66-71)

¹⁹Ya chi'chi guzohbaloh gunaabadxyi'dxyi nin naa bixohza roo' loh Jesuhs xcweenta xpwiinn Ñi'h cun nee ziga dxyi'dxyi ra' nin ruluu'yi Ñi'h, ²⁰chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Na'h guñi'n nez delaanta loh garaatii' ra' bwiinn nee guillii-guillii balu'yi'hn la'n guido' bi'ti'hn ra' nin naa ziga capihyi'hn ra' nee cun la'n guido'roo' nez hasta radiaa'ha ra' garaa ra' bwiinn Israel ra'; pwihsi nin tuhbi dxyi'dxyi ayi balu'yi'hñin rala'n.

²¹¿Xixnaa rnaabadxyi'dxyi tu loon? Gulguinaabadxyi'dxyi loh ra' bwiinn nin bihn ra' dxyi'dxyi ra' nin balu'yi'hn, ya la'h ra' ba guñi' ra' ba dxyi'dxyi ra' nin balu'yi'hn laasii la'h ra' ba bihn ra' ban.

²²Ya chin guñi' Jesuhs dxyi'dxyi ra' rii', chi'chi gudahpa tuhbi guixa'ga xteenn guido' loh Jesuhs rahbi ba:

—¿Ta zi'ca rusia'garii lu'h dxyi'dxyi loh bixohza nin rnaabwa'?

²³Chi'chi rahbi Jesuhs:

—Sidela na'h guñi'n xiilla tuhbi dxyi'dxyi nin ayi naa xnehza, guñi' cuun nin naa dxyi'dxyi nin ayi naa xnehza chi; per sidela la'h dxyi'dxyi nin guñi'n naan xnehzan, ¿xixnaa chi'h rgahpa lu'h loon?

²⁴Ya chi'chi guxe'hla Anahs la'h Ñi'h yi'bidu'h Ñi'h loh Caifahs, nin naa bixohza roo' loh ra' bixohza.

Pehdru guñi' stuhbi ayi nu'nbwa'tii' ba la'h Jesuhs

(Mt. 26.71-75; Mr. 14.69-72; Lc. 22.58-62)

²⁵Ya zuu gahca Pehdru ri'chi zuu gabihdxyi ba, ya chi'chi gunaabadxyi'dxyi ra' ba loh Pehdru rahbi ra' ba:

—¿Taayi nee dxi'h lu'h naa lu'h tuhbi ra' xpwiinn ndxi'hw ca?

Chi'chi rahbi Pehdru:

—Ayi nee dxi'hn.

²⁶Lwehgu gunaabadxyi'dxyi tuhbi gahca xmooza bixohza nin rnaabwa' loh nin naa lasaa' ñi'h la'h Malcu nin bachyuu'ga Pehdru dxiahga ñi'h, rahbi ba:

—¿Taagah nee dxi'h yi'h nin bwa'hahn la'n huerta cun la'h ndxi'hw ca?

²⁷Chi'chi rahbi la'ga'h Pehdru:

—iAyi nee dxi'h na'h!

Ya hohrachi gahca baca'hyahnn dxiidxinguhla.

Jesuhs badzihn loh xquelguxchiisi Pilahtu

(Mt. 27.1-2, 11-14; Mr. 15.1-5; Lc. 23.1-5)

²⁸Pwihsi gwanee ra' ba la'h Jesuhs yihdzi Caifahs nez naa xpalaciu gobernador, ya hohra chi la'h ze'garah gue'la, ya ayi guyuu'tii bwiinn Israel ra' chi la'n

palahsiu tin ayi ñuu' xtuhlda ra'
ba xcweenta ziga ruluu'yi xlehyi
ra' ba loh lañih, sinola'n ayi ñahca
ñahw ra' ba xchih paascu. ²⁹Pwihsi
ni'chin biria'h Pilahtu guñi' ba loh
ra' ba, rahbi ba:

—¿Xi guelchiah rbahchi tu
xcweenta bwiinn rii'?

³⁰Chi'chi rahbi ra' ba:

—Sidela la'h ba ayi ñahca ba tuhbi
bwiinn duhlda ayi chyu ñie'nee ba
loh lu'h.

³¹Chi'chi rahbi Pilahtu loh ra' ba:

—Gulchenee ba la'hgahca tu
gulgui'hnn guelguxchisi xcweenta
ba ziga naa xlehyi tu.

Ya chi'chi rahbi ra' bwiinn Israel
ra' chi:

—Per la'hnu ziga naa nu bwiinn
Israel ayi rusaa'n xlehyi tu
gachidxiinn nu nin tuhbi bwiinn.

³²Squii' guzohba dxyi'dxyi
nin guñi' Jesuhs ziga gachi Ñi'h.

³³Chi'chi biu'garii Pilahtu la'n
palahsiu stuhbi chi'chi gudihdxyi
ba la'h Jesuhs rahbi ba loh Ñi'h:

—¿Ta yi'h naa lu'h xrrehyi ra'
bwiinn Israel?

³⁴Chi'chi rahbi Jesuhs:

—¿Ta ni'ca rnaabadxyi'dxyi lu'h
pur xcweenta gahca lu'h, o gu
guyuu' chyuulla gunahan loh lu'h?

³⁵Chi'chi rahbi Pilahtu loh Ñi'h:

—¿Ta nee chi'h na'h naan bwiinn
Israel? Bwiinn ra' nin naa ra'
bwiinn lahdxyi lu'h cun bixohza
nin rnabwa' ra' loh snuhn bixohza
biu'n ntriehgu yi'h loon. ¿Xi
bwi'hnn lu'h?

³⁶Ya chi'chi rahbi Jesuhs:

—Ayi naa xquelrnabwa'n loh
guidxyiyuh rii'; sidela ñahcan,
chi'chi garaa ra' xpwi'nnahn

ñidxildxi pur na'h tin ayi ñina'zu
ra' bwiinn Israel ra' na'h, per
xquelrnabwa'n ayi naan loh
guidxyiyuh rii'.

³⁷Ya chi'chi rahbi Pilahtu:

—¿Ta yi'h chi'h naa lu'h rrehyi?

Chi'chi rahbi Jesuhs:

—Na'h naan rrehyi ziga guñi' lu'h;
na'h guulahn nee ze'ldahn loh
guihdxyiyuh tin guñi'n dxyi'dxyi
nin guchii. Garaa ra' bwiinn nin
rzo'badxiahga xcweenta nin guchii,
rzo'badxiahga ra' ba nin rñi'n.

³⁸Chi'chi rahbi Pilahtu:

—¿Cuun xchi'h za nin naa
dxyi'dxyi guchii?

Gunabwa' ra' ba tin gachi Jesuhs

Ya chin गया'loh

gunaabadxyi'dxyi Pilahtu dxyi'dxyi
ra' rii', biria'h ba stuhbi tin guñi' ba
loh ra' bwiinn Israel stuhbi rahbi
ba:

—Na'h ayi rdxeela'hn nin tuhbi
xtuhlda bwiinn rii', ³⁹per la'h tu
nahpa tu costumbre rnaaba tu rla'h
tuhbi bwiinn nin ñie'w chin rahca
dxyih lañih pascu. ¿Xi nna tu?
¿Zulda'hn la'h xrrehyi ra' bwiinn
Israel?

⁴⁰Ya chi'chi guñi' garaatii' ra' ba:

—iAyi guta'h lu'h ni'ca! iMas
cha'yi bata'h la'h Barrabahs!

Ya Barrabahs rii' guhca ba tuhbi
guba'n.

19 Ya chi'chi guca'ha Pilahtu
la'h Jesuhs tin gwaneer ra'
xpwiinn ba la'h Ñi'h tin baca'yahga
ra' ba la'h Ñi'h, ²ya la'h ra'
suldahdu ra' chi bwi'hnncha'yi ra'
ba tuhbi curohn guihchii, guluu' ra'
ban yihca Jesuhs cun bagahcu za
ra' ba la'h Ñi'h tuhbi cahpa naxña

nagaasa nin rahcu tuhbi rrehyi, ³ya chi'chi gwabiiga ra' ba loh Ñi'h rahbi ra' ba:

—iGubahan par tu'pazi Rehyi ra' bwiinn Israel!

Chi'chi ria'zi ra' ba loh Jesuhs.

⁴Ya chi'chi biria'h la'ga'h Pilahtu stuhbi, chi'chi rahbi ba:

—Gulguia'ha, la'n cabwe'he bwiinn rii' nezloh tu tin gacabwa' tu ayi rdxeela'hn nin tuhbi xtuhlda bwiinn rii'!

⁵Ya chi'chi gule'he ba la'h Jesuhs, nuu curohn guihcii chi yihca Ñi'h cun nahcu za Ñi'h cahpa naxñaa nagaasa, ya rahbi Pilahtu:

—iGulguia'ha! iLa'h bwiinn chi ni'ca!

⁶Ya chin bwa'ha ra' bixohza nin r nabwa' la'h ra' bixohza cun guixa'ga ra' xteenn guido' la'h Jesuhs zi'chi, mahziru gudihdxyidxiahyo'ba ra' ba rahbi ra' ba:

—iBaca'h ba loh cruhi! iBaca'h ba loh cruhi!

Chi'chi rahbi Pilahtu:

—Pwihsi gulchenee ba la'htu, ya la'gahca tu gulgaca'h ba loh cruhi, laasii na'h ayi rdxeela'hn nin tuhbi xtuhlda bwiinn ca.

⁷Ya chi'chi rahbi ra' bwiinn Israel ra' chi loh Pilahtu:

—La'hnu nidxiaapa nu tuhbi lehyi, ya ziga xlehyi nu nahpa gachi ba, laasii cagatii'dxi ba la'h ba ziga Llii'n Dxiohs.

⁸Ya chin bihn Pilahtu dxyi'dxyi nin guñi' ra' ba, mahziru bidxyihbi ba, ⁹ya chi'chi guyuu'tii ba stuhbi la'n palahsiu chi'chi gunaabadxyi'dxyi ba loh Jesuhs stuhbi rahbi ba:

—¿Chyu bwiinn lu'h?

Ya la'h Jesuhs ayi guñi'tii' Ñi'h loh ba, ¹⁰chi'chi rahbi Pilahtu loh Jesuhs:

—¿Taayi guñi' lu'h loon? ¿Taayi gaann lu'h na'pahn guelrnabwa' tin guca'hn yi'h loh cruhi nee na'pazahn guelrnabwa' tin guta'hzahn yi'h?

¹¹Ya chi'chi rahbi Jesuhs loh Pilahtu:

—Ayi ñahpa lu'h nin tuhbi guelrnabwa' para na'h sidela Dxiohs ayi ñuni'hi guelrnabwa' yi'h; pwihsi ni'chin nnah, bwiinn ra' nin biu'ntriehgu na'h loh lu'h bwiinn chi nahpa ziroo'ru duhlda que ziga yi'h.

¹²Ya desde hohra chi gahca, gudxi'hyi Pilahtu xa ñuta'h ba la'h Jesuhs, per la'h ra' bwiinn Israel ra' chi mahziru jweersiroo' gudihdxyidxiah ra' ba rahbi ra' ba:

—iSidela yi'h guta'h lu'h la'h ndxi'hw ca, ayi naa lu'h xamihgu emperador, laasii cuunchi'zi bwiinn nin xclaa'dzi tiidxi ziga rrehyi, naa bwiinn chi nin rdxindxinee la'h emperador!

¹³Ya chin bihn Pilahtu dxyi'dxyi ra' rii', biria'hnee ba la'h Jesuhs tin guzohba ba loh yagaxiyyi hasta ruhn ba guelguxchisi, hasta laa cun dxyi'dxyi griehgu hasta na' dxiah za'ca (nin zee loh dxyi'dxyi hebreu Gabata). ¹⁴Dxyih chi naa dxyih bispra lañih paascu, ya zigachi'h laa'yidxyih bi' Pilahtu loh ra' bwiinn Israel ra' chi, rahbi ba:

—iGulguia'ha, la'h xrrehyi tu ni'ca!

¹⁵Chi'chi rahbi ra' ba jweersiroo':
—iGachi ba! iGachi ba! iBaca'h ba loh cruhi!

Chi'chi rahbi Pilahtu loh ra' ba:
—¿Ta na'h guca'h'n la'h xrrehyi tu loh cruhzi?

Ya chi'chi rahbi ra' bixohza ra' nin rnabwa' ra' la'h ra' bixohza loh Pilahtu:

—iLa'hnu ayiru chy nahpa rrehyi, sola tuhbidxi'h la'h emperador!

¹⁶Ya chi'chi biu'n Pilahtu ntriehgu la'h Jesuhs tin guca'h ra' ba la'h Ñi'h loh cruhzi, ya chi'chi zenee ra' ba la'h Ñi'h.

Jesuhs gucah loh cruhzi

(Mt. 27.32-44; Mr. 15.21-32; Lc. 23.26-43)

¹⁷Ya tin basagu'a ra' ba la'h Jesuhs xcruhzi Ñi'h, ya zenee ra' ba la'h Ñi'h nez hasta laa yihca bwiinnuguuchi (ya cun dxyi'dxyi hebreu lahan Gólgota), ¹⁸ya ri'chi baca'h ra' ba la'h Jesuhs loh cruhzi, neezaa baca'h ra' ba schiohpa bwiinn cwe! Jesuhs cada lahdu cwe! Ñi'h tuhbigah ra' ba. ¹⁹Ya yihca xcruhzi Ñi'h gunabwa' Pilahtu gucah dxyi'dxyi ra' nin rñi' squii': "Jesuhs nin ze' guihtdxyi Nazaret, Xrrehyi ra' bwiinn Israel." ²⁰Ziahan ra' bwiinn Israel bi'lida ra' ba dxyi'dxyi ra' chi, laasii nez hasta baca'h ra' ba la'h Jesuhs loh cruhzi, gaxuhgahan para loh guihtdxyi Jerusalehn, ya dxyi'dxyi ra' chi caa'han cun dxyi'dxyi hebreu, cun dxyi'dxyi latin, cun neezaa dxyi'dxyi griehgu. ²¹Ya pur ni'chin rahbi ra' bixohza ra' nin rnabwa' loh ra' bixohza loh Pilahtu:

—Ayi guca'h lu'h: "Xrrehyi ra' bwiinn Israel", sino que baca'h: "Nin guñi' ñahca Rehyi ra' bwiinn Israel."

²²Chi'chi rahbi Pilahtu loh ra' ba:

—Nin baca'h'n, bacahan zi'ca.

²³Ya chin guya'loh baca'h ra' suldahdu la'h Jesuhs loh cruhzi, chi'chi guca'ha ra' ba xahba Jesuhs bwi'hnn ra' ban tahpa taa'ha tin biga'zin guca'ha ra' ban; neezaa xahba Ñi'h nin laa tunica guca'ha ra' ba, ya lahdxi chi tuhsi taa'ha naa lahdxi chi zigazi tuhbi buuxa ya dxi'ban nez la'n gueeta cun para nez guiyi' tuhbi dxi'ha taa'ha naa lahdxi chi. ²⁴Ya chi'chi rahbi loh lasaa' ra' suldahdu ra' chi:

—Ayi chy chi'llu lahdxi ca, mas cha'yi guidzihta nu'h pur lahdxi ca guidia'ha ra' nu'h chy naan xsweerta ñi'h.

Pwihsi zi'chi guzohba dxyi'dxyi nin caa loh Xchihtsi Dxiohs hasta rahbi:

Biga'zi xaabahn guca'ha ra' ba, ya basaa' ra' ba sweerta cun xtunicahn.

Dee' bwi'hnn ra' suldahdu. ²⁵Ya nez caa Jesuhs loh cruhzi zuu xmaah Ñi'h cun bwehldaa xmaah Ñi'h zuu ri'chi, cun María che'hla Cleofahs, cun María Magdalena. ²⁶Ya chin bwa'ha Jesuhs loh xmaah Ñi'h, nee bwa'ha za Ñi'h gahxu cwe' xmaah Ñi'h zuu xpwiinn Ñi'h nin mahzi nadzii'hi Ñi'h, chi'chi rahbi Ñi'h loh xmaah Ñi'h:

—Gunna'h, la'h llii'n lu'h ni'ca,

²⁷ya chi'chi rahbi Ñi'h loh xpwiinn Ñi'h chi:

—La'h xmaah lu'h ni'ca.

Ya desde hohra chi baca'ha xpwiinn Ñi'h chi la'h xmaah Jesuhs zigazi xmaah ba tin baganee ba la'h María rwa' yihdzi ba.

Chin guhchi Jesuhs

(Mt. 27.45-56; Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49)

²⁸Ya chin guya'loh garaa ra' dee', ya naann Jesuhs la'hgahn guhca

garaa ra' cohsa ra' nin nahpa gaca, tin guzohba ra' xchi'dxyi Dxiohs nin caa pur xcweenta Ñi'h, ni'chin rahbi Jesuhs:

—Rdxaagahn ñihsa.

²⁹Ya ri'chi zuu tuhbi ploorii ñihsa uhva naltaa ya guluu' ra' ba ziga tuhbi taa'ha lahdxi loh ñihsa uhva naltaa chi baca'h ra' ban rwaa' Jesuhs cun tuhbi lli'dzi yahga nin laa hisopo, ³⁰ya chin gwaa' Jesuhs ñihsa uhva naltaa chi, chi'chi rahbi Ñi'h:

—La'n guluhlla.

Ya lwehgu basiaaba loh Ñi'h nezloh yuh ya bati'dxi Ñi'h xaalma Ñi'h loh naa Xtaada Dxiohs Ñi'h.

Tuhbi suldahdu guxaala cwe' baldi'h tihxi Jesuhs cun tuhbi yahga lahnsa

³¹Dxyih chi naa bispra xteenn lañih paascu, ya la'h ra' bwiinn Israel ra' ayi gunah ra' ba ñia'han bwe'ltihxi Jesuhs cun bwe'ltihxi schiohpa ra' bwiinn chi loh cruhzi dxyih lañih pa' chi, laasii dxyih chi naa dxyih lañihroo' nin rahpadaa ra' bwiinn Israel ra'. Pwihsi ni'chin gunaaba ra' ba loh Pilahtu guinabwa' ba cheechi'chii ra' ba ñaa' ra' bwiinn ra' nin caa loh cruhzi cun ñaa' za Jesuhs tin guenagah gachi ra' ba tin dxiehta bwe'ltihxi ra' ba loh cruhzi dxyih chi gahca. ³²Ya chi'chi gwah ra' suldahdu ri'chi ya gudxyi'chii ra' ba ñaa' mwer tuhbi bwiinn nin caa loh cruhzi cwe' Jesuhs, zi'chi za stuhbi ba nin caa cwe' Ñi'h stuhbi lahdu, ³³per ya chin gwabiiga ra' ba hasta caa Jesuhs loh cruhzi, bwa'ha ra' ba la'h Jesuhs guhchi la. Pwihsi pur ni'chin ayi gudxyi'chii

ra' ba ñaa' Ñi'h, ³⁴ya chi'chi guca'ha tuhbi suldahdu chi tuhbi lahnsa guxaala ba loh baldi'h tihxi Jesuhs, ya loh billaala tihxi Ñi'h biria'h rihn cun ñihsan. ³⁵Bwiinn nin ruu'yidxyi'dxyi cweenta rii' bwa'haloh ba garaa ra' cohsa ra' rii', nee rñi' ba dxyi'dxyi nin guchii. La'hba naann ba guchii naa xchi'dxyi ba, tin zi'chi za la'htu chechiisto' tu, ³⁶laasii cohsa ra' rii' guhcan tin guzohba dxyi'dxyi nin caa loh Xchihtsi Dxiohs nin rñi' squii': "Ayi chi'chii ra' ba nin tuhbi dzihta." ³⁷Ya stuhbi lahta loh Xchihtsi Dxiohs caa squii': "Zwa'ha ra' ba loh nin gudzihibi ra' ba lahnsa tihxi ñi'h."

Chin biga'tsi Jesuhs

(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56)

³⁸Ya chin guya'loh guhca garaa ra' dee', chi'chi gwah Joseh nin naa tuhbi bwiinn guihdxyi Arimatea loh Pilahtu tin baganaaba ba loh Pilahtu tin gutehta ba bwe'ltihxi Jesuhs loh cruhzi, ya Joseh rii' naa za tuhbi xpwiinn Jesuhs, ya nicala rdxyihbi ba la'h ra' bwiinn Israel per cun ayi basaa'n ba ñuu' guelnadxyi'bi lasto' ba tin gunaaba ba loh Pilahtu batehta ba bwe'ltihxi Jesuhs loh cruhzi. Ya chin guzi'guelhda Pilahtu lwehgu batehta ba bwe'ltihxi Ñi'h loh cruhzi. ³⁹Cun neezaa la'h Nicodemu nin gwahgüi'yidxyi'dxyinee la'h Jesuhs tuhbi gue'la gwahnee Nicodemu ziga chywa'h kihlu perfume nin nuuchi tuhbi clahsa cohsa nin laa mirra cun stuhbi clahsa cohsa nin laa áloe. ⁴⁰Pwihsi guca'ha Joseh cun Nicodemu

bwe'ltihxi Jesuhs batehta ra' ba loh cruhzi ya batu'bi ra' ba bwe'ltihxi Ñi'h lahdxi cun perfume chi, nee segun ziga naa ra' xcostumbre ra' bwiinn Israel ra' chin rucatsi lasaa' ra' ba. ⁴¹Ya nez hasta baca'tsi ra' ba la'h Jesuhs nuu tuhbi huerta, ya la'n huerta chi guhca tuhbi ba' dxiah nacuubi, nin nagahdxi chyu bwiinn guiga'tsitii'. ⁴²Ri'chi baca'tsi ra' ba bwe'ltihxi Jesuhs laasii gahxu ria'han ba' chi, nee laasii za pur la'h xlañih bwiinn Israel bagadzihntii' la ni'chin basiooba ra' ba.

Chin babahn Jesuhs loh guelguhchi

(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12)

20 Ya mwer dxyih xteenn xmahn ra' bwiinn Israel, gwah María Magdalena rwa'a' ba' nez hasta biga'tsi Jesuhs, nee nateyi'hnruzan gwah ba rwa'a' ba'; ya chin badzihn ba ri'chi bwa'ha ba bido'ba dxiah nin bie'w rwa'a' ba' chi, ²ya chi'chi gubia'garii gallu'hn ba bwaa ba hasta nuu Simohn Pehdru cun stuhbi xpwiinn Jesuhs nin guhcanadzii'hi Jesuhs, chi'chi rahbi gunna'h chi:

—iPweda bagale'he ra' ba bwe'ltihxi Jesuhs la'n ba', per ayi chyu gaann canehza gwane ra' ba la'h Ñi'h!

³Ya chi'chi biria'h Pehdru cun stuhbi bwiinn chi nin naa xpwiinn Jesuhs gwagua'ha ra' ba rwa'a' ba'.

⁴Garooa ra' ba zee ra' ba carrih, per stuhbi ba mahzi carrih que la'h Pehdru ya galoh ba badzihn ba rwa'a' ba' hasta biga'tsi Jesuhs.

⁵Chi'chi bia'chyu ba gudxihxiloh ba la'n ba', ya sola bwa'ha ba lahdxi ra'

nin bidu'bi Jesuhs, per ayi gyyuu'tii ba la'n ba'. ⁶Ya hasta dihtsiyi ba badzihnga'h Pehdru, ya Simohn Pehdru gyyuu'tii la'n ba' chi, chi'chi bwa'haza ba lahdxi nin na' la'n ba' chi, ⁷nee bwa'haza ba tuhbi lahdxi nin biyi'bidu'h yihca Jesuhs per ayi na'an tuhsi juunta cun veenda ra', sino que guriin lahta na'an dia'han. ⁸Chi'chii gyyuu'tii neezaa stuhbi xpwiinn Jesuhs la'n ba', bwa'haza ba nin guhca, nee gwachiisto' ba. ⁹Pwihsi nagahdxi gacabwa' ba nin rñi' loh Xchihtsi Dxiohs; la'h Jesuhs nahpa gabahan Ñi'h loh guelguhchi. ¹⁰Ya chi'chi lwehgu gubia'garii ra' xpwiinn ra' chi para yihdzi ra' ba.

Baluu'yiloh Jesuhs loh María Magdalena

(Mr. 16.9-11)

¹¹Ya la'h María bia'han ba rwa'a' ba' chi, zohbayu'n ba; ya loh zohbayu'n ba chi bia'chyu ba bwa'ha ba la'n ba' chi, ¹²ya bwa'ha ba chiohpa aanjla nin nahcu lahdxi labweh, zohba ra' aanjla ra' chi hasta guhta bwe'ltihxi Jesuhs; ya tuhbi aanjla chi zohba nez hasta guhta yihca Jesuhs, ya stuhbi aanjla chi zohba nez hasta guhta ñaa' Ñi'h. ¹³Ya chi'chi gunaaba dxyi'dxyi ra' aanjla ra' chi loh María, rahbi ra' ba:

—Gunna'h, ¿ixixnaa ru'n lu'h?

Chi'chi rahbi María:

—Ru'na'hn laasii zeenee ra' ba bwe'ltihxi Jesuhs, yannah nin ayi rahcabwa'n canehza zeenee ra' ban.

¹⁴Ya gue'du guya'loh guñi' ba dxyi'dxyi ra' rii' chin lu'h basia'gariiloh ba nehzi dihtsi ba, ya

hohrchigahca bwa'ha ba la'h Jesuhs zuu ri'chi, per ayi guhcabwa' ba la'h Jesuhs ni'chi, ¹⁵chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:

—Gunna'h, ¿xixnaa ru'n lu'h?
¿Chyu radxi'hyi lu'h?

Ya la'h gunna'h chi bwi'hnn ba lligaaba naa Jesuhs tuhbi bwiinn nin rahpa weerta nin nuu ri'chi, ya rahbi ba loh Ñi'h:

—Daada, sidela yi'h canehza gwane lu'h bwe'ltihxi Jesuhs, gunah canehz gwane lu'h tin chegadxi'hyiñin ri'chi.

¹⁶Chi'chi rahbi Jesuhs:

—iMaría!

Chi'chi basia'gariiloh bi bwa'ha bi ya guñi' bi cun dxyi'dxyi hebreu, rahbi bi:

—iRabuni! (Nin naa gahca ziga guñi' lu'h “Mwehsu”).

¹⁷Chi'chi rahbi Jesuhs:

—Ayi guina'zu lu'h na'h, laasii nagahdxi guziaa'hahn nez hasta nuu Xpaa'n, per bwaa tin guhdzi loh ra' bwi'tsihn la'n gue'du zuziaa'ha nez hasta nuu Xpaa'n nin naa za Xpaa'h tu; nee Dxiohs xte'nnahn, cun nin naa za Xchiohs tu.

¹⁸Pwihsi chi'chi bwaa María Magdalena nez hasta nuu ra' xpwiinn Jesuhs ya rahbi ba loh ra' bwiinn chi bwa'ha ba la'h Jesuhs, nee guhdzi za ba garaa nin guñi' Jesuhs loh ba.

Jesuhs baluu'yiloh loh ra' xpwiinn Ñi'h

(Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49)

¹⁹Ya chin gurih gue'la dxyih chi gahca, mwer dxyih xteenn xmahn, badiaa'ha ra' xpwiinn Jesuhs la'n

tuhbi yuu', ya rwaah' pweerta ra' chihpa ñe'w ra'n laasii rdxiyihbi ra' ba la'h ra' bwiinn Israel ra'. Chi'chi guyuu'tii Jesuhs hasta rii ra' ba, tin guzuh Ñi'h galaayi ra' xpwiinn Ñi'h, chi'chi guñi' Ñi'h loh ra' ba, nee cun bagahpaDxiohs Ñi'h la'h ra' ba squii':

—iGulcwahchidxyii sto' tu!

²⁰Ya chin guya'loh guñi' Ñi'h squii', chi'chi baluu'yi Ñi'h naa Ñi'h hasta guzohba ra' clahva cun loh bati' tihxi Ñi'h hasta biga'ha lahnsa, ya la'h ra' xpwiinn Ñi'h biahxi duxa ra' ba chin bwa'ha ra' ba la'h Jesuhs. ²¹Chi'chi rahbi Jesuhs stuhbi:

—iGulcwahchidxyii sto' tu! Ziga gulu'nehza Xtaa'dahn na'h, zi'chiza rgu'neezahn la'htu.

²²Chi'chi bwi'hnn Ñi'h bwih yihca ra' ba, ya rahbi Ñi'h:

—Gulguica'ha Spíritu Saantu.

²³Bwiinn ra' nin gusia'ldasto' tu xtuhlda ra' ñi'h, zibia'caa xtuhlda ra' ba; ya bwiinn ra' nin ayi gusia'ldasto' tu xtuhlda ñi'h, zia'hannee ra' ba xtuhlda ra' ba chi.

Tomahs bwa'ha la'h Jesuhs babahn Ñi'h loh guelguhchi

²⁴Tomahs, tuhbi bwiinn nin naa gadzi'h bichiohpa xpwiinn Jesuhs, nin rñi'h ra' ba “Gemelu”, ayi ba loh snuhn ra' xpwiinn Jesuhs chin bi' Ñi'h loh ra' ba, ²⁵ya chi'chi rahbi ra' snuhn ra' xpwiinn Jesuhs chi loh Tomahs:

—La'hnu bidia'ha loh Jesuhs.

Ya chi'chi rahbi Tomahs:

—Sidela na'h ayi cu'tiin bacwiinn naa'hahn loh naa Ñi'h hasta guzohba clahva, cun cu'tii naa'hahn

hasta biga'ha Ñi'h lahnsa, ayi chechiisto'n zi'chizi sola gwa'han chi'chiyi chechii sto'n.

²⁶Ya chin guhca xuhnna dxyih, badiaa'ha ra' xpwiinn Jesuhs stuhbi la'n tuhbi yuu', ya chi'chiyi nee Tomahs dxa'ga loh ra' ba chi'chi; nee rwaal' yuu' chihpa ñie'wun per la'h Jesuhs guyuutii Ñi'h, guzuh Ñi'h galaayi ra' ba ya bagahpaDxiohs Ñi'h la'h ra' ba, chi'chi rahbi Ñi'h:

—iGulcwahchidxyii sto' tu!

²⁷Ya lwehgu rahbi Ñi'h loh Tomahs:

—Guluu'tii bacwihn naa lu'h rii, nee bwa'ha gahca za naa'hahn, nee da'nee naa lu'h rii tin guluu'tii'hin ti'xihn hasta biga'ha lahnsa. Ayi rahca lu'h ziga nin ayi riachii sto' ñi'h sino que guhca bwiinn nin riachiisto' ñi'h.

²⁸Ya chi'chi rahbi Tomahs:

—iDaada Dxiohs xte'nnahn!

²⁹Ya chi'chi rahbi Jesuhs loh Tomahs:

—¿Ta riachiisto' lu'h nnah laasii bwa'ha lu'h na'h nnah? Per dichohsa ra' bwiinn ra' nin riachiisto' ñi'h nicla ayi bwa'ha ra' ba na'h.

Xcweenta ziahan ru dzi'n roo nin bwi'hnn Jesuhs aayin loh chihbru rii'

³⁰Ya ziahan ru sehn milagrosa ra' nin bwi'hnn Jesuhs nez delaanta loh ra' xpwiinn Ñi'h aayin loh chihbru rii', ³¹per dee ra' gucah ra'n tin chechiisto' tu la'h Jesuhs naa Crixtu, Llii'n Dxiohs, ya tin ziga chechiisto' tu la'h Ñi'h gaapa tu guelnabahan nin ayi ñichilohtii'.

Jesuhs baluu'yiloh loh gahdzi ra' xpwiinn Ñi'h

21 Ya chin guya'loh ra' dee', chi'chi baluu'yiloh Jesuhs stuhbi loh ra' xpwiinn Ñi'h rwaal' laguhn xteenn Tiberias. Squii' guhcan: ²Ri'chi rii ra' ba tuhsi juunta; Simohn Pehdru, Tomahs nin laaza Gemelu, Natanael nin naa tuhbi bwiinn Canah xteenn guihdxyi Galilea, nee neezaa ra' llii'n Zebedeu cun schiohpa ra' xpwiinn Jesuhs. ³Simohn Pehdru guñi' loh ra' ba, rahbi ba:

—La'n chete'he bwehlda.

Chi'chi rahbi snuhn ra' ba:

—Neezaa la'hnu chonee nu yi'h.

Ya zee ra' ba, seguihdu gucah ra' ba la'n tuhbi laancha; per gue'la chi ayi chyu bwehlda gule'he ra' ba. ⁴Ya chin ze'ya'ñi'h loh yuh, chi'chi baluu'yiloh Jesuhs rwaal' laguhn chi, per la'h ra' xpwiinn Ñi'h ayi guhcabwa' ra' ba la'h Ñi'h nin naa Jesuhs. ⁵Chi'chi gunaabadxyi'dxyi Jesuhs loh ra' ba, rahbi Ñi'h:

—Llii'nra'n, ¿ta nin tuhbi bwehlda nagahdxi guina'zu tu?

Chi'chi rahbi ra' xpwiinn Ñi'h loh Ñi'h:

—Nin tuhbi ma.

⁶Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Gulgala'ha xchihxi bwehlda tu lahdu derechu cwe' laancha ca, ya zibwe'he tu ziahan bwehlda.

Ya bwi'hnn ra' ba zi'chi, ya seguihdu hasta nin ayi ruhnn ra' ba gahn gabwe'hecaa ra' ba dixixi bwehlda tantu ziahan bwehlda bina'zu la'nan. ⁷Ya chi'chi rahbi xpwiinn Ñi'h nin mahzi guhca

nadzii'hi Jesuhs, rahbi ba loh Pehdru:

—iLa'n biu'nbwa' la'h Daada Jesuhs ni'ca!

Balaaqui'hnsi bihn Simohn Pehdru la'h Jesuhs ni'chi, lwehgu guhta ba xahba ba laasii ayi nahcu ba xahba ba hohra chi, ya bala'ha ba la'hgahca ba loh ñihsa tin dxiooba baria'caa ba rwaal' ñihsa hasta zuu Jesuhs, ⁸gaduhbi zie'ganee spaaldae ra' xpwiinn Ñi'h laancha rwaal' ñihsa cun dxihxi bwehlda gadxah bwehlda la'nan, ya nin garia'caa'han rwaal' ñihsa chi guhcan ziga tuhbi gaywa'h mehtru. ⁹Ya chin baria'h ra' ba la'n laancha chi rwaal' ñihsa, bwa'ha ra'ba cayahca tuhbi bwehla ri'chi cun tuhbi bwehlda dzi'ba loh bwehla chi cun neezaa pahn. ¹⁰Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Gulcheca'ha paaldae bwehlda nin gue'du gule'he tu.

¹¹Chi'chi gucah Simohn Pehdru la'n laancha chi ya gudo'bañuh ba dxihxi bwehlda chi hasta rwaal' ñihsa babwe'hecaa ban, ya la'n dxihxi chi gadxah ziahan ra' bwehlda li'hi ra' naa ra' ma ziga tuhbi gaywa'ha chywa'h bitsi'h cun chohnna ma; ya nicala zi'chi ziahan ra' ma per ayi biga'llu dxihxi bwehlda nin guyuu' ra' ma la'n ñi'h. ¹²Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Gultaa' tin guxirih tu.

Ya nin tuhbi ra' ba ziga naa ra' ba xpwiinn Ñi'h ayi biaalla ra' ba ñinaabadxyi'dxyi ra' ba chy naa Ñi'h, laasii la'ra'ba naann la la'h Ñi'h naa Jesuhs. ¹³Ya lwehgu gwabiiga Jesuhs nezloh ra' ba, chi'chi guca'ha Ñi'h pahn gudxi'zi

Ñi'h nezloh ra' ba tin gudahw ra' ban, ya zi'chigahca bwi'hnn Ñi'h cun bwehlda. ¹⁴Dee biohna bweelta nin baluu'yiloh Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h galoo nin babahn Ñi'h loh guelguhchi.

Jesuhs guñi' loh Simohn Pehdru

¹⁵Ya chin guya'loh xirihh, chi'chi gunaabadxyi'dxyi Jesuhs loh Simohn Pehdru, rahbi Ñi'h:

—Simohn, llii'n Jonahs, ÷ta ruca'sto' lu'h na'h mahziru que la'h ra' bwiinn ra' rii'?

Chi'chi rahbi Pehdru:

—Zi'chi Daada; Yi'h nin riahxi'hnn xcweenta lu'h.

Chi'chi rahbi Jesuhs:

—Guhpa xpwiinnra'n nin naa ziga lli'yi bweezu'h ra'.

¹⁶Chi'chi rahbila'ga'h Jesuhs:

—Simohn, llii'n Jonahs, ÷ta nadzii'hi lu'h na'h?

Chi'chi rahbi Pehdru:

—Zi'chi Daada; yi'h naann lu'h nin riahxi'hnn xcweenta ñi'h.

Chi'chi rahbi Jesuhs:

—Guhpa la'h ra' xpwiinnra'n nin naa ziga xi'yira'n.

¹⁷Ya nin riohna bweelta gunaabadxyi'dxyi Jesuhs loh Pehdru, rahbi Ñi'h:

—Simohn, llii'n Jonahs, ÷ta guchii lu'h riahxi lu'h pur xcwee'ntahn?

Ya chi'chi mwedxi bwi'hnn nalaasa loh Pehdru laasii nin biohna bweelta gunaabadxyi'dxyi Ñi'h loh Pehdru sidela la'h Pehdru guchiipa'h ruca'sto' bi la'h Ñi'h, chi'chi rahbi Pehdru:

—Zi'chi Daada; Yu'bilu'h naann lu'h garaatii', naannza lu'h riahxi'hnn pur xcweenta lu'h.

Chi'chi rahbi Jesuhs;

—Guhpa la'h ra' xpwiinnra'n nin naa ra' ziga xi'hyira'n. ¹⁸Guchii nin rñi'n loh lu'h chin guhca lu'h bii'hin, guhta lu'h xahba lu'h tin gwah lu'h hastachi'zi badi'hi gahn yi'h, per chin gaca lu'h mahzi bwiinn ñu'xa ziuu' nin gugahcu yi'h xahba lu'h ya chenee bwiinn chi yi'h hasta ayi guiclaa'dzi lu'h chee lu'h.

¹⁹Ya xcweenta dxyl'dxyi ra' rii cañi' Jesuhs loh Pehdru gahcan tin guidu'hun zacabwa' ba xa gachi ba tin zi'chi guñi' za'ca ra' bwiinn xcweenta Dxiohs, ya chi'chi rahbi Ñi'h loh bi:

—Guda'na'hla na'h.

Xcweenta xpwiinn Jesuhs nin mahzi guhca nadzii'hi Jesuhs

²⁰Ya chin basia'gariiloh Pehdru, bwa'ha ba nez dihtsi ba ze'na'hla xpwiinn Jesuhs nin mahzi nadzii'hi Ñi'h, la'gahca ba nin gudxihxi yihca ñi'h nez loh sto' Jesuhs chin gudahwchyiinee Ñi'h xpwiinn Ñi'h, ya la'gahca za ba nin gunaabadxyi'dxyi loh Jesuhs, rahbi: “Chyuni'ca guunn ntriehgu yi'h.”

²¹Ya chin bwa'ha Pehdru loh ba, chi'chi rahbi Pehdru loh Jesuhs:

—Daada, ¿ya la'haxchi'h bwiinn rii', cuun nin saca ba?

²²Chi'chi rahbi Jesuhs loh Pehdru:

—Sidela na'h guiclaa'dzihñ banabahan ba hasta chin guibia'gariin stuhbi, ¿ya yi'h xiillampoorta lu'hn? Nomahzi cun guda'na'hla na'h.

²³Ya dxyl'dxyi rii' bidi'chin loh ra' xpwiinn Jesucristu pur xpwiinn Ñi'h chi ayi ñahchi ba, per la'h Jesuhs ayi guñi' dxih Ñi'h ayi ñahchi ba sino que rahbi Ñi'h: “Sidela na'h guiclaa'dzihñ ba nabahan ba chin guibia'gariin stuhbi, ya yi'h ¿xiillampoortan lu'h?”

²⁴Ya dee gahca naa xpwiinn Ñi'h chi nin baca'h dxyl'dxyi ra' rii', naann nu'h guchii naa xchi'dxyi ba. ²⁵Ya bwi'hnn Jesuhs ziahan ru sehn ra' cun dzi'n roo ra' nin ayi caa loh dxihtsi rii', ya sidela ñicah garaa ra'n, pwehda nin ayi ñahldaa gaduhbi loh guihdxyiyuh ñibwih chihbru ra' nin ñicah xcweenta dxyl'dxyi ru ra' chi.